

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***ΘΕΜΑ: Χορήγηση ερωτηματολογίου
νεοελληνικής γλώσσας – argo σε μαθητές
γυμνασίου, λυκείου και σε ενήλικες.***

TITLE : Providing of a modern Greek Language – Argo
questionnaire to senior and high school students and adults.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΛΟΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΤΣΙΓΚΟΥ ANNA

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΡΙΜΜΗΣ, PhD CCC A/SLP

ΠΑΤΡΑ 2010

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τον εποπτεύοντα καθηγητή κ. Τρίμμη Νικόλαο, για την καθοδήγηση και υποστήριξη που μας παρείχε κατά την εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας και για την συνεργασία που είχαμε όλο αυτό το διάστημα. Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους καθηγητές κ. Γεωργοπούλου και κ. Ανυφαντή που συμμετείχαν στην τριμελή επιτροπή για την εξέταση της εργασίας αυτής.

Επίσης, ευχαριστούμε τους φιλολόγους κ. Κατσίκη Δ. και κ. Μπάκα Δ. που μας βοήθησαν με το δεύτερο υποερώτημα του ερωτηματολογίου, το οποίο αφορούσε τα μέρη του λόγου. Τους διευθυντές κ. Μυλωνά Δ. και κ. Γαϊτάνη Δ. του ενιαίου Γυμνασίου και Λυκείου του Καπανδριτίου Αττικής και τους κ. Τσόκα Ι. και κ. Μπατσιούδης Σ. των αντίστοιχων σχολείων Ασπροπύργου Αττικής, που επέτρεψαν την διεξαγωγή της έρευνας μας στα σχολεία καθώς και τους υπεύθυνους καθηγητές των τμημάτων των σχολείων για την άψογη συνεργασία που είχαμε.

Τέλος, δεν πρέπει να παραλείψουμε να ευχαριστήσουμε τον κ. Παπαϊωάννου Α. που μας βοήθησε με τις γνώσεις του στην στατιστική ανάλυση των ευρημάτων της πτυχιακής μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	ii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	v
ABSTRACT	vii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	3
✓ 2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3
✓ 2.2 ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ (ΓτΝ) - ARGO	6
✓ 2.2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ.....	6
✓ 2.2.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ (ΓτΝ) – ARGO.....	7
✓ 2.2.3 ΤΑ ΕΠΠΕΔΑ ΤΗΣ ARGO.....	8
✓ 2.2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	11
✓ 2.2.5 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ.....	11
✓ 2.2.6 ΣΤΑΔΙΑ ΕΔΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ARGO.....	11
✓ 2.2.7 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	13
✓ 2.3 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΕΩΝ: ΕΦΗΒΟΙ - ΕΝΗΛΙΚΕΣ.....	14
✓ 2.4 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΛΩΝ.....	15
✓ 2.5 ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ.....	17
✓ 2.5.1 Η ΞΕΝΟΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΒΑΣΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΑΛΛΟΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	18
✓ 2.5.2 Η ΞΕΝΟΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΘΕΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ.....	20
✓ 2.5.3 Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΙΠΕΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ. 20	
✓ 2.5.4 Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΑΙΤΙΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΚΑΙΝΟΥΡΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ.....	21
✓ 2.6 «ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ» ΑΠΟΨΕΙΣ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	27
✓ 3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΕΙΓΜΑ	27
✓ 3.2 ΕΡΓΑΛΕΙΑ-ΜΕΣΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	30
✓ 4.1 ΜΕΘΟΔΟΣ.....	30
✓ 4.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.....	30
✓ 4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	31
✓ 4.3.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ-1	31
✓ 4.3.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ-2	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	56
✓ 5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	56
✓ 5.1.1 ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	56
5.1.1.1 Διαφοροποίηση γενεών: Έφηβοι - Ενήλικες.....	57
5.1.1.2 Διαφοροποίηση φύλων.....	58

▼ 5.1.2 ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	59
5.1.2.1 Διαφοροποίηση γενεών: Έφηβοι - Ενήλικες.....	60
5.1.2.2 Διαφοροποίηση φύλων.....	60
▼ 5.1.3 ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΥΚΟΛΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ.....	60
▼ 5.1.4 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	61
5.1.4.1 Η συσχέτιση της παρούσας έρευνας με τον κλάδο της Λογοθεραπείας.....	62
5.2 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ.....	65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	66
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-1	69

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η γλώσσα των νέων (ΓτΝ) – argo είναι μία κοινωνιόλεκτος που δημιουργείται κυρίως από τους νέους, ώστε να επικοινωνούν μεταξύ τους. Ωστόσο, χρησιμοποιείται από ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού στον καθημερινό προφορικό λόγο.

Συχνά παρατηρείται μία επικριτική και διορθωτική συμπεριφορά απέναντι στην argo από ορισμένους ενήλικες. Από την άλλη, οι νέοι την θεωρούν ως έναν τρόπο έκφρασης, αλλά και ως ένα μέσο της ένταξής τους στη νεανική κοινωνική ομάδα. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι άντρες και οι γυναίκες μιλούν διαφορετικά και έχουν διαφορετικούς κανόνες συζήτησης.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν αφενός, να εξακριβωθεί κατά πόσο οι έφηβοι (μαθητές γυμνασίου και λυκείου), αλλά και οι ενήλικες (με παιδιά στο σχολείο ή χωρίς) γνωρίζουν την ερμηνεία λέξεων και φράσεων της argo, και αφετέρου, να ερευνηθεί κατά πόσο οι ίδιοι πληθυσμοί γνωρίζουν με ποιον τρόπο θα κατατάξουν τις συγκεκριμένες λέξεις – φράσεις στα αντίστοιχα μέρη του λόγου, στα οποία θεωρούν ότι ανήκουν. Είναι γνωστό ότι το βασικό χαρακτηριστικό των λέξεων – φράσεων της argo είναι ο μεταφορικός λόγος. Ακόμα η ΓτΝ είναι ένας τρόπος ομιλίας με λεξιλογικά, πραγματολογικά και δομικά χαρακτηριστικά. Συνεπώς, η συγκεκριμένη έρευνα θα μπορούσε να συμβάλει στη θεραπευτική παρέμβαση πραγματολογικών – σημασιολογικών διαταραχών.

Το ερευνητικό εργαλείο που σχεδιάστηκε για τους σκοπούς αυτής της έρευνας ήταν το ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπεριελάμβανε 134 ερωτήσεις, στις οποίες κλήθηκαν να απαντήσουν 100 μαθητές γυμνασίου (50 αγόρια και 50 κορίτσια, ηλικίας 13-15 ετών) και 100 μαθητές λυκείου (50 αγόρια και 50 κορίτσια, ηλικίας 16-18 ετών), αλλά και 100 ενήλικες (50 άντρες και 50 γυναίκες, ηλικίας 50 ετών και άνω, και να μην είναι εκπαιδευτικοί).

Με την έκβαση των αποτελεσμάτων προκύπτει, ότι η απόδοση όλων των πληθυσμών στο Υποερώτημα-2 (μέρος του λόγου) είναι σαφέστατα χαμηλότερη από την αντίστοιχη απόδοσή τους στο Υποερώτημα-1 (ερμηνεία). Ωστόσο και για τα δύο υποερωτήματα υπερίσχυσε το θηλυκό από το αρσενικό φύλο, και καλύτερα αποτελέσματα των ενηλίκων έναντι των μαθητών.

Η εμβέλεια της παρούσας έρευνας είναι περιορισμένη και τα αποτελέσματά της δεν μπορούν να γενικευτούν στο συνολικό πληθυσμό.

Επομένως συνίσταται περαιτέρω έρευνα σε μεγαλύτερο δείγμα μαθητών και ενηλίκων.

ABSTRACT

The language that young people use – slang, is the use of informal words and expressions that are not considered standard in the speaker's dialect or language. Furthermore, it is commonly used by most of the people in their everyday communication.

Frequently, older people criticize and do not accept this type of language. Despite of that, young people think that it is a different way to express their thoughts, feelings and to identify with one's peers. It is important to say that men and women speak differently and have different codes of communication.

The purpose of the present research was firstly to find out whether teenagers (students of high school) and adults (adults with children in school or without children) know the meaning of the words and phrases of slang and secondly to investigate if both groups are able to distinguish and categorize those into the parts of speech that belong to. It is known that the main features of words – phrases of slang is the figurative speech. Also the language of young people is a way of speech with lexical, factual and structural features. Consequently this particular research could contribute to treatment intervention in lexical - factual disorders.

The research method that was used in the specific research was the questionnaire with 134 questions. The sample consists of 100 students between the ages of 13-15, 100 students between the ages of 16-18 and 100 adults from the age of 50 and above (none of them was working in the educational field). In all groups, the participants were equally divided into 50 male and 50 female.

The results indicated that both groups had a better score in the meaning of slang words or phrases, in comparison to the score of the parts of speech. In both parts (meaning and parts of speech) female participants scored higher than male participants and adults scored higher than teenagers.

To conclude, it can be said that the present research cannot be applied in all of the population and needs to be conducted to a larger sample in order to be valid.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας του Τμήματος Λογοθεραπείας ΑΤΕΙ Πάτρας, διενεργήθηκε η παρούσα έρευνα με σκοπό την εξακρίβωση της κατάκτησης της *ερμηνείας* λέξεων και φράσεων της argo, από εφήβους (μαθητές γυμνασίου και λυκείου) και ενήλικες, και από τα δύο φύλα. Στην ίδια έρευνα διερευνήθηκε κατά πόσο οι συγκεκριμένοι πληθυσμοί μπορούν να κατατάξουν τις λέξεις – φράσεις της argo στα αντίστοιχα *μέρη του λόγου*, που θεωρούν ότι ανήκουν. Καθώς οι λέξεις – φράσεις της argo δηλώνουν μεταφορά κατά την εκφορά τους, η συγκεκριμένη έρευνα θα μπορούσε να ενισχύσει τις δραστηριότητες ενός λογοθεραπευτικού προγράμματος στις πραγματολογικές – σημασιολογικές διαταραχές.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας έρευνας κατασκευάστηκε ερωτηματολόγιο, ως μέσο συλλογής δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 134 ερωτήσεις, οι οποίες με την σειρά τους χωρίζονται, η κάθε ερώτηση, σε δύο υποερωτήματα.

Μία ενδιαφέρουσα ρήση του Wittgenstein αποτέλεσε το έναυσμα για το ερευνητικό προσανατολισμό μας: «Ο κόσμος μου είναι η γλώσσα μου: ο κόσμος μου υπάρχει τόσο μόνο, όσο μπορώ να τον εκφράσω με την γλώσσα μου». (Μπαμπινιώτης, 2000).

Σύμφωνα με την παραπάνω ρήση λοιπόν, θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι δεν υπάρχει «σωστός» και «λάθος» τρόπος χρήσης της γλώσσας, αλλά αντίθετα ότι ο κάθε άνθρωπος ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας διευρύνει τους γλωσσικούς του ορίζοντες, συνεπώς και τον κόσμο του, τον τρόπο ζωής του, ανάλογα με την φαντασία, την δημιουργικότητα, αλλά και την ύπαρξη ή μη κοινωνικών taboo. Επομένως, όσοι ενήλικες κατακρίνουν την γλώσσα των νέων (ΓτΝ) – argo πρέπει να σκεφτούν ότι αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο

εκφράζονται και επικοινωνούν οι νέοι, οι οποίοι εξαιτίας της ηλικίας τους έχουν μεγαλύτερη φαντασία και παιχνιδιάρικη διάθεση. Βέβαια, όσοι νέοι έχουν επιθετική συμπεριφορά απέναντι στους συγκεκριμένους ενήλικες, θα πρέπει να σκεφτούν κι αυτοί με την σειρά τους, ότι οι ενήλικες είναι δύσκολο να ασπαστούν την argo, καθώς έχουν ενσωματωθεί σε ένα κοινωνικό σύνολο με συγκεκριμένα γλωσσικά στερεότυπα.

Στο πρώτο μέρος της έρευνας που ακολουθεί, καταγράφεται μία βιβλιογραφική ανασκόπηση για την ιστορική αναδρομή της Ελληνικής γλώσσας, μία γενική επισκόπηση της ΓτΝ – argo, καθώς και ανασκόπηση για την διαφοροποίηση των γενεών, εφήβων και ενηλίκων, αλλά και των δύο φύλων. Επίσης παραθέτονται διάφορες ενδιαφέρουσες απόψεις, οι οποίες είτε την επιδοκιμάζουν, είτε αποδοκιμάζουν την ΓτΝ προτείνοντας, μάλιστα, και πιθανές «θεραπίες» για την επίλυση του προβλήματος. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας αυτής, στο οποίο περιγράφεται λεπτομερώς η διεξαγωγή της έρευνας, η στατιστική ανάλυση των δεδομένων καθώς και τα αποτελέσματα και συμπεράσματα της έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

▼ 2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Η γλώσσα δεν είναι ένα απλό εργαλείο (όπως τη θεωρούν μερικοί τεχνοκράτες γλωσσολόγοι, επικοινωνιολόγοι και πληροφορικοί), αλλά καθοριστικό συστατικό της προσωπικότητας του ατόμου και της φυσιογνωμίας ενός λαού, δηλαδή «υπαρξιακό» στοιχείο, μία θέση που σήμερα φαίνεται να είναι γενικότερα αποδεκτή. Γι' αυτό και η πιο ουσιαστική προσέγγιση ενός πολιτισμού, ενός λαού, μίας κοινωνίας, περνάει μέσα από τη γλώσσα.

Παρελθόν, παρόν και μέλλον ενός λαού εδράζονται, ανακλώνται κι εκφράζονται μέσα από τη γλώσσα του. Από αυτήν την άποψη, η ελληνική γλώσσα λόγω της μακραίωνης καλλιέργειάς της αποτελεί όχι απλώς εθνικό γνώρισμα, αλλά εθνικό κεφάλαιο. (Μπαμπινιώτης, 2000).

Η μελέτη της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας ενδιαφέρει γενικότερα ως το μοναδικό παράδειγμα που παραμένει ζωντανή επί χιλιετιών. Στην ελληνική γλώσσα μια σειρά πολιτισμικοϊστορικών γνωρισμάτων, της προσδίδουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα. (Μπαμπινιώτης, 2000). Αυτά είναι κυρίως:

1. Η πρόωμη χρησιμοποίησή της από μεγάλα προικισμένα πνεύματα για την έκφραση προηγμένων μορφών σκέψης, εξασφάλισε μια πρόωμη όσο και βαθιά καλλιέργειά της.
2. Η, συνεπεία αυτής της ιδιότητάς της, πρόωμη ανάδειξη της ελληνικής σε κύρια βάση για την εννοιολογική έκφραση του δυτικού πολιτισμού.
3. Η σημερινή παρουσία της στο λεξιλόγιο όλων των ευρωπαϊκών γλωσσών, και μάλιστα σε σύνθετες και απαιτητικές μορφές επικοινωνίας, όπως είναι η επιστήμη ή ο πολιτικός λόγος.
4. Η αδιάκοπη προφορική και γραπτή παράδοσή της επί 4000 και 3000 χρόνια αντιστοίχως.
5. Η στενή σχέση της σύγχρονης ελληνικής προς της παλαιότερες φάσεις της, αρχαία και βυζαντινή.
6. Ο ρόλος της, όχι μόνο στην Αναγέννηση, αλλά και στις μετέπειτα, και σύγχρονες ακόμη, μορφές παιδείας και εκπαίδευσης στην Ευρώπη και σε δυτικογενείς πληθυσμούς.

Μέσα από την ελληνική μπορεί κανείς να μελετήσει γλωσσολογικά πως εξελίσσεται ιστορικά η γλώσσα του ανθρώπου στον καίριο χώρο της

Ευρώπης και σε σχέση με έναν λαό που καλλιέργησε τη γλώσσα όσο λίγοι.

Η πρώτη περίοδος είναι η αρχαιοελληνική. Χαρακτηριστικό της είναι οι διάλεκτοι: Ιωνική, Αττική, Δωρική, Αιολική και Μακεδονική.

Η δεύτερη περίοδος είναι η Ελληνιστική κοινή. Για την προέλευση της Κοινής οι γραμματικοί διαφωνούσαν. Οι μεν πίστευαν ότι πράγματι προέρχονταν από τον συγκερασμό των τεσσάρων βασικών διαλέκτων, άλλοι ότι αυτή ήταν η μητέρα των τεσσάρων, άλλοι ότι επρόκειτο για πέμπτη διάλεκτο ή ότι ήταν μετεξέλιξη της Αττικής. Σήμερα, πάντως, με τον όρο κοινή εννοούμε τα διάφορα επίπεδα της γλώσσας, με τις συνεπακόλουθες υφολογικές αποκλίσεις, που ο ελληνικός κόσμος χρησιμοποιούσε στον προφορικό και γραπτό λόγο από την ελληνιστική ως την βυζαντινή εποχή. Πρόκειται συνεπώς για μια γλώσσα πολυσυλλεκτική και "εγκυκλοπαιδική". Στην κοινή επίσης συγγράφουν φιλόσοφοι, ιστορικοί, επιστήμονες, μυθογράφοι και παραδοξογράφοι.

Ως Τρίτη περίοδο, τη Βυζαντινή, ορίζουμε σήμερα την περίοδο της εκχριστιανισμένης ανατολικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, που με διοικητικό και πολιτιστικό κέντρο την Κωνσταντινούπολη, εξουσίασε κατά καιρούς, από το 330 ως το 1453, σημαντικά εδάφη στην Ευρώπη, στην Ασία και τη Βόρεια Αφρική. Ως την εποχή του Ηρακλείου (610 – 641) συνεχίζεται έστω και αποδυναμωμένη η χρήση της Λατινικής στη νομοθεσία, στο στρατό και τη διοίκηση. Όμως και η ελληνική είχε από καιρό επιβληθεί ως γλώσσα των τοπικών δικαστηρίων και των νοταριακών πράξεων. Έτσι, στους πρώτους αιώνες της ιστορίας του Βυζαντίου υφίσταται ένα είδος διοικητικής διγλωσσίας, δηλαδή παράλληλη χρήση των ελληνικών και των λατινικών. Ο Ηράκλειος θέσπισε τα ελληνικά ως επίσημη γλώσσα του κράτους, στο αυλικό τελετουργικό.

Η νεοελληνική γλώσσα. Από το 1821 μέχρι σήμερα η ελληνική γλώσσα στις διάφορες προφορικές και γραπτές εκδοχές της έχει υποστεί τις μεγαλύτερες μεταβολές από οποιαδήποτε εθνική γλώσσα της δυτικής Ευρώπης στο ίδιο διάστημα. Στην αρχή της περιόδου επικρατούσαν στον προφορικό λόγο, οι ποικίλες διάλεκτοι, στις επιμέρους περιοχές του ελληνόφωνου κόσμου, από την Κέρκυρα στον Πόντο και από τη Μακεδονία στη Μάνη, την Κρήτη και την Κύπρο. Στο γραπτό λόγο κυριαρχούσαν διάφορες γλωσσικές ποικιλίες, όμως πριν από το 1821 θα πρέπει να διαμορφώθηκε μια κάπως κοινή προφορική γλώσσα που τη χρησιμοποιούσαν ιδίως οι έμποροι, όσοι ταξίδευαν από μια ελληνική περιοχή σε άλλη και όσοι εγκαταστάθηκαν, μαζί με ομογενείς από διάφορα μέρη στα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης. Αυτή η κοινή υπερδιαλεκτική, προφορική γλώσσα πιθανόν να αποτέλεσε τη

βάση για την εξέλιξη της σημερινής κοινής προφορικής γλώσσας. (*Κωνσταντίνα Πανάγου*).

Το γλωσσικό ζήτημα. Κατά τους χρόνους του ελληνικού διαφωτισμού το γλωσσικό ζήτημα υπήρξε ένα πρόσφορο πεδίο πάνω στο οποίο καλλιεργήθηκαν σοβαρές αντιπαραθέσεις ιδεών και συμπεριφορών σε κρίσιμες φάσεις της ανάπτυξης της ελληνικής κοινωνίας. Η αιτία που έφερε στην επιφάνεια τις βαθιές αυτές διαφορές ήταν η επίμονη αναζήτηση ενός ενιαίου γλωσσικού οργάνου, προκειμένου να συγκροτηθεί μια εθνική παιδεία, καθώς και η συστηματική καλλιέργεια και προβολή της ομιλούμενης γλώσσας από νέες κοινωνικές δυνάμεις, οι οποίες επιχειρούσαν να διαχειριστούν με νέους όρους και με νέα γλώσσα τα ζητήματα της αγωγής και της αυτογνωσίας του έθνους. Η ιστορική λύση του γλωσσικού ζητήματος συνοδεύεται με την αναγνώριση-επισημοποίηση της δημοτικής ή νεοελληνικής κοινής ως επίσημης γλώσσας το 1976. (*Ρένα Σταυρίδη – Πατρικίου*.)

Μέσα από αυτό το ταξίδι στην ιστορία της ελληνικής γλώσσας είδαμε λοιπόν πόσο ενδιαφέρουσα είναι η ιστορική παράδοση και εξέλιξή της. Η ελληνική γλώσσα είναι μία και ενιαία, με την έννοια ότι δεν έπαυσε ποτέ να μιλιέται και να γράφεται, μία και ενιαία όταν προσπαθείς να την κατακτήσεις δημιουργικά μέσα στην πολυπλοκότητα της σύνθεσης και τον πλούτο της δηλωτικότητάς της. Αυτή άλλωστε η μακραίωνη συνέχεια της ελληνικής είναι η δύναμη και η αδυναμία της ελληνικής γλώσσας. Δύναμη γιατί μπορούμε κάθε στιγμή να γευόμαστε τη μαγεία της λέξης, το σμίλευμα της σημασίας της μέσα στον χρόνο και την πολυδύναμη λειτουργίας της στο λόγο. Κι από την άλλη, μία βαθύτερη, ζωντανή και δημιουργική γνώση της νέας ελληνικής σε όλα τα επίπεδα της, ιδιαίτερα στο λεξιλόγιο, προϋποθέτει τη διαχρονική-ιστορική παράλληλα προς τη σύγχρονη προσέγγισή της. Προϋποθέτει μίαν εξοικείωση με τις ρίζες και τα δομικά/σχηματιστικά στοιχεία της ελληνικής (προρρηματικά, επιθήματα κ.α.), ώστε να μπορεί το σημερινό ελληνόπουλο να καταλαβαίνει σε βάθος και να αξιοποιεί δημιουργικά τις αρετές της γλώσσας του. Κι αυτό είναι η πρόσθετη δυσκολία ή αδυναμία της ελληνικής. (*Μπαμπινιώτης, 2000*).

▼ 2.2 ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΙΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ (ΓτΝ) - ARGO

▼ 2.2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ

Ο όρος γλώσσα των νέων (ΓτΝ) - argo δηλώνει το σύνολο των γλωσσικών φαινομένων που χαρακτηρίζουν την επικοινωνία των νέων μεταξύ τους. Παρά τον χαρακτηρισμό "γλώσσα", η γλώσσα των νέων δεν είναι ένα αυτοτελές γλωσσικό σύστημα, αλλά μια "κοινωνιόλεκτος", δηλαδή ένας τρόπος ομιλίας με λεξιλογικά, πραγματολογικά και δομικά χαρακτηριστικά που χρησιμοποιείται υπό ορισμένες συνθήκες επικοινωνίας και είναι μέρος της γλωσσικής συνείδησης μιας κοινότητας. Η κοινωνική βάση της γλώσσας των νέων είναι η "παρέα", το δίκτυο των συνομηλίκων. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει μια ενιαία γλώσσα των νέων, αλλά ένα σύνολο από επιμέρους τρόπους ομιλίας με κοινές τάσεις διαμόρφωσης και κοινά γλωσσικά στοιχεία. (*Ανδρουτσόπουλος, 2001*).

Η γλώσσα των νέων (ΓτΝ)-argo δημιουργείται κυρίως από τους νέους, αλλά χρησιμοποιείται από μεγάλο μέρος του πληθυσμού στον καθημερινό προφορικό λόγο, καθώς ο λόγος έχει μεγάλη σημασία και είναι ακόμη το βασικότερο μέσο για την κοινωνικοποίηση του ατόμου. Η γλώσσα, αποτελεί ένα σπουδαίο στοιχείο της καθημερινής πραγματικότητας και κατέχει πρωτεύουσα θέση για τη διαμόρφωση και υπόσταση της ανθρώπινης κοινωνίας. Το αποτέλεσμα είναι, η ύπαρξη ομοιογένειας των μελών μιας κοινωνικής ομάδας, όπου, η γλώσσα αποτελεί την πιο απτή απόδειξη των ιδιομορφιών της ομάδας. (*Μπέκα Αποστολία, 2008*).

Από κοινωνιολογική σκοπιά η ΓτΝ δεν είναι απλά ένα μέσο μετάδοσης πληροφοριών, αλλά αποτελεί ταυτόχρονα σύμβολο ενός κοινωνικού ρόλου. Με την χρήση της ο ομιλητής διαχωρίζει τον εαυτό του από το ρόλο του παιδιού και του ενηλίκου και δηλώνει συμμετοχή στη νεανική κουλτούρα. Αντίστροφα, η νεανική παρέα ελέγχει μέσω της γλώσσας ποιος θέλει να ανήκει σε αυτήν και ποιος όχι. Κατά συνέπεια η argo έχει τόσο λειτουργία κοινωνικής διαφοροποίησης, όσο και κοινωνικού ελέγχου. (*Nave-Herz, 1989: 629*).

Η χρήση της argo προϋποθέτει λοιπόν συνομηλικότητα και συμμετρική κοινωνική σχέση ανάμεσα στους επικοινωνούντες της. Διατυπώνονται τρεις παράγοντες με τις ακόλουθες παραμέτρους:

- α) βαθμός οικειότητας της παρέας·
- β) βαθμός δόμησης της περιστασης·

γ) βαθμός συναισθηματικής ατμόσφαιρας.

Έτσι, μια υψηλή οικειότητα, μια μη οργανωμένη περίσταση και μια ζωντανή ατμόσφαιρα, αποτελούν τις ιδανικές συνθήκες για την εμφάνιση δημιουργικών τρόπων ομιλίας και γλωσσικών παιχνιδιών σε μια νεανική παρέα. Επίσης οι νέοι χρησιμοποιούν διάφορους τύπους επικοινωνίας και συνομιλίας που είναι χαρακτηριστικοί για την μη οργανωμένη νεανική επικοινωνία. Χαιρετίζονται και αποχαιρετίζονται, ανταλλάσσουν πληροφορίες, κλείνουν ραντεβού, διηγούνται εμπειρίες δικές τους και άλλων, πειράζουν ο ένας τον άλλον, επιχειρηματολογούν (π.χ. σχετικά με μουσικά συγκροτήματα και δίσκους), συζητάνε σοβαρά για προβλήματα και ζητήματα λίγο-πολύ συνδεδεμένα με τον δικό τους κόσμο, και αναλογίζονται τι θέλουν να πετύχουν στο μέλλον και πώς. Σε γενικές γραμμές, όσο περισσότεροι νέοι είναι συγκεντρωμένοι τόσο συχνότερα χρησιμοποιούν εκφράσεις της παρέας και τόσο συχνότερα ανταλλάσσουν πειράγματα. (*Ανδρουτσόπουλος, 1998*).

▼ 2.2.2 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ (ΓτΝ) – ARGO

Το νεανικό λεξιλόγιο περιλαμβάνει τόσο εκφράσεις χωρίς αντίστοιχο στην κοινή γλώσσα (π.χ. για τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα μιας νεανικής κουλτούρας) όσο και εκφράσεις που δηλώνουν μια ιδιαίτερη στάση (οικειότητα, αξιολόγηση, ειρωνεία) απέναντι σε ένα γνωστό αντικείμενο αναφοράς. Ιδιαίτερα παραγωγικά σημασιολογικά πεδία είναι οι κοινωνικές κατηγορίες, οι βιωματικές και κοινωνικές εμπειρίες, οι ψυχολογικές καταστάσεις, οι αξιολογικές και επιτατικές εκφράσεις. Ειδικά για την έκφραση αξιολόγησης και επίτασης έχουν διαπιστωθεί ιδιαίτερα συντακτικά σχήματα στα ελληνικά. Η νεανική επικοινωνία χρησιμοποιεί πολυάριθμες στερεότυπες εκφράσεις για την οργάνωση του διαλόγου, όπως χαιρετισμούς, προσφωνήσεις, φιλικές υβριστικές προσφωνήσεις, εκφράσεις συμφωνίας, άρνησης, επιδοκιμασίας, έναρξης μιας αφήγησης. (*Ανδρουτσόπουλος, 2001*).

Οι λέξεις – φράσεις της argo εκφράζουν: μεταφορά, υπερβολή και δυναμισμό στην έκφραση, παιχνιδιάρικη χρήση της γλώσσας (δημιουργικότητα, πειραματισμός) και ενσωμάτωση αγγλικών στοιχείων. Η εφαρμογή αυτών των αρχών δημιουργεί σήματα γλωσσικής νεανικότητας, με χαρακτηριστικότερο όλων την τάση προς υπερβολή. (*Nowotnick, 1989:314*).

Η δημιουργία και ανανέωση του νεανικού λεξιλογίου γίνεται με τέσσερις βασικούς τρόπους:

α) αλλαγή σημασίας,

β) δανεισμός, κατά κύριο λόγο από τα αγγλικά,

γ) επιλογές προτύπων σχηματισμού λέξεων, (για κατηγορίες της νεανικής κουλτούρας με αγγλική βάση) και

δ) τροποποίηση λέξεων χωρίς αλλαγή της βασικής τους σημασίας, είτε με επιθήματα, είτε με σύντμηση, είτε με μετάθεση φθόγγων ή συλλαβών.

Η έρευνα της νεανικής συνομιλίας ασχολείται με φαινόμενα της επικοινωνίας, όπως π.χ. η γλωσσική επιθετικότητα, ο διάλογος νέων-ενηλίκων και η αλλαγή γλωσσικού κώδικα. Σε διάφορες χώρες οι νέοι χρησιμοποιούν στη διαλογική τους επικοινωνία το σύνολο των γλωσσικών πηγών της κοινότητας όπου ζουν. Εδώ συγκαταλέγονται καταρχήν οι γλώσσες και οι γλωσσικές ποικιλίες του κοινωνικού περίγυρου, όπως η τοπική διάλεκτος (έστω και αν οι νέοι δεν τη μιλούν συστηματικά) ή η γλώσσα μιας εθνικής μειονότητας. Ακόμη, στοιχεία από τα μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας, π.χ. σλόγκαν από διαφημίσεις, ατάκες από ταινίες και τραγούδια κ.ά. Στοιχεία από τις παραπάνω πηγές συνταιριάζονται δημιουργικά στον νεανικό διάλογο, συγκροτώντας ένα "μωσαϊκό" που μεταβάλλεται ανάλογα με τις επικοινωνιακές ανάγκες της στιγμής. Ο τρόπος που γίνεται αυτό, δηλαδή ποια στοιχεία επιλέγουν οι νέοι και πως τα χρησιμοποιούν στην επικοινωνία τους, αντανακλά τις πολιτισμικές επιρροές και την κοινωνική τοποθέτηση της κάθε νεανικής παρέας. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

▼ 2.2.3 ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ARGO

Η γλώσσα, όπως και κάθε σημειακό σύστημα επικοινωνίας, αποτελείται από τρία επίπεδα (Bloom and Lahey, 1978):

1) από το επίπεδο της **Δομής**:

- *Φωνολογία*: που είναι ο κλάδος της Γλωσσολογίας που ασχολείται με τους φθόγγους (ήχους), που χρησιμοποιούνται συστηματικά στις φυσικές γλώσσες για την κοινοποίηση σημασιών.
- *Μορφολογία*: η οποία μελετά την εσωτερική δομή της λέξης.
- *Συντακτικό*: το οποίο μελετά ενότητες μεγαλύτερες από τη λέξη, όπως φράσεις και προτάσεις.

2) από το επίπεδο της **Χρήσης**:

- *Πραγματολογία*: που μελετά τους τρόπους με τους οποίους το περιβάλλον, γλωσσικό ή εξωγλωσσικό, επιδρά στην ερμηνεία μιας πρότασης, όπως αυτή πραγματώνεται ως εκφώνημα μέσα σε κάποιο χώρο και χρόνο και σε κάποια συμφραζόμενα. Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες που μπορούν να επιδράσουν στην ερμηνεία ενός εκφωνήματος είναι πολλοί και ποικίλοι. Ένας τέτοιος παράγοντας είναι η διαστρωμάτωση της κοινωνίας μέσα στην οποία λειτουργεί η γλώσσα. Ταξικές διαφορές και κοινωνικές σχέσεις των συνομιλούντων, ηλικία, φύλο και άλλα επηρεάζουν άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, την επιλογή λέξεων και γραμματικών δομών όπως και την ερμηνεία τους.

3) από το επίπεδο του **Περιεχομένου**:

- *Σημασιολογία*: η οποία μελετά το περιεχόμενο των γλωσσικών μονάδων. Έχει λεχθεί πολλές φορές ότι η γλώσσα ως σύστημα στοιχείων και σχέσεων αρθρώνει ή εκφράζει το σύνολο των νοημάτων (ιδεών, αισθημάτων, επιθυμιών, κλπ) με το γλωσσικό ηχητικό σύστημα της ανθρώπινης φωνής. (*Ειρήνη Φιλιππάκη – Warburton, 1992*).

Η Σημασιολογία και η Πραγματολογία δεν περιορίζονται στην «ανάλυση της σημασίας των εκφράσεων», καθώς η Πραγματολογία συνιστά μία εμπειρική έρευνα των ιστορικά φυσικών γλωσσών, ενώ η Σημασιολογία μελετά την κατασκευή γλωσσικού συστήματος. Επίσης, η Πραγματολογία μελετά τον τρόπο με τον οποίο το κυριολεκτικό νόημα εμπλουτίζεται, ώστε να καταλήξει να γίνει κατανοητό αυτό που εννοεί ο ομιλητής. Αντίθετα. Η Σημασιολογία μελετά την κυριολεκτική σημασία των λέξεων και των εκφράσεων ή προτάσεων. (*Τερζή Α., 2005*).

Με τα όσα έχουν ήδη αναφερθεί, η ΓτΝ – argo αποτελεί ένα σύστημα επικοινωνίας, και χαρακτηρίζεται από στερεότυπες, ημι-παραγωγικές γλωσσικές δομές. Η παραβίαση της «κοινής»/νόρμας δημιουργεί υπονοήματα, που με τον καιρό (ή εντός μιας παρέας) γίνονται συμβατικά, δηλαδή προϋποθέσεις. Εξίσου ενδιαφέρον είναι το πόσο εύκολα «ξεχνιούνται» αυτά τα συμβατικά υπονοήματα (όσο μεγαλώνει κανείς, αλλάζοντας κοινωνικούς ρόλους κλπ.).

Συγκεκριμένα η «γλώσσα των νέων», σύμφωνα με τα επίπεδα χαρακτηρίζεται ως εξής:

Επίπεδο περιεχομένου: λεξιλόγιο

- 1) πλήθος φρασεολογισμών (π.χ. με γράφει, την κάνω).
- 2) σημασιολογικοί νεολογισμοί (με μεταφορές, μετωνυμίες, συνεκδοχές, αντιφράσεις):

- 2.1 [-έμψυχο, -ανθρώπινο] χρησιμοποιούνται μειωτικά,
 - 2.2 μεταφορική χρήση κύριων ονομάτων,
 - 2.3 [-έμψυχο] για δήλωση καταστάσεων,
 - 2.4 ρήματα δηλωτικά σωματικών λειτουργιών χρησιμοποιούνται για τη δήλωση νοητικών καταστάσεων ή λειτουργιών.
- 3) συνειρμική συνωνυμία (π.χ. καληνυχτάκιας, σινεμαδάκιας).
 - 4) δανεισμός (μόνο σε ορισμένα λεξικά πεδία, και πάντως τα δάνεια χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό προσαρμογής), (π.χ. φρικάρω, κουλαριστός).

Επίπεδο έκφρασης: μορφολογία

- 1) παραγωγή: επιθήματα (π.χ. -άρω, -άκι, -όβιος, -άδικο), αποκοπή (π.χ. ματσό), αποκοπή και αναδιπλασιασμός, αλλαγή γένους (τονισμού / επιθήματος), ψευδοεπιθήματα (π.χ. μουγκαμάρα), λογοπαίγνια, μηχανισμοί επίτασης, ενισχυτικά προθήματα, επιθήματα.
- 2) σύνθεση, παραθετικά σύνθετα (π.χ. παιδί-κουμπί).

Επίπεδο έκφρασης: σύνταξη

- 1) μετασχηματισμός ονομάτων σε κατηγορηματικά επίθετα ή ονοματικούς προσδιορισμούς (π.χ. αστέρι)
- 2) λεκτικοί τρόποι για τη δημιουργία νέων ιδιωματικών εκφράσεων:
 - 2.1 ρήμα και ουσιαστικό (π.χ. βαράω μπιέλα),
 - 2.2 κενά αντωνυμικά στοιχεία (π.χ. την είδα, την άκουσα, τα πήρα στο κρανίο),
 - 2.3 [είμαι / έχω + κατηγορηματικά εμπρόθετα] (π.χ. είναι για πολλές σφαλιάρες),
 - 2.4 επίταση άρθρου,
 - 2.5 παράλειψη πρόθεσης, κυρίως μετά από ρήματα κίνησης: (π.χ. είχε τραπέζι Σάββατο;),
 - 2.6 ανακατηγοριοποιήσεις: (π.χ. γεια σου),
 - 2.7 επιτατικά Ουσιαστικά, ενισχυτικά συντάγματα, ενισχυτικά επιρρηματικά,

2.8 αρνητικά στερεότυπα (π.χ. ούτε με σφαίρες, δεν παίζεται). (Jordanidou A. and I. Androutsopoulos, 1997).

▼ 2.2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί μια νεανική γλώσσα είναι:

- α) η κοινωνικά θεσμοποιημένη κατηγορία της νεότητας και
- β) κάποια μορφή νεανικής κουλτούρας και "αυτόνομης" νεανικής επικοινωνίας.

Οι περισσότερες έρευνες περιορίζουν την κατηγορία της νεότητας στην εφηβική ηλικία (12-18 ετών), άλλες συμπεριλαμβάνουν και τη μετεφηβική ηλικία (έως 25 ή 30 ετών). Ιστορικά, μορφές νεανικής γλώσσας υπήρχαν ήδη σε προηγούμενους αιώνες. Ωστόσο η γλώσσα των νέων έγινε μαζικό φαινόμενο από τα μεταπολεμικά χρόνια και ιδιαίτερα κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Αυτό ανάγεται στην αυξανόμενη οικονομική και πολιτισμική ανεξαρτησία των νέων στις σύγχρονες κοινωνίες, αλλά και στην κοινή επιρροή από νεανικές κουλτούρες αγγλοαμερικανικής προέλευσης. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

▼ 2.2.5 ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Η εξέλιξη της νεανικής γλώσσας δείχνει αντίρροπες τάσεις. Μια τάση προς ανομοιογένεια οφείλεται στα επικοινωνιακά κίνητρα του γλωσσικού πειραματισμού και της εκφραστικής πρωτοτυπίας. Οι παραγωγικές κατηγορίες του λεξιλογίου και οι στερεότυπες εκφράσεις ανανεώνονται με ταχείς ρυθμούς σε κάθε νεανική παρέα ξεχωριστά. Μια αντίρροπη τάση προς ομοιογένεια δημιουργούν τα πολιτισμικά και γλωσσικά πρότυπα που διαδίδονται από νεανικά μέσα ενημέρωσης και ψυχαγωγίας. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

▼ 2.2.6 ΣΤΑΔΙΑ ΕΛΡΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ARGO

Μια γλωσσική καινοτομία που παράγεται στη ροή της ομιλίας, είτε στα αστεία είτε ως δήλωση αντίθεσης σε κοινωνικές νόρμες, μπορεί να

εμφανιστεί μία και μόνη φορά και στη συνέχεια να εξαφανιστεί (1^ο στάδιο).

Μπορεί όμως να αναπαραχθεί από τους ίδιους ή διαφορετικούς ομιλητές, στην ίδια ή σε μια διαφορετική παρέα, ως αποτέλεσμα παρόμοιων περιστάσεων. Αν η καινοτομία επαναληφθεί συνειδητά, για παράδειγμα από μέλη της ίδιας παρέας, μπορεί να γίνει μέρος του ειδικού κώδικα επικοινωνίας αυτής της παρέας και σταδιακά να λειτουργήσει ως σινιάλο οικειότητας και πίστης προς την παρέα (2^ο στάδιο).

Αν ένα γλωσσικό στοιχείο χρησιμοποιηθεί με αυτό τον τρόπο για κάμποσο καιρό, η νεωτεριστική του αξία συνήθως χάνεται. Τότε αυτή η λέξη (ή φωνολογική εναλλακτική κτλ.) είτε εξαφανίζεται και αντικαθίσταται από μια καινούρια λέξη –πράγμα που συχνά συμβαίνει με λέξεις της argo– είτε διαδίδεται σε άλλες νεανικές παρέες που πιθανόν να την υιοθετήσουν είτε για τη νεωτεριστική της αξία, είτε χάρη του κύρους που απολαμβάνει η παρέα που πρωτοκαθιέρωσε τη λέξη. Όπως και παραπάνω, η καινοτομία είτε θα εξαφανιστεί μετά από λίγο καιρό είτε θα συνδεθεί σταδιακά με ορισμένες κοινωνικές ταυτότητες, όπως την τοπική, εθνική ταυτότητα της παρέας που χρησιμοποιεί τη γλωσσική καινοτομία (3^ο στάδιο).

Στη συνέχεια, η καινοτομία μπορεί να περάσει και σε νέες παρέες, και αν διαδοθεί πλατιά ίσως γίνει σημάδι της νεανικής γλώσσας γενικότερα, έτσι ώστε η χρήση της να σημαδεύει αντίθεση προς ενήλικες συμβάσεις και ταυτότητες (4^ο στάδιο).

Υπάρχουν λέξεις που παραμένουν στη γλώσσα των νέων για πολλές γενεές. Σιγά-σιγά, όμως, η αρχική νεωτεριστική αξία και εικονοκλαστική εκφραστικότητα της λέξης προφανώς μειώνεται ή χάνεται εντελώς, και η εναλλακτική μπορεί να εξαφανιστεί. Όσο η εναλλακτική χρησιμοποιείται κυρίως από νέους, συνήθως στιγματίζεται ως «κακή προφορά», «απρόσεχτη ομιλία». Καμιά φορά όμως η εναλλακτική ακολουθεί τους ομιλητές στην ενήλικη ζωή τους και γίνεται μέρος της ενήλικης γλώσσας τους (5^ο στάδιο).

Ένας άλλος τρόπος εισόδου στην ενήλικη γλώσσα είναι η μίμηση από ενήλικους λόγω της νεωτεριστικής αξίας που έχει η λέξη γι' αυτούς. Αν η εναλλακτική υιοθετηθεί από ενήλικες, μπορεί να καταχωρηθεί σε κάποια τοπική ή κοινωνική διάλεκτο με χαμηλό ή υψηλό κύρος, ανάλογα με την ομάδα στην οποία ανήκουν οι χρήστες της. Τέλος, η νέα εναλλακτική ίσως χάσει σταδιακά την υφολογική συνδήλωση της «κακής γλώσσας» και περάσει στην κοινή πρότυπη γλώσσα (6^ο στάδιο).

Είναι γεγονός ότι πολλές λέξεις – φράσεις της argo περνούν στην κοινή γλώσσα και γίνονται μάλιστα δεκτές και στη γραπτή γλώσσα, αφότου η εκφραστική τους συνδήλωση χαθεί ως αποτέλεσμα συχνής

χρήσης και οι ομιλητές δεν γνωρίζουν πλέον την αρχική σημασία της λέξης. (Kotsinas, U.-B., 1997).

▼ 2.2.7 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Μια φορά κι έναν καιρό, στη δεκαετία του '80, οι νέοι είχαν τη δική τους «γλώσσα». Για την ακρίβεια, ένα λεξιλόγιο για να μιλάνε για τα κέφια τους, να εξιστορούν τις πράξεις τους και να κατονομάζουν ανθρώπους γύρω τους. Για να χαιρετάνε φίλους και γνωστούς και να ελέγχουν την κατάσταση. Για να ανοίγουν την κουβέντα και να οργανώνουν την αφήγησή τους. Για να αξιολογούν ότι τους αρέσει ή δεν τους αρέσει.

Τα πρώτα δημοσιεύματα Τύπου για τη «γλώσσα των νέων» εμφανίστηκαν το 1984-85, το πρώτο επιστημονικό άρθρο το 1986 (του Γιώργου Μπαμπινιώτη), το πρώτο δημοσιογραφικό «γλωσσάρι» το 1988. Τα χρόνια που ακολούθησαν, εφημερίδες και περιοδικά δημοσίευαν αραιά, αλλά τακτικά ρεπορτάζ για την «ακατανόητη γλώσσα των νέων» και γλωσσάρια «για να καταλαβαίνουν οι γονείς». Έπειτα ήρθαν οι τηλεοπτικές σειρές και εκπομπές. Σήμερα πολλές από τις παραπάνω λέξεις και εκφράσεις θα τις ακούσετε και από ενηλίκους και μεσηλικούς, στη διαφήμιση, σε τραγούδια, σε στήλες εφημερίδων και (όχι μόνο νεανικών) περιοδικών.

Η γλωσσική ιστορία επαναλαμβάνεται: όπως η παραδοσιακή νεοελληνική αργκό έγινε γνωστή στην ευρύτερη κοινωνία μέσα από την καλλιτεχνική της χρήση, την επιστημονική καταγραφή και την αισθητική της συγκρότηση, έτσι και η σύγχρονη νεανική γλώσσα διαδίδεται στους λιγότερο νέους μέσα από δημοσιεύματα του Τύπου και των τηλεοπτικών σειρών και εκπομπών.

Ένα κομμάτι λοιπόν, από την ΓτΝ της δεκαετίας του '80 πέρασε στο κοινό νεοελληνικό λεξιλόγιο της δεκαετίας του '90. Ταυτόχρονα το φαινόμενο της νεανικής γλώσσας έγινε κοινωνικά αποδεκτό. Οι μεν έφηβοι διατηρούν ένα μέρος από τις νεανικές λέξεις και εκφράσεις στην ενήλικη ζωή, οι δε γονείς είναι σήμερα περισσότερο δεκτικοί απέναντι στους νεολογισμούς των παιδιών τους. Τα ΜΜΕ όχι μόνο παρουσιάζουν τη «γλώσσα των νέων» ως μέρος της σύγχρονης γλωσσικής πραγματικότητας, αλλά και προβάλλουν δείγματά της (π.χ. στη διαφήμιση) ως σύμβολα νεανικότητας και μοντερνισμού. Έτσι η σχέση της σημερινής ελληνικής κοινωνίας με τη «γλώσσα των νέων» είναι πολύ διαφορετική απ' ό τι πριν από 15 χρόνια. Μπορεί η ιστορία να

επαναλαμβάνεται, αλλά η γλωσσική αλλαγή δεν γυρίζει πίσω. (Ανδρουτσόπουλος, 1999).

▼ 2.3 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΓΕΝΕΩΝ: ΕΦΗΒΟΙ - ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Ένα εύλογο ερώτημα που δημιουργείται και κυρίως από τους ενήλικες είναι: «Γιατί οι νέοι αναπτύσσουν δικούς τους τρόπους έκφρασης;». Οι εξηγήσεις της βιβλιογραφίας συνδυάζουν τρεις παράγοντες.

Κοινωνιολογικά, κάθε ηλικία έχει ιδιαίτερα γλωσσικά χαρακτηριστικά που συναρτώνται με τυπικές συνθήκες επικοινωνίας. Τα κοινωνικά δίκτυα των νέων είναι στενότερα από αυτά των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Ακόμη, οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και απόστασης που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη πλήρως κατά την εφηβεία. Έτσι εξηγείται το ότι η συχνότητα μη πρότυπης γλώσσας είναι μεγαλύτερη στη νεότητα από ότι στην ενήλικη ζωή.

Ψυχολογικά, κατά τη νεανική ηλικία διαμορφώνεται η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα. Η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και ο πειραματισμός με εναλλακτικά μοντέλα, τάσεις που γενικότερα χαρακτηρίζουν την εφηβεία, εκφράζονται και γλωσσικά. Με την ιδιαίτερη γλώσσα τους, οι νέοι συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μια ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια.

Επικοινωνιακά, λειτουργίες της γλώσσας όπως η εκφραστικότητα, η πρωτοτυπία και το γλωσσικό παιχνίδι ίσως είναι ισχυρότερες στη νεανική ηλικία απ' ότι στη μετέπειτα ζωή. Ωστόσο, στοιχεία της νεανικής γλώσσας περνούν στην κοινή γλώσσα ως σύμβολα νεανικότητας. Οι νέοι διατηρούν ορισμένες εκφράσεις τους στην ενήλικη ζωή, οι γονείς χρησιμοποιούν ένα μέρος από το επίκαιρο λεξιλόγιο των παιδιών τους, ενώ τα ΜΜΕ προβάλλουν δείγματα νεανικής γλώσσας, π.χ. στη διαφήμιση. Θα πρέπει να επισημανθεί σε αυτό το σημείο ότι η διάδοση του νεανικού λεξιλογίου δεν έχει εξηγηθεί ακόμη ικανοποιητικά.

Επιπλέον, νέοι και ενήλικοι ομιλητές αξιολογούν τη γλώσσα των νέων με διαφορετικό τρόπο. Η στάση των ενηλίκων είναι συχνά επικριτική και διορθωτική. Γονείς και δάσκαλοι αντιδρούν ιδιαίτερα αρνητικά απέναντι στο υβριστικό και βωμολοχικό λεξιλόγιο, χωρίς ίσως να αντιλαμβάνονται

ότι το λεξιλόγιο αυτό έχει συγκεκριμένες (διαπροσωπικές, αξιολογικές) λειτουργίες και ότι η συχνότητά του μειώνεται με την είσοδο στην ενήλικη ζωή. Αντίθετα, οι νέοι προσάπτουν στη γλώσσα τους αξίες θετικές όπως π.χ. ευθύτητα, αλληλεγγύη, ταύτιση με μια νεανική κουλτούρα. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

Ο «πόλεμος» είναι δεδομένος. Ποιος τον έχει κηρύξει, χωράει ίσως συζήτηση. Καθώς και το αν η γλώσσα των νέων είναι όντως επιθετική ή ουσιαστικά αμυντική. (Γιάννης Η. Χάρης, 2003).

▼ 2.4 ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΛΩΝ

Η γλώσσα, αποτελεί ένα σπουδαίο στοιχείο της καθημερινής πραγματικότητας και κατέχει πρωτεύουσα θέση για τη διαμόρφωση και υπόσταση της ανθρώπινης κοινωνίας. Στις βασικές μορφές ύπαρξης της γλώσσας κατατάσσουν τη διάλεκτο και τη λόγια γλώσσα. Ανάμεσα, κατατάσσονται οι τύποι της καθομιλουμένης, της κοινής και της λαϊκής γλώσσας. Η γλώσσα αποτελεί ένα φορέα ομοιογένειας για τα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας και αποτελεί την πιο απτή απόδειξη των ιδιοτήτων της κάθε ομάδας. Κατά καιρούς διάφοροι ερευνητές γλωσσολόγοι έχουν ασχοληθεί με τις γλωσσικές ιδιαιτερότητες συγκεκριμένων ομάδων, όπως η ομάδα των αντρών και η ομάδα των γυναικών.

Εκτός, λοιπόν, από την ταξική, την υφολογική και τις άλλες διαφοροποιήσεις που μπορούν να υπάρχουν στη γλώσσα των μελών μίας κοινωνικής ομάδας υπάρχει και η γλωσσική διαφοροποίηση ανάλογα με το φύλο. Συγκεκριμένα εντοπίζονται ποικίλες διαφορές στη γλωσσική συμπεριφορά αντρών και γυναικών, και συχνά γίνεται λόγος για ένα χαρακτηριστικό ‘γυναικείο’ ύφος, σε αντιδιαστολή προς το ‘αντρικό’. Οι παράγοντες που συμβάλλουν σ’ αυτήν την διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα δεν είναι μόνο κοινωνικοί, αλλά και γενετικοί.

Συγκεκριμένα, η γλωσσική διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα αρχίζει πριν ακόμη γεννηθεί το μωρό. Πριν το παιδί γεννηθεί, αρχίζει να λαμβάνει ερεθίσματα από ένα κόσμο που δε γνωρίζει, θα συνεχίσει μετά τη γέννηση με την επικοινωνία, που θα έχει με το υποκείμενο που το προσέχει και συνήθως είναι η μητέρα. Η κοινωνική συμπεριφορά και η απάντηση σε όλα τα ερεθίσματα, θα έχει ολοκληρωθεί πριν το μωρό συμπληρώσει ένα χρόνο. Στα πρώτα χρόνια, εναρμονίζεται με το βιολογικό του ρυθμό, αλλά και το ρυθμό ζωής. Στη συνέχεια, τα μικρά απαντούν στα εξωτερικά ερεθίσματα με μονοσύλλαβες λεξούλες και με εκφράσεις του προσώπου. Αξίζει να επισημανθεί ότι άντρες και γυναίκες

γράφουν, μιλούν και διαβάζουν με διαφορετικό τρόπο, όχι μόνο για πολιτιστικούς ή κοινωνικούς λόγους, αλλά και επειδή οι εγκέφαλοί τους λειτουργούν διαφορετικά.

Ωστόσο και η ισότητα των δύο φύλων έχει σημαντική συμβολή στη γλωσσική διαφοροποίηση τους. Αυτό συμβαίνει διότι η θηλυκότητα συνδέεται με την κοινωνικότητα, την εκφραστικότητα και τη συντροφικότητα. Αντίθετα, η αρρενωπότητα συνδέεται με την τραχύτητα, την υπεροχή και τον έλεγχο. Το να μαθαίνεις να είσαι θηλυκός ή αρσενικός σε μία κοινωνία, σημαίνει μεταξύ άλλων να μαθαίνεις να χρησιμοποιείς την ανάλογη γλώσσα.

Διαφορές της νεανικής γλώσσας σε σχέση με το φύλο των νέων έχουν μελετηθεί για τις αναλογίες πρότυπης και μη πρότυπης γλώσσας. Σε ό,τι αφορά το νεανικό λεξιλόγιο, η μέχρι τώρα έρευνα δεν επιτρέπει γενικεύσεις. Φαίνεται πάντως ότι η χρήση υβριστικού λεξιλογίου και υβριστικών προσφωνήσεων είναι συχνότερη ανάμεσα σε αγόρια.

Μία από τις πιο τεκμηριωμένες διαφορές ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες, αφορά τη φωνητική πραγμάτωση της γλώσσας. Οι γυναίκες προτιμούν συχνότερα από τους άντρες εκείνη τη φωνητική μορφή, που θεωρείται πρότυπη, δηλαδή «σωστότερη», πιο «καθώς πρέπει». Η ομιλία των γυναικών, φαίνεται να χαρακτηρίζεται από σχήματα επιτονισμού, που οι άντρες δε χρησιμοποιούν, όπως επιτονισμοί, που υποδηλώνουν μη ολοκλήρωση του εκφωνήματος ή θεωρούνται πιο ευγενικές. Επίσης, ενώ οι άντρες έχουν πλουσιότερο λεξιλόγιο σε σχέση με το επάγγελμά τους, οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερη ποικιλία σε λεξιλόγιο, που αφορά την καθημερινή φροντίδα των παιδιών και το νοικοκυριό.

Πάντως αρκετές φορές επικρατεί η άποψη για «κυριαρχία» της γυναίκας στις διάφορες γλωσσικές ικανότητες. Το συμπέρασμα για υπεροχή των γυναικών, διατυπώνεται σε διάφορα ψυχολογικά κείμενα. Λέγεται καταρχήν, ότι οι γυναίκες υπερέχουν στις διάφορες λεκτικές κλίμακες, όπως είναι ο λεξιλογικός πλούτος. Η υπεροχή υποτίθεται ότι παρατηρείται και σε ορισμένες δοκιμασίες ειδικών ικανοτήτων, όπως είναι οι λεκτικοί συλλογισμοί, η κατανόηση κειμένων και ο χειρισμός λεκτικών συμβόλων. Αναφέρονται ακόμη, ορισμένες παρατηρήσεις για την ανάπτυξη της γλώσσας κατά την παιδική ηλικία. Λέγεται ότι τα κορίτσια βαδίζουν πιο νωρίς στην προγλωσσική περίοδο, μιλούν πιο νωρίς, πιο καθαρά, σχηματίζουν νωρίτερα προτάσεις, μιλούν με μεγαλύτερες προτάσεις και τα πηγαίνουν καλύτερα στο σχολείο με την ανάγνωση, τη γραφή και την ορθογραφία. Υποστηρίζεται, ότι γενικότερα οι γυναίκες μιλούν πιο ωραία, πιο σωστά, πιο πολύ και ότι δείχνουν μεγαλύτερη ευχέρεια και στη χρήση και στην κατανόηση της γλώσσας.

Κανείς δεν αμφισβητεί ότι υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα. Πρέπει όμως να παραδεχτούμε ότι μερικές από αυτές τις διαφορές οφείλονται σε κοινωνικούς παράγοντες. Βεβαίως μεγάλο μέρος των διαφορών στη γλώσσα οφείλεται στον τρόπο εκπαίδευσης. (Μπέκα Αποστολία, 2008).

▼ 2.5 ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Η γλώσσα των νέων έχει τεθεί κατά καιρούς αντικείμενο μελέτης αρκετών γλωσσολόγων και έχει διχάσει όσο λίγα θέματα την επιστημονική κοινότητα. Οι κυρίαρχες απόψεις που επικρατούν είναι δύο: πρώτον, ότι όσο οι νέοι χρησιμοποιούν την argo, τόσο αλλοιώνουν και υποβιβάζουν την «πρότυπη» γλώσσα, ενώ ταυτόχρονα περιορίζουν την ευρύτητα του λεξιλογίου τους. Η άκρως αντίθετη από αυτήν άποψη, είναι ότι η argo, όχι μόνο δεν υποτιμά την πρότυπη γλώσσα, αλλά την εμπλουτίζει με δημιουργικές λέξεις, γεμάτες φαντασία και ταυτόχρονα δίνει την ελευθερία στους νέους της κάθε εποχής να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν με τον τρόπο που επιθυμούν. Σ' αυτό το κείμενο λοιπόν, παραθέτονται ενδιαφέρουσες εισηγήσεις σπουδαίων μελετητών της ελληνικής γλώσσας, που αναφέρονται και στις δύο απόψεις

Σημαντικό θα ήταν να αναφερθεί ότι **δύο είναι τα βασικά αίτια της δημιουργίας της γλώσσας των νέων**. Το πρώτο από αυτά είναι η γενικότερη αμφισβήτηση των θεσμών και των συμβάσεων, που παίρνει τη μορφή της **γλωσσικής αμφισβήτησης**. Η αμφισβήτηση στρέφεται κατά της 'κατεστημένης', επίσημης, γραπτής ή «δόκιμης» λεγόμενης γλώσσας, της γλώσσας δηλαδή στην οποία εκφράζεται η εξουσία, οι νόμοι, οι κάθε μορφής ορισμοί, περί-ορισμοί και δεσμεύσεις. Η αμφισβήτηση ορθώνεται έτσι και κατά του γλωσσικού κρατισμού και του επίσημου οργάνου του, της κρατικής γλώσσας.

Επίσης ένα άλλο χαρακτηριστικό της γλώσσας των νέων είναι η στάση και ο **ρόλος τους στις μεταβολές της γλώσσας**. Το γενικότερο πνεύμα αμφισβητήσεως των καθιερωμένων συμβάσεων φέρει συνήθως τους νέους στην πρωτοπορία της γλωσσικής αλλαγής – των μεταβολών δηλαδή στη γλώσσα. Εδώ οι μεταβολές δεν είναι καρπός αναζητήσεων νέων δρόμων έκφρασης (λεξιλογικών ή και γραμματικών) του λογοτέχνη ή του επιστήμονα, του ώριμου δηλαδή τεχνίτη ή διαμορφωτή της γλώσσας, που δημιουργεί νεολογισμούς αναζητώντας διέξοδο από τα δεσμά και τους περιορισμούς της συμβατικής γλώσσας. Οι νέοι, στη μεταβολή της γλώσσας ξεκινούν από πρακτικές ανάγκες επικοινωνίας: την ανάγκη να χαρακτηρίσουν καθημερινές, ζωντανές και επίκαιρες

κοινωνικοπολιτικού περιεχομένου καταστάσεις, βιωματικά φορτισμένες. Ομοια και οι μεταβολές, οι γλωσσικές καινοτομίες που εισάγουν οι νέοι, ελέγχονται περισσότερο από βιωματικά και λιγότερο από ψυχρά λογικά γλωσσικά κριτήρια. Τέλος, και στη στάση του νέου έναντι των μεταβολών της γλώσσας, η διέπουσα αρχή δεν παύει ποτέ να είναι η αμφισβήτηση της κατεστημένης γλώσσας. Αυτή τη γλώσσα προσπαθεί να αποφύγει ή να αλλάξει.

Η νεολαία όμως δεν είναι εκείνη που δημιουργεί πάντα τη γλωσσική μεταβολή. Τις περισσότερες φορές υιοθετεί μεταβολές που αρχίζουν να εμφανίζονται στη γλώσσα, τις προωθεί και σπεύδει να υπέρ-γενικεύσει τη χρήση τους, προλαμβάνοντας ή και παρεμβαίνοντας σε μελλοντικές γλωσσικές εξελίξεις. Τα νεότερα σε ηλικία μέλη της γλωσσικής κοινότητας όχι μόνον δεν αισθάνονται καμία δέσμευση να χρησιμοποιήσουν τα συμβατικά γλωσσικά σύμβολα, και όταν ακόμη τους είναι απολύτως οικεία, αλλά ευχαρίστως αποδέχονται και προωθούν κάθε αλλαγή τους. Το νέο στη γλώσσα, κάθε γλωσσικός νεωτερισμός, είναι στην αντίληψη των νέων ένα ακόμη βήμα αποφυγής των συμβατικών δεσμεύσεων της επίσημης γλώσσας, και γι' αυτό θετικό στοιχείο προόδου, απόλυτα παραδεκτό και ευπρόσδεκτο. (*Μπαμπινιώτης, 2000*).

▼ 2.5.1 Η ΞΕΝΟΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΒΑΣΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΗΣ ΑΛΛΟΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Θερμοί υποστηρικτές της ελληνικής γλώσσας, πιστεύουν ότι η προαναφερόμενη είναι η γλωσσική μας παράδοση, η κληρονομιά μας. Θεωρούν ακόμα, ότι όσο ευνόητος, αναγκαίος και γόνιμος μπορεί να είναι ο κώδικας των νέων, ή όποιος άλλος κώδικας μιας γλώσσας, δεν μπορεί να υποκαταστήσει στον ρόλο της την εθνική γλώσσα ενός ολόκληρου λαού. Επιπλέον, αυτή ενώνει τις ομάδες σε εθνική κοινότητα. Αυτή συντηρεί την ιστορική μνήμη και τη συνέχεια ενός λαού. Αυτήν παραδίδει η μάνα στο παιδί, οι μεγαλύτεροι στους νέους, ο τόπος στους ανθρώπους του. «Τη γλώσσα μου την έδωσαν ελληνική στις αμμουδιές του Ομήρου», θα πει ο Ελύτης (Αξιον Εστί), χρησιμοποιώντας το ρήμα 'έδωσαν', για να δηλώσει τη γλωσσική κληρονομιά. Αυτή, λοιπόν, είναι και η γλώσσα την οποία πρέπει να διδάχτούν και να κατακτήσουν οι νέοι σε όλη την έκταση της πολύμορφης και πολυδύναμης υφής της, στη συγχρονική της, κυρίως και πρώτα απ' όλα, διάσταση, αλλά και στη διαχρονική της υπόσταση και πορεία. Η καλή, σε βάθος και σε πλάτος, γνώση αυτής της γλώσσας και η δημιουργική της αξιοποίηση είναι το

μόνο όπλο που έχουμε όλοι, νέοι και ηλικιωμένοι, για τη διαφύλαξη της φυσιογνωμίας της γλώσσας μας και την προφύλαξή της από τη λαίλαπα των άκριτων ξενισμών και της ξενομανίας μας, που απειλούν να την αλλοιώσουν, αυτή, τέλος, η γνώση είναι ο μόνος δρόμος μας για μια σωστή και γνήσια επικοινωνία. (Μπαμπινιώτης, 2000).

Δεν είναι λίγοι λοιπόν εκείνοι που θεωρούν ότι σήμερα η γλώσσα μας είναι υποβαθμισμένη και μιλούν για κίνδυνο εξαφάνισης της. Μάλιστα πριν από μερικά χρόνια, σε ένα συνέδριο μία γλωσσοκοινωνιολόγος προφήτευε ότι η **γλωσσική ξενομανία** θα οδηγήσει στην εξαφάνιση των ελληνικών σε εκατό χρόνια πάνω κάτω, ίσως σε διακόσια. (Χριστίδης, 2001).

Βασική εστία διαβρώσεως της νεοελληνικής λοιπόν, φαίνεται να είναι η γλωσσική ξενομανία που μαστίζει τον ελληνικό χώρο και που, τα τελευταία ιδίως χρόνια, έχει προσλάβει ανησυχητικές διαστάσεις. Η σύγχρονη ελληνική γλώσσα κατακλύζεται από σμήνη **ξένων λέξεων** και **ξενισμών**, που δεν χρησιμοποιούνται μόνο για να δηλώσουν νεόφερτα πολιτισμικά αγαθά ή πρωτοεισαγόμενους επιστημονικούς όρους, αλλά, με το γόητρο (εμπορικό, κοινωνικό, ψυχολογικό) το οποίο περιβάλλει τις ξένες λέξεις στη νοοτροπία πολλών Νεοελλήνων, θέτουν στο περιθώριο αντίστοιχες ελληνικές λέξεις ή όρους, που έχουν ήδη προταθεί ή χρησιμοποιηθεί. Η ευρεία διάδοσή της οφείλεται στη διευκόλυνση του τρόπου επικοινωνίας μέσω της τεχνολογίας (τηλεπικοινωνίες, διαδίκτυο) και στην ανάπτυξη των Μ.Μ.Ε. (έντυπος, ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο). Τα **αίτια** είναι συχνά ένας άκριτος μιμητισμός, τάση κοινωνικής ή προσωπικής προβολής, δημιουργία γόητρου ή επιδίωξη εμπορικού καθαρά κέρδους, δηλαδή λόγοι άσχετοι προς τη γνήσια γλωσσική επικοινωνία.

Επιπροσθέτως, θεωρείται ότι η αρχή του προβλήματος της ξενομανίας συνοδεύεται από την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, όπου ανακύπτει το θέμα των αλλοιώσεων που απειλούν την πολιτισμική φυσιογνωμία της χώρας μας από τις αναμενόμενες επιδράσεις άλλων ισχυρότερων, διαφορετικών στη δομή και στην παράδοσή τους, χωρών. Συγκεκριμένα, οι επιδράσεις αυτές αφορούν και στο πεδίο της γλώσσας. Παρατηρείται λοιπόν, η αλόγιστη, άκριτη, αβασάνιστη κι αθρόα εισροή λέξεων και τύπων μέσα στη γλώσσα μας.

Επιπλέον, έντονη είναι η άποψη πως στην εποχή μας υπάρχει οξύ γλωσσικό πρόβλημα και ότι η ελληνική γλώσσα κινδυνεύει. Αυτή η άποψη ενισχύεται από τη συνεχή υποβάθμιση της ελληνικής γλώσσας από τους νέους και την χαμηλή ποιότητα στον λόγο τους, που οδηγεί στη βαθύτερη κρίση που μαστίζει τη γλωσσική επικοινωνία. Μια κρίση που δεν είναι άσχετη με μία γενικότερη «κρίση επικοινωνίας» του σύγχρονου

ανθρώπου, ο οποίος επικοινωνεί τεχνικά με το διάστημα, ενώ αδυνατεί να επικοινωνήσει ανθρώπινα με τους γείτονες του απέναντι διαμερίσματος.

Συμπερασματικά, υποβάθμιση είναι η γλωσσική ξενομανία, αυτή η γλωσσική εξάρτηση από τις ξένες γλώσσες, που είναι και βασική εστία ρύπανσης της γλώσσας και αλλοίωση της ταυτότητάς της, ιδίως δε σήμερα από την αγγλική. (*Μπαμπινιώτης, 2000*).

▼ 2.5.2 Η ΞΕΝΟΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΘΕΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Βέβαια, από την άλλη μεριά θεωρείται, ότι όχι μόνο ο δανεισμός αγγλικών στοιχείων δεν επηρεάζει την πρότυπη γλώσσα, αλλά ότι είναι απόδειξη της πολύπλευρης γνώσης της αγγλικής των νέων. Αν δει κανείς τα γλωσσικά δάνεια ως μέρος ενός «εισαγόμενου» πολιτισμικού ρεύματος, τότε η κοινωνική-συμβολική αξία των γλωσσικών δάνειων εντάσσεται σε μια εισαγόμενη κουλτούρα. Αν οι νεανικές κουλτούρες λειτουργούν ως πολιτισμικά πρότυπα και ταυτόχρονα ως σημεία διαφοροποίησης από άλλες κοινωνικές και ηλικιακές ομάδες, τότε και οι αγγλισμοί της νεανικής γλώσσας θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο: ως γνωρίσματα ειδικών ενδιαφερόντων και τρόπων ζωής από τη μια μεριά, και ως μέσα για τη γλωσσική διαφοροποίηση μιας ομάδας από την άλλη. Η διαφοροποίηση μέσω αγγλισμών είναι αποτελεσματική απέναντι σε ενήλικες με περιορισμένες γνώσεις της αγγλικής γλώσσας, το ίδιο όμως και απέναντι σε συνομηλίκους, στον βαθμό που η διαφοροποίηση δεν ανάγεται στη γνώση της ξένης γλώσσας, αλλά στη γνώση των πολιτισμικών στοιχείων που δηλώνονται με την ξένη γλώσσα. Ένα μεγάλο μέρος των αγγλικών γνώσεων δεν κατακτάται μέσα από το μάθημα των αγγλικών στο σχολείο ούτε με την ανάγνωση αγγλικών εφημερίδων. Αντίθετα, οι πηγές του είναι τα διάφορα μέσα της νεανικής κουλτούρας: μουσικά περιοδικά, συνοδευτικά φυλλάδια δίσκων κ.ά. Τα αγγλικά στοιχεία που κατακτώνται με αυτό τον τρόπο βέβαια χαρακτηρίζονται από επικαιρότητα. (*Ανδρουτσόπουλος, 1998*).

▼ 2.5.3 Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΛΕΞΙΠΕΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Επιπροσθέτως, εκτός από την ξενομανία, οι συνήθειες κατηγορίες που αποδίδονται στους νέους είναι ο επερχόμενος θάνατος της γλώσσας μας

με τους **νεολογισμούς** που χρησιμοποιούνται συχνότατα. Φυσικά δεν θα μπορούσε να εκλείπει και η κατηγορία για τις **αισχρολογίες** που εκλαμβάνονται ως αγένεια από μεγαλύτερους, ενώ πια έχουν καθιερωθεί στο ελληνικό λεξιλόγιο. Από την άλλη κατηγορούνται ότι χρησιμοποιούν **περιορισμένο λεξιλόγιο** στην καθημερινή τους επικοινωνία και πως παραμορφώνουν τη γλωσσική δομή με **ασυνταξίες** ή αναστατώνουν τον «παραγωγικό μηχανισμό» της ελληνικής παραβιάζοντας τους γραμματικούς κανόνες και δημιουργούν νέες λέξεις αλλάζοντας συχνότατα τις σημασίες των υπάρχουσών λέξεων. Επιπλέον, θεωρείται ότι χρησιμοποιούν αγοραίες εκφράσεις και συνήθως αυτές του πεζοδρομίου. Ακόμα, υπάρχει η άποψη ότι ο λόγος των νέων είναι απόλυτος, γεμάτος γενικεύσεις (π.χ. όλοι οι νέοι πάσχουν από **λεξιπενία**, δεν ξέρουν ελληνικά ή είναι εντελώς αγράμματοι) και υπερβολικούς αξιολογικούς χαρακτηρισμούς για τη γλωσσική και κοινωνική συμπεριφορά των νέων, που συνοδεύονται από εικόνες καταστροφής και οπισθοδρόμησης της γλώσσας. (Πρασά, 2005).

Θεωρείται λοιπόν ότι η γλώσσα μας κινδυνεύει. Δεν είναι λίγοι εκείνοι οι οποίοι βλέπουν θανάσιμους κινδύνους να απειλούν τη γλώσσα, όπως η “λεξιπενία” των νέων. Η άποψη αυτή ενισχύθηκε και επιβεβαιώθηκε τον Ιούνιο του 1985 με την άγνοια των λέξεων «αρωγή» και «ευδοκίμηση» στο θέμα της έκθεσης των γενικών εξετάσεων: «Ο άνθρωπος ο αποφασισμένος να μάθει πολλά γράμματα και να διαπρέψει σε μία επιστήμη ή σε μία τέχνη δεν αποβλέπει πια, κατά την επικρατούσα αντίληψη, στην προσωπική του ευδοκίμηση. Προσφέρει και στους άλλους πολύτιμη αρωγή.». Το περιστατικό αυτό έγινε αφορμή να ξεσπάσει ηθικός πανικός στα Μ.Μ.Ε. για την λεξιπενία των νέων και για την απόκλιση από την πρότυπη γλώσσα. (Πρασά, 2005).

Συμπερασματικά, η άποψη πως η ελληνική γλώσσα θα εξαφανιστεί είναι εντελώς προφητική, επομένως αβέβαιη. Εκείνο που εξαφανίζεται όμως, ίσως ανεπιστρεπτί, είναι η δύναμη, η πλαστικότητα, η ομορφιά, η σαφήνεια, η ακριβολογία, η ευθυβολία, η κυριολεξία, η ετυμολογική διαφάνεια της γλώσσας μας. Με δύο λόγια: ό,τι εξαφανίζεται είναι η ποιότητα του ελληνικού λαού.

▼ 2.5.4 Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΩΣ ΑΙΤΙΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΜΕ ΚΑΙΝΟΥΡΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Απ’ την άλλη μερικοί θεωρούν πως η ύπαρξη της argo είναι αποτέλεσμα της **γλωσσικής δημιουργικότητας** των νέων. Πιστεύουν ότι

καταδεικνύει τη ζωντάνια και τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας. Επίσης σε καμία περίπτωση δεν συμερίζονται τις απόψεις για συρρίκνωση της ελληνικής γλώσσας εξαιτίας της χρήσης της argo.

Συγκεκριμένα σε ένα δημοσιευμένο άρθρο της στις 13 Σεπτεμβρίου του 2009 σε εφημερίδα, η Βάσω Κανελλοπούλου γράφει πως οι νέοι όχι μόνο δεν πάσχουν από λεξιπενία, αλλά έχουν γλώσσα πλούσια και συνεχώς ανανεώνεται. Απλώς, είναι άλλη από αυτήν που μιλάνε οι μεγάλοι.

Η νεανική επικοινωνία χαρακτηρίζεται από αρκετούς ως το παιχνιδιάρικο μαστόρεμα με διάφορα γλωσσικά ύφη. Η σύνδεση διαφόρων τρόπων ομιλίας, η χρήση διαφορετικών πολιτισμικών πηγών και η μετατροπή τους στη ροή της επικοινωνίας ανήκουν στη δημιουργική γλωσσική χρήση των νέων. Προκειμένου να εκδιπλωθεί αυτή η δημιουργικότητα απαιτούνται ορισμένες συνθήκες-πλαίσιο, οι οποίες επιτρέπουν και ευνοούν μια ελεύθερη γλωσσική διαμόρφωση. (*Schlobinski, P., G. Kohl & I. Ludewigt, 1993*).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΓτΝ συνήθως παρέχει ένα εναλλακτικό λεξιλόγιο για πράγματα που ήδη έχουν ένα όνομα. Οι λέξεις της argo δεν έχουν ομοιόμορφη κατανομή στα σημασιολογικά πεδία του λεξιλογίου. Ονόματα που δεν χρησιμοποιούνται σε περιστάσεις ανεπίσημης επικοινωνίας δεν έλκουν argo συνώνυμα, για παράδειγμα αφηρημένες έννοιες όπως αγία τριάδα, τεχνικοί όροι όπως χρωμόσωμα, φυσικά φαινόμενα όπως βαρύτητα και έννοιες από ειδικές περιοχές του επιστητού, όπως π.χ. το φώνημα της γλωσσολογίας. **Η argo υπηρετεί τις ανθρώπινες και όχι τις επαγγελματικές εκφραστικές ανάγκες.** Είναι αρκετά προβλέψιμη σε ό,τι αφορά το σημασιολογικό της εύρος, που κατά κύριο λόγο επικεντρώνεται στις κοινωνικές σχέσεις. Επιπροσθέτως παρέχει στους χρήστες της γλώσσας λέξεις για χαρούμενα και λυπητερά συναισθήματα, για την επιτυχία και την αποτυχία, για την έκφραση συμφωνίας και διαφωνίας. Οι αξιολογικοί όροι είναι πολυάριθμοι, καθώς οι λέξεις της argo μάλλον κρίνουν παρά ορίζουν. (*Eble, 1996*).

Ακόμα, σύμφωνα με άρθρα της γερμανικής βιβλιογραφίας, η ΓτΝ μπορεί να προσφέρει στους εφήβους αρκετά θετικά χαρακτηριστικά, όπως να συνειδητοποιούν την ύπαρξη διαφόρων γλωσσικών ποικιλιών, αλλά και να κατανοούν τη δημιουργία κοινωνικών παρεξηγήσεων λόγω της χρήσης αυτών των διαφορετικών γλωσσικών ποικιλιών. Επιπλέον να αντιλαμβάνονται τις κοινωνικές λειτουργίες του ιδιαίτερου νεανικού λεξιλογίου και να οξύνουν την κριτική αντιμετώπιση της προσωπικής τους γλωσσικής χρήσης. Ακόμα να μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που τους παρέχει η γλώσσα για την διεύρυνση της προσωπικής τους γλωσσικής έκφρασης. Επιπροσθέτως, η

αργο βοηθάει τους νέους να οξύνουν τη δημιουργική τους δύναμη και φαντασία στη διαμόρφωση της γλωσσικής χρήσης. Τέλος μαθαίνουν να χειρίζονται τη γλωσσική ποικιλότητα ανάλογα με την περίπτωση και τον στόχο της επικοινωνίας. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

Η γλώσσα των νέων, λοιπόν, δεν θα έπρεπε να συνιστά ιδιαίτερη κατηγορία, ιδιαίτερη γλώσσα, αλλά ανάγκη της κάθε γενιάς, ανεξάρτητα από ηλικία, ακόμα και δύο ερωτευμένων να δημιουργούν τα δικά τους γλωσσικά αναγνωριστικά και να ορίζουν για εσωτερική κυρίως χρήση τους δικούς τους κώδικες. Άλλωστε θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ενήλικες που κατηγορούν τη γλώσσα των νέων, κάποτε υπήρξαν έφηβοι και με τη σειρά τους επικοινωνούσαν με τον δικό τους γλωσσικό κώδικα. Επιπλέον, πολλοί ενήλικες έχουν ενσωματώσει αρκετά στοιχεία της γλώσσας των νέων στην καθημερινή τους επικοινωνία. Κανένας δεν μπορεί να πιστέψει ότι σε μία καθημερινή ασχολία των ενηλίκων, όπως για παράδειγμα είναι ο αθλητισμός, επικοινωνούν μεταξύ τους με εκφράσεις όπως: «Έλα αγαπητέ μου, να η μπάλα!», ή «Αχ, βρε ευλογημένε, τι αδεξιότητα κι αυτή!». (Γιάννης Η. Χάρης, 2003). **Στόχος της γλώσσας είναι η επικοινωνία των μελών μιας συγκεκριμένης κοινωνίας-κοινότητας και ενός συγκεκριμένου τόπου.** Εφόσον αυτό επιτυγχάνεται, κανένας δεν έχει δικαίωμα να χαρακτηρίζει τους νέους ότι δε χρησιμοποιούν ορθώς την ελληνική, αλλά χρησιμοποιούν μία εκδοχή της ελληνικής.

▼ 2.6 «ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ» ΑΠΟΨΕΙΣ

Όπως υπάρχουν δύο απόψεις για την ΓτΝ - αργο: η μεν που την αποδοκιμάζει και η δε που την επιδοκιμάζει, έτσι υπάρχουν και δύο επιλύσεις του προβλήματος, «θεραπείες», που έρχονται βέβαια σε αντιπαράθεση.

Το αμέσως επόμενο ερώτημα όσων την κατακρίνουν είναι, αν υπάρχει τρόπος άμυνας έναντι αυτής της απαράδεκτης κι επικίνδυνης καταστάσεως κι αν μπορεί κανείς να είναι αισιόδοξος για το μέλλον της ελληνικής γλώσσας. Το βάρος για μία ριζική και μόνιμη αντιμετώπιση του προβλήματος δεν μπορεί να πέσει αλλού, παρά στο σχολείο, στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων. Ο Μπαμπινιώτης (2000) αναφέρει πως υπάρχουν ακόμα τρόποι και μηχανισμοί άμυνας που θα επιτρέψουν να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η 'νόσος', περιορίζοντας τουλάχιστον τις δυσμενείς της συνέπειες. Ως πρώτη πρόταση για την επίλυση του προβλήματος προτείνεται η επιμονή για τη συστηματική διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών συμπληρωματικά και παράλληλα προς τα νέα

ελληνικά, από σωστά προετοιμασμένους και γλωσσολογικά εφοδιασμένους δασκάλους. Κοινή φαίνεται να είναι η πεποίθηση πως η γνώση της αρχαίας ελληνικής συνιστά απαραίτητη βάση για την σωστή εκμάθηση της νεοελληνικής. (Πρασά, 2005). Τα αρχαία χρειάζονται, γιατί δίνουν πολλά ερεθίσματα, προκειμένου να τακτοποιήσουν οι άνθρωποι μία πειθαρχημένη δημοτική, συσχετίζοντας Αρχαία και Νέα μέσω μίας σοβαρής διδασκαλίας κι όχι αυθαίρετα και θολά στην σκέψη. (Αντωνιάδης, 1987).

Επανειλημμένως, γραπτά και προφορικά, έχει προταθεί (μάλιστα προ ετών αναγγέλθηκε κάποια σχετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, χωρίς όμως να δοθεί συνέχεια), να συσταθεί ένα συμβουλευτικό σώμα, από ακαδημαϊκούς, πανεπιστημιακούς καθηγητές κι άλλους ειδικούς επιστήμονες με βαθιά γνώση κι ευαισθησία για τη γλώσσα, που θα έχει ως έργο της να προτείνει λέξεις και επιστημονικούς όρους πλασμένους μέσα από την ελληνική γλώσσα ή προσαρμοσμένους στους κανόνες λειτουργίας της, έτσι ώστε να βοηθούνται πρακτικά κι αποτελεσματικά αυτοί που τώρα αναγκάζονται να χρησιμοποιούν ξένες λέξεις και όρους, ελλείψει αντιστοίχων ελληνικών, που δεν μπορούν, φυσικά, να πλάσουν οι ίδιοι. Μέριμνα της Πολιτείας πρέπει να είναι, εν συνεχεία, να γενικεύσει τη χρήση αυτών των λέξεων-όρων, με την καθιέρωσή τους στη διοίκηση, την εκπαίδευση, στα μέσα ενημέρωσης.

Μια άλλη ιδέα, που είναι ανάγκη, αλλά και μακροπρόθεσμος τρόπος προφύλαξης από ξενικές γλωσσικές επιδράσεις είναι, βεβαίως, η καλύτερη-βαθύτερη και συστηματικότερη διδασκαλία της γλώσσας μας στο σχολείο. Αν διδαχθούμε σωστά και γνωρίσουμε σε βάθος τη νεοελληνική μας γλώσσα, η οποία έχει κληρονομήσει όλα τα προτερήματα της μακραίωνης παράδοσης και καλλιέργειας που διακρίνουν τη γλώσσα μας (μεγάλη ευχέρεια στην παραγωγή και στη σύνθεση, πλούσιο λεξιλόγιο με παραγωγικότερες ρίζες και, συγχρόνως, δυνατότητες θαυμαστής ακριβολογίας και δηλώσεως λεπτών σημασιολογικών αποχρώσεων), δεν θα έχουμε καμία δυσκολία να εκφράσουμε οποιαδήποτε έννοια.

Επίσης η καλή γνώση της γλώσσας και η δημιουργική της χρήση είναι εκείνα που θα προφυλάξουν και τον νέο από την άστοχη και άκαιρη ανάμειξη του κώδικα με την κοινή γλώσσα (αποτελεί τη νόρμα, τον κανόνα, το μέτρο κρίσεως και συγκρίσεως της γλωσσικής επικοινωνίας της κοινότητας) και από τις αρνητικές συνέπειες στις ήδη υπάρχουσες συγχύσεις. (Μπαμπινιώτης, 2000).

Βέβαια, από την άλλα μεριά, όσοι ασπάζονται την ΓτΝ θεωρούν ότι η ενασχόληση με την αργό στο μάθημα της γλώσσας μπορεί να

εξυπηρετήσει διαφορετικούς διδακτικούς στόχους, οι οποίοι διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες και εφαρμόζονται μέσα από συζήτηση στην τάξη και ασκήσεις με ενδεχόμενη προετοιμασία στο σπίτι. Τόσο η κοινή δουλειά στην τάξη όσο και η προετοιμασία των μαθητών θα πρέπει να βασίζεται σε αυθεντικό γλωσσικό υλικό.

Η ΓτΝ μπορεί να χρησιμεύσει ως παράδειγμα για να συζητηθούν βασικές σχέσεις γλώσσας και κοινωνίας, όπως γλωσσική ποικιλότητα, κοινωνικές διαφορές στη χρήση της γλώσσας, γλωσσική νόρμα (τι θεωρείται «σωστό» και «κατάλληλο» σε διάφορες περιστάσεις), γλωσσική μεταβολή. Το γεγονός ότι νεανικές γλώσσες αναπτύσσονται σε πολλές και διαφορετικές χώρες δείχνει ότι η γλώσσα αποτελεί μέρος της κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας. Όπως η κοινωνία, έτσι και η γλώσσα διαφέρει ανάλογα με τον τόπο διαμονής των ομιλητών, το επάγγελμα, την ηλικία τους και άλλους παράγοντες. Η γλωσσική χρήση εξαρτάται λοιπόν από το κοινωνικό πλαίσιο της επικοινωνίας, αλλά και το στόχο της κάθε γλωσσικής ενέργειας: Μιλάμε διαφορετικά με φίλους και με αγνώστους, με συνομήλικους και σε μεγαλύτερους κτλ. Διαφορετικοί τρόποι ομιλίας μπορούν όμως να γεννήσουν επικοινωνιακές παρεξηγήσεις, (π.χ. όταν διαφορετικές κοινωνικές ομάδες χρησιμοποιούν την ίδια λέξη με διαφορετική σημασία).

Έπειτα διδακτικό αντικείμενο είναι η ίδια η νεανική γλώσσα, και μάλιστα τόσο η σύστασή της όσο και η επικοινωνιακή και κοινωνική της διάσταση. Από καθαρά γλωσσική σκοπιά, είναι σκόπιμο να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε γλωσσικά στοιχεία που είναι συνειδητά στους ίδιους τους ομιλητές. Πρόκειται κατά κανόνα για στοιχεία από το λεξιλόγιο και τη φρασεολογία, ιδιαίτερους χαιρετισμούς, προσφωνήσεις, επιφωνήματα. Με αυτή τη βάση μπορούν να συζητηθούν οι επικοινωνιακές λειτουργίες του ιδιαίτερου νεανικού λεξιλογίου, με αφετηρία ερωτήσεις του τύπου «Γιατί οι νέοι λένε Β αντί για Α;» (όπου Α μια λέξη της κοινής γλώσσας και Β μια συνώνυμη νεανική λέξη). Η συζήτηση μπορεί να θίξει βασικές λειτουργίες ενός κοινωνικά περιορισμένου λεξιλογίου, όπως εκδήλωση αλληλεγγύης με την ομάδα, διαφοροποίηση από άλλες κοινωνικές ομάδες, γλωσσική καινοτομία και γλωσσικό παιχνίδι. Σε αυτό το πλαίσιο μπορούν ακόμη να συζητηθούν τοπικές και κοινωνικές διαφορές στη γλωσσική χρήση των νέων.

Μια επιπλέον δυνατότητα είναι να επισημανθεί η σχέση ανάμεσα στη νεανική γλώσσα και τον εμπλουτισμό της προσωπικής έκφρασης. Σε γενικές γραμμές, το ζητούμενο είναι να παρουσιαστεί η ΓτΝ όχι σαν «ατόπημα», αλλά σαν πηγή νέων εκφραστικών μέσων. Παρόλο που στιγματίζεται καμιά φορά ως χυδαία, πολλά παραδείγματα νεανικής γλώσσας δείχνουν την δημιουργική δύναμη, τη φαντασία και το χιούμορ των νέων ομιλητών. Σε τελική ανάλυση, οι νέοι χρησιμοποιούν τις

δυνατότητες που τους παρέχει η γλώσσα για να διευρύνουν και να ποικίλλουν την γλωσσική τους έκφραση ανάλογα με την περίσταση και το στόχο της επικοινωνίας.

Τέλος, η ενασχόληση με τη ΓτΝ αποτελεί άσκηση γλωσσικής ανάλυσης. Συγκεκριμένα, οι μαθητές ασκούνται στην αυτόνομη συλλογή και ταξινόμηση γλωσσικού υλικού, την περιγραφή λέξεων, εκφράσεων και άλλων γλωσσικών τύπων. Ακόμη, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το λεξικό και να συγκρίνουν τα λήμματα διαφόρων λεξικών. Η καταγραφή και ταξινόμηση στοιχείων της νεανικής γλώσσας μπορεί να οξύνει την κριτική αντιμετώπιση της προσωπικής γλωσσικής χρήσης.

Συμπερασματικά με την δεύτερη άποψη ισχύει, ότι πέρα από τους διδακτικούς στόχους που αναφέρθηκαν παραπάνω, ένα μάθημα για τη ΓτΝ μπορεί να συμβάλλει στην αμοιβαία κατανόηση δασκάλου και μαθητών. Οι μαθητές βλέπουν τα χαρακτηριστικά, τις λειτουργίες και τις συνθήκες χρήσης του λεξιλογίου τους από μια άλλη οπτική γωνία. Νιώθουν ότι ο δάσκαλος (και κατ' επέκταση ο θεσμός του σχολείου) τους αντιμετωπίζει με σεβασμό και δεν απορρίπτει εκ των προτέρων τη γλωσσική τους συμπεριφορά. Αυτές είναι και οι καλύτερες προϋποθέσεις για να εκδηλώσουν οι μαθητές ενδιαφέρον για τη ζωντανή, καθημερινή γλώσσα. Ο δάσκαλος, από την άλλη μεριά, ίσως εκπλαγεί ανακαλύπτοντας ότι η γλωσσική συνείδηση των μαθητών του είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, και ότι τα παιδιά έχουν πολλά να πουν για τη γλωσσική ποικιλότητα στην καθημερινή ζωή, φτάνει το θέμα να τους παρουσιαστεί με αρμόζοντα τρόπο. (*Ανδρουτσόπουλος*).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

▼ 3.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΕΙΓΜΑ

Η συλλογή των δεδομένων για τους ενήλικες έγινε στις εξής περιοχές: στο Καπανδρίτι και στον Ασπρόπυργο Αττικής. Στις ίδιες περιοχές διεξήχθη και η έρευνα για τους μαθητές, που πραγματοποιήθηκε στα ενιαία Γυμνάσια και Λύκεια. Για την πραγματοποίηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας στα σχολεία, έπρεπε οι ερευνητές να πάρουν έγγραφη άδεια από το Υπουργείο Παιδείας, ώστε να τους επιτραπεί η είσοδος στα σχολεία. Η επιλογή των παιδιών έγινε ύστερα από ενημέρωση και συγκατάθεση των γονέων και σε συνεργασία με τους διευθυντές των σχολείων και τους υπεύθυνους καθηγητές των τμημάτων.

Στη διεξαγωγή της έρευνας συμμετείχαν 100 ενήλικες (50 άντρες και 50 γυναίκες) ηλικίας 50 ετών και άνω και με τον περιορισμό στο επάγγελμά τους να μην είναι εκπαιδευτικοί, εκ των οποίων κάποιοι από αυτούς να έχουν ένα τουλάχιστον παιδί, που να πηγαίνει σχολείο (νηπιαγωγείο, δημοτικό, λύκειο ή γυμνάσιο). Η παραπάνω σημείωση συμπεριελήφθη, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο τα αποτελέσματα θα επηρεασθούν από το να έχουν ή όχι οι ενήλικες ένα τουλάχιστον παιδί στο σχολείο. Επίσης θα ήταν λανθασμένο να υπάρχουν συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί καθώς γνωρίζουν την γλώσσα των νέων (ΓτΝ)-argο και τα μέρη του λόγου, κάτι το οποίο θα επηρέαζε την κατανομή του ποσοστού επιτυχίας για τους ενήλικες. Κατόπιν επιλέχθηκαν 200 έφηβοι, 100 μαθητές Γυμνασίου, ηλικίας 13-15 ετών (50 αγόρια και 50 κορίτσια), και 100 μαθητές Λυκείου, ηλικίας 16-18 ετών (50 αγόρια και 50 κορίτσια). Ο αριθμός των δύο φύλων (άρρεν και θήλυ) είναι ίσος και στους τρεις πληθυσμούς (γυμνάσιο, λύκειο και ενήλικες), ώστε να διασφαλιστεί η ισόρροπη κατανομή του δείγματος. Χρησιμοποιήθηκαν μαθητές και από τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου αντίστοιχα.

Προκειμένου να μην υπάρξει επίδραση από άλλες μεταβλητές, οι μαθητές που συμμετείχαν στην έρευνα διακρίνονται από κοινά κοινωνικά χαρακτηριστικά, θεωρούμε δηλαδή ότι το ευρύτερο κοινωνικό συγκείμενο είναι παρόμοιο. Επίσης δεν συμπεριελήφθησαν μαθητές από άλλες χώρες, εκτός της Ελλάδας, καθώς αναμφισβήτητα θα επηρέαζαν τα αποτελέσματα της έρευνας. Τα μέλη του δείγματος (μαθητές και ενήλικες) προέρχονται από την μεσαία κοινωνική τάξη. Το πλήθος του δείγματος κρίθηκε ως κατάλληλο και ικανοποιητικό για την κλίμακα, το χαρακτήρα και τους στόχους της συγκεκριμένης έρευνας.

▼ 3.2 ΕΡΓΑΛΕΙΑ-ΜΕΣΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το ερευνητικό εργαλείο που σχεδιάστηκε για τους σκοπούς αυτής της έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο. Είναι ανώνυμο και απευθύνεται σε μαθητές γυμνασίου, λυκείου και σε ενήλικες, από τους οποίους γίνεται η αυτοσυμπλήρωση. Και για τους τρεις πληθυσμούς που αναφέρθηκαν, το ερωτηματολόγιο είναι ίδιο. Μας ενδιαφέρει το φύλο του κάθε συμμετέχοντα, και όσον αφορά τους ενήλικες θα πρέπει να καταγραφεί αν έχουν ή όχι παιδιά, που να πηγαίνουν σχολείο.

Ο μέσος χρόνος για τη χορήγηση του ερωτηματολογίου για τους μαθητές (γυμνασίου και λυκείου) και των δύο σχολείων ήταν περίπου μιάμιση διδακτική ώρα για το κάθε υποκείμενο, ενώ ο συνολικός χρόνος που χρειάστηκε για την ολοκλήρωση της έρευνας ήταν 10 μέρες. Η έρευνα λάμβανε μέρος σε ήσυχο και άνετο περιβάλλον -σε τάξεις- με την επιτήρηση καθηγητών. Όσον αφορά τους ενήλικες, τους μοιράστηκε το ερωτηματολόγιο και τους δόθηκε συνολικός χρόνος για την ολοκλήρωσή του 5 μέρες και στις δύο περιοχές.

Το ερωτηματολόγιο περιέχει 134 ερωτήσεις (προτάσεις), στις οποίες εμπεριέχονται λέξεις ή φράσεις της ΓτΝ-αργό. Η εκφώνηση της κάθε ερώτησης είναι μία απλή και κατανοητή πρόταση, και χωρίζεται σε δύο υποερωτήματα. Οι απαντήσεις και των δύο υποερωτημάτων είναι πολλαπλής επιλογής, ώστε να μην κουράζουν τον ερωτώμενο. Οι λέξεις-φράσεις, που χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου, όπως και κάποιες από τις προτάσεις, βασίστηκαν στο «ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΑΡΓΚΟ» (*Νίκος Μακρόδημος-Χρήστος Ακριτίδης, 2007*), το οποίο περιλαμβάνει και τις αντίστοιχες σημασίες τους.

Τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία επιλέχθηκαν οι λέξεις - φράσεις της αργό που χρησιμοποιήθηκαν στο ερωτηματολόγιο, είναι τα εξής:

- Δεν επιλέχθηκαν λέξεις - φράσεις του λεξικού με προσβλητικό χαρακτήρα και που αφήνουν σεξουαλικά υπονοούμενα.
- Αποκλείστηκαν λέξεις και φράσεις που ανήκουν σε ειδικές κατηγορίες της αργό όπως: η στρατιωτική αργό, η αργό των ομοφυλοφίλων, η αργό των ναρκομανών, η τεχνολογική αργό κ.α.
- Η επιλογή των λέξεων και φράσεων έγινε με βάση την υποκειμενική μας εκτίμηση για το αν αυτές ανήκουν στην κατηγορία της αργό, καθώς και το κατά πόσο χρησιμοποιούνται σήμερα στην καθημερινή επικοινωνία.
- Επίσης επιλέχθηκαν λέξεις - φράσεις που κατά την υποκειμενική μας άποψη είναι χαμηλής συχνότητας και δεν χρησιμοποιούνται συχνά στον καθημερινό λόγο, ώστε να υπάρχει ο ίδιος βαθμός δυσκολίας για

τους ενήλικες και τους εφήβους, αλλά και λέξεις υψηλής συχνότητας που γνωρίζουν και οι δύο ομάδες.

Στο πρώτο Υποερώτημα (παράρτημα 1) ζητείται από τους ενήλικες και τους εφήβους να επιλέξουν τη σωστή, κατά την άποψή τους, ερμηνεία των λέξεων – φράσεων, σημειώνοντας με κύκλο την αντίστοιχη απάντηση. (π.χ. Αυτός είναι αστέρι: είναι πολύ καλός σε κάτι που κάνει). Σε κάθε υποερώτημα-1 προτείνονται τρεις εναλλακτικές απαντήσεις και η σωστή είναι μόνο μία. Η συγκέντρωση των δεδομένων από το παραπάνω υποερώτημα θα έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίσει το ποσοστό επιτυχίας για την κατάκτηση της αργο στους τρεις πληθυσμούς, αλλά και τη διαφοροποίηση ανάλογα με το φύλο.

Στο δεύτερο Υποερώτημα (παράρτημα 1) ζητείται να κατατάξουν την έννοια της υπογραμμισμένης λέξης αναφορικά με το μέρος του λόγου, στο οποίο θεωρούν ότι ανήκει (π.χ. Αυτός είναι αστέρι: επίθετο). Σε κάθε υποερώτημα-2 προτείνονται τέσσερις εναλλακτικές απαντήσεις και η σωστή είναι μόνο μία. Τα μέρη του λόγου είναι δέκα (έξι κλιτά και τέσσερα άκλιτα). Οι λέξεις - φράσεις της αργο περιορίζονται στα εξής μέρη του λόγου: ουσιαστικό (α), επίθετο (β), ρήμα (γ) και επίρρημα (δ). Κατά συνέπεια, το δεύτερο υποερώτημα να είναι ίδιο και στις 134 προτάσεις. Η πλειονότητα των λέξεων - φράσεων της αργο είναι ή περιέχει ρήμα, έχοντας ως συνέπεια να αποτελεί ρήμα και η έννοιά τους. Τα αποτελέσματα του δεύτερου υποερωτήματος θα δείξουν το ποσοστό επιτυχίας αναφορικά με την κατανόηση των μερών του λόγου κατά την χρήση της αργο, στους ενήλικες και στους εφήβους, αλλά και την πιθανή διαφοροποίηση ανάλογα με το φύλο. Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι μάλλον προφανής η ύπαρξη ενός βαθμού συσχέτισης μεταξύ των απαντήσεων των δύο υποερωτημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

▼ 4.1 ΜΕΘΟΔΟΣ

Το δείγμα μας αποτελείται από 200 τυχαίους εφήβους, 100 μαθητές γυμνασίου (50 αγόρια-50 κορίτσια, 13-15 ετών) και 100 μαθητές λυκείου (50 αγόρια-50 κορίτσια, 16-18 ετών), αλλά και 100 τυχαίους ενήλικες (50 άντρες-50 γυναίκες, 50 ετών και άνω, που δεν είναι εκπαιδευτικοί), από τους οποίους κάποιιοι να έχουν ένα παιδί στο σχολείο. Για τον λόγο αυτό η στατιστική ανάλυση έγινε σύμφωνα με τη θεωρία της απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Στην απλή τυχαία δειγματοληψία τα δείγματα θεωρούνται ισοπίθανα και δεν υπάρχει επανατοποθέτηση (δηλαδή δεν συναντούμε ένα δείγμα περισσότερες από μία φορές).

Έτσι για τον υπολογισμό των στατιστικών μεγεθών (μέση τιμή, τυπική απόκλιση, εύρεση ποσοστών κ.α.) χρησιμοποιήθηκαν οι ανάλογοι τύποι που προτείνονται από την απλή τυχαία δειγματοληψία. (Διαμιανού, 1992).

▼ 4.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Στην παρουσίαση των δεδομένων αριθμούνται κατά αύξοντα αριθμό οι συμμετέχοντες. Επίσης, η ανεξάρτητη μεταβλητή του φύλου συμβολίζεται με M (male) για τα αγόρια και F (female) για τα κορίτσια. Αντίστοιχα για τους ενήλικες, με M για τους άντρες και F για τις γυναίκες. Οι πίνακες διαβάζονται από αριστερά προς τα δεξιά και κατά σειρά. Καταγράφηκαν οι σωστές απαντήσεις με την τιμή 1 και οι λανθασμένες απαντήσεις ή όπου δεν δόθηκαν απαντήσεις με την τιμή 0.

Τα δεδομένα μας χωρίζονται αρχικά στο Υποερώτημα-1 (ερμηνεία) και έπειτα στο Υποερώτημα-2 (μέρος του λόγου). Για το κάθε υποερώτημα υπάρχει ένας συνοπτικός πίνακας αποτελεσμάτων (Οι αναλυτικοί πίνακες δεδομένων παρουσιάζονται στο παράρτημα-1)

Για τον κάθε συμμετέχοντα υπολογίζεται το άθροισμα των συνολικών σωστών απαντήσεων (sum) και στη συνέχεια το ποσοστό επιτυχίας (average). Τέλος έγινε διαχωρισμός του ποσοστού επιτυχίας ανάμεσα στα δύο φύλα, για την μέγιστη διευκόλυνση των αποτελεσμάτων (average male και average female).

▼ 4.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Για την εξαγωγή των στατιστικών αποτελεσμάτων της παρούσας έρευνας χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS (Statistical Package of Social Science), όπου υπολογίστηκαν τα βασικά στατιστικά μεγέθη (μέση τιμή, τυπική απόκλιση, μέγιστο, ελάχιστο, μέγεθος δείγματος) για όλο το δείγμα και για τα δύο υποερωτήματα. Έγινε σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ των τριών κύριων στρωματικών ενοτήτων (γυμνάσιο, λύκειο, ενήλικες). Επιπλέον συγκρίθηκαν τα αποτελέσματα σε σχέση με το φύλο και για τις τρεις κύριες ενότητες.

Ορισμός κλίμακας ταξινόμησης

Προκειμένου να χρησιμοποιήσουμε ένα είδος βαθμολόγησης των επιτυχιών του κάθε πληθυσμού, το οποίο θα συμμετέχει στην εξαγωγή των συμπερασμάτων μας, αποφασίσαμε ότι ένα σχετικά ασφαλές μέτρο βαθμολόγησης θα έπρεπε να στηρίζεται στα στατιστικά αποτελέσματα του συνόλου των συμμετεχόντων. Έτσι ακολουθώντας αυτό το σκεπτικό, θεωρήσαμε ότι οι πληθυσμοί που οι μέσοι όροι των αποτελεσμάτων τους υπερβαίνουν τον μέσο όρο απόδοσης όλων των συμμετεχόντων (Grand Mean), θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως «υψηλής απόδοσης». Οι πληθυσμοί που ο μέσος όρος των αποτελεσμάτων τους κυμαίνεται κάτω από το μέσο όρο και με εύρος ίσο με το μισό της τυπικής απόκλισης ($stdev/2$), θα χαρακτηρίζονται με τον όρο «μέτριας απόδοσης» και αυτοί που ο μέσος όρος των αποτελεσμάτων τους βρίσκεται κάτω από το κατώτατο όριο της «μέτριας απόδοσης» θα χαρακτηρίζεται με τον όρο «χαμηλή απόδοση».

Ακολουθώντας τον προαναφερόμενο κανόνα καθορίσαμε τις κλίμακες χαρακτηρισμού, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

	ΥΨΗΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΧΑΜΗΛΟ
ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-1	A>82,47%	82,47%>A>76,80%	A<76,80%
ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-2	A>66,22%	66,22%>A>57,36%	A<57,36%

▼ 4.3.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ-1

Για το Υποερώτημα-1 (ερμηνεία) τα αποτελέσματα των βασικών στατιστικών μεγεθών για όλο το δείγμα ήταν τα παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΤΙΣ ΣΩΣΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ 134 ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ – ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-1

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	83,00	43,00	126,00	100,3200	20,43850	417,732	-1,261	,337	,988	,662
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	62,00	61,00	123,00	109,2200	13,38944	179,277	-1,955	,337	4,038	,662
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	100	83,00	43,00	126,00	104,4600	18,04395	325,584	-1,553	,241	1,990	,478
ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	57,00	74,00	131,00	111,5400	13,43497	180,498	-1,109	,337	,889	,662
ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	68,00	60,00	128,00	114,6800	11,69064	136,671	-2,529	,337	9,086	,662
ΛΥΚΕΙΟ	100	71,00	60,00	131,00	113,1100	12,62825	159,473	-1,672	,241	3,465	,478
ΕΦΗΒΟΙ-ΑΓΟΡΙΑ	100	88,00	43,00	131,00	105,9300	18,10757	327,884	-1,439	,241	2,054	,478
ΕΦΗΒΟΙ-ΚΟΡΙΤΣΙΑ	100	68,00	60,00	128,00	111,9500	12,80260	163,907	-2,102	,241	5,316	,478
ΕΦΗΒΟΙ	200	88,00	43,00	131,00	108,7850	16,12791	260,109	-1,725	,172	3,145	,342
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΑΝΤΡΕΣ	50	72,00	54,00	126,00	112,3000	13,76219	189,398	-2,476	,337	7,425	,662
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50	46,00	81,00	127,00	115,6400	11,15157	124,358	-1,597	,337	2,018	,662
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	49	43,00	84,00	127,00	116,6939	8,88398	78,925	-1,664	,340	3,198	,668
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ	51	72,00	54,00	126,00	111,3529	14,93429	223,033	-1,959	,333	4,327	,656
ΕΝΗΛΙΚΕΣ	100	73,00	54,00	127,00	113,9700	12,57419	158,110	-2,197	,241	6,177	,478
ΟΛΟΙ	300	88,00	43,00	131,00	110,5133	15,21385	231,461	-1,867	,141	3,882	,281

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

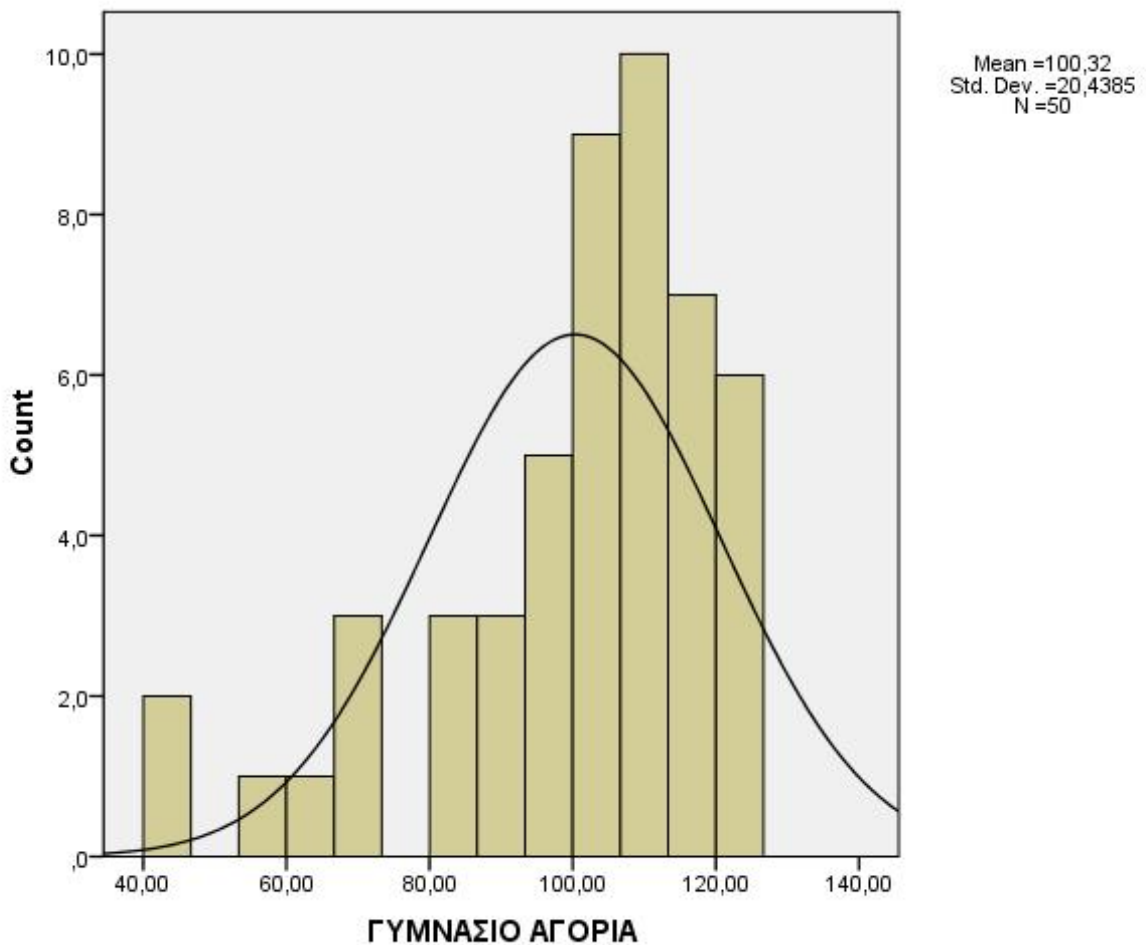
ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΤΥΧΙΩΝ (%) ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ-1

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	61,94	32,09	94,03	74,8657	15,25261
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	46,27	45,52	91,79	81,5075	9,99212
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	100	61,94	32,09	94,03	77,9552	13,46564
ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	42,54	55,22	97,76	83,2388	10,02610
ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	50,75	44,78	95,52	85,5821	8,72436
ΛΥΚΕΙΟ	100	52,99	44,78	97,76	84,4104	9,42407
ΕΦΗΒΟΙ-ΑΓΟΡΙΑ	100	65,67	32,09	97,76	79,0522	13,51311
ΕΦΗΒΟΙ-ΚΟΡΙΤΣΙΑ	100	50,75	44,78	95,52	83,5448	9,55418
ΕΦΗΒΟΙ	200	65,67	32,09	97,76	81,1828	12,03575
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΑΝΤΡΕΣ	50	53,73	40,30	94,03	83,8060	10,27029
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50	34,33	60,45	94,78	86,2985	8,32207
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	49	32,09	62,69	94,78	87,0850	6,62984
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ	51	53,73	40,30	94,03	83,0992	11,14499
ΕΝΗΛΙΚΕΣ	100	54,48	40,30	94,78	85,0522	9,38372
ΟΛΟΙ	300	65,67	32,09	97,76	82,4726	11,35362

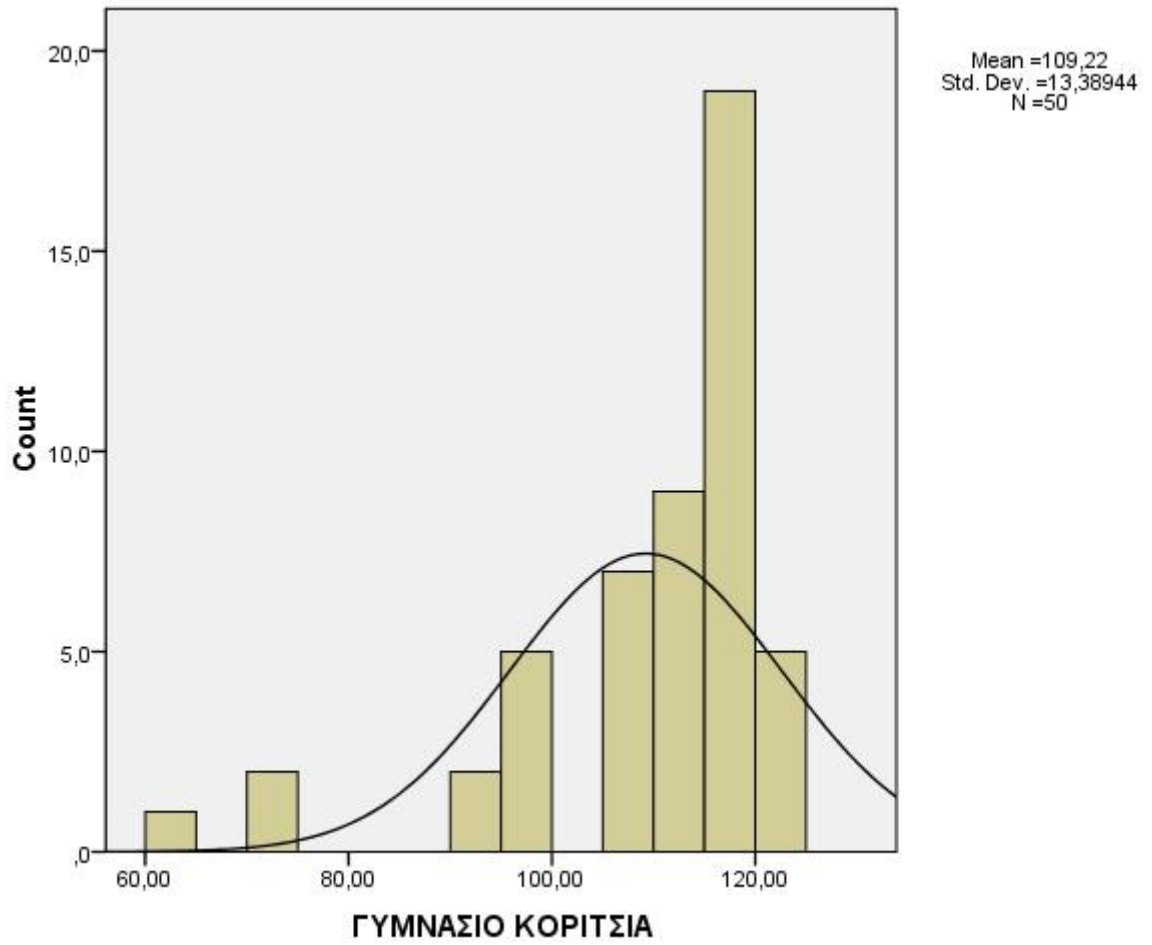
ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Από τα αποτελέσματα του Πίνακα-1 παρατηρούμε - ιδιαίτερα από τα υψηλά αρνητικά μεγέθη του συντελεστή ασυμμετρίας (skewness) - ότι η κατανομή των αποτελεσμάτων επίδοσης των πληθυσμών έχει «δεξιά κλίση». Αυτό σημαίνει ότι στον εκάστοτε υπό εξέταση πληθυσμό, υπάρχουν δείγματα που η χαμηλή επίδοσή τους στο ερωτηματολόγιο ήταν κατά πολύ διαφοροποιημένη από τα υπόλοιπα δείγματα του πληθυσμού στα οποία ανήκουν. Αποτέλεσμα αυτού είναι η υποβάθμιση, επί της ουσίας, των αντίστοιχων μέσων όρων επίδοσης (average) του κάθε πληθυσμού.

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε σύγκριση μεταξύ **κοριτσιών και αγοριών Γυμνασίου**. Όπως προκύπτει από την εξέταση του παραπάνω πίνακα (πίνακας 2), ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια γυμνασίου είναι 81,50% και για τα αγόρια γυμνασίου είναι 74,86%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στα κορίτσια γυμνασίου είναι 91,79% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 45,52%. Αντίστοιχα στα αγόρια γυμνασίου είναι 94,03% και 32,09%. Παρατηρείται πως το μέσο ποσοστό επιτυχίας των κοριτσιών γυμνασίου χαρακτηρίζεται «μέτριας απόδοσης» και των αγοριών γυμνασίου «χαμηλής απόδοσης» με βάση την κλίμακα ταξινόμησης. Παρατηρείται επίσης, ότι τα κορίτσια συγκριτικά με τα αγόρια είχαν καλύτερη επίδοση ($81,50\% > 74,86\%$).

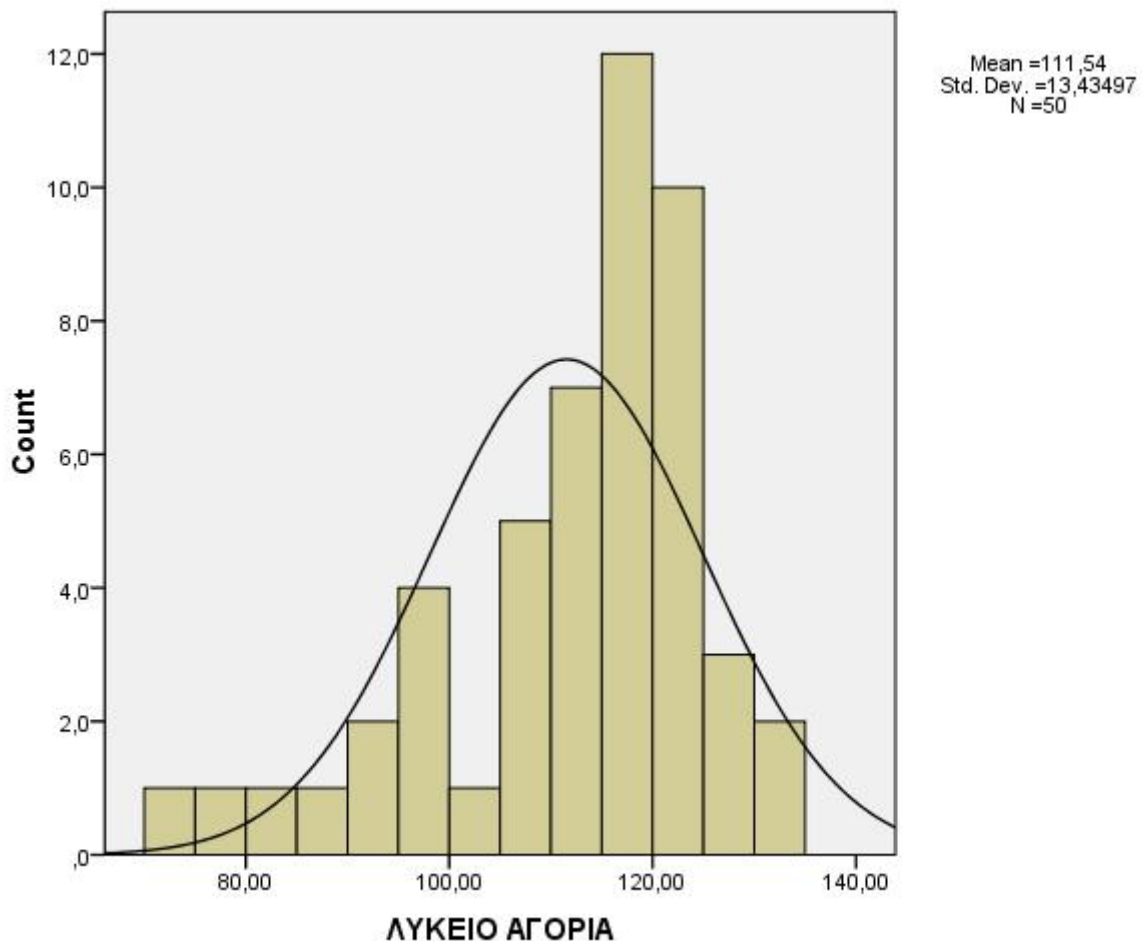

ΣΧΗΜΑ 1: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

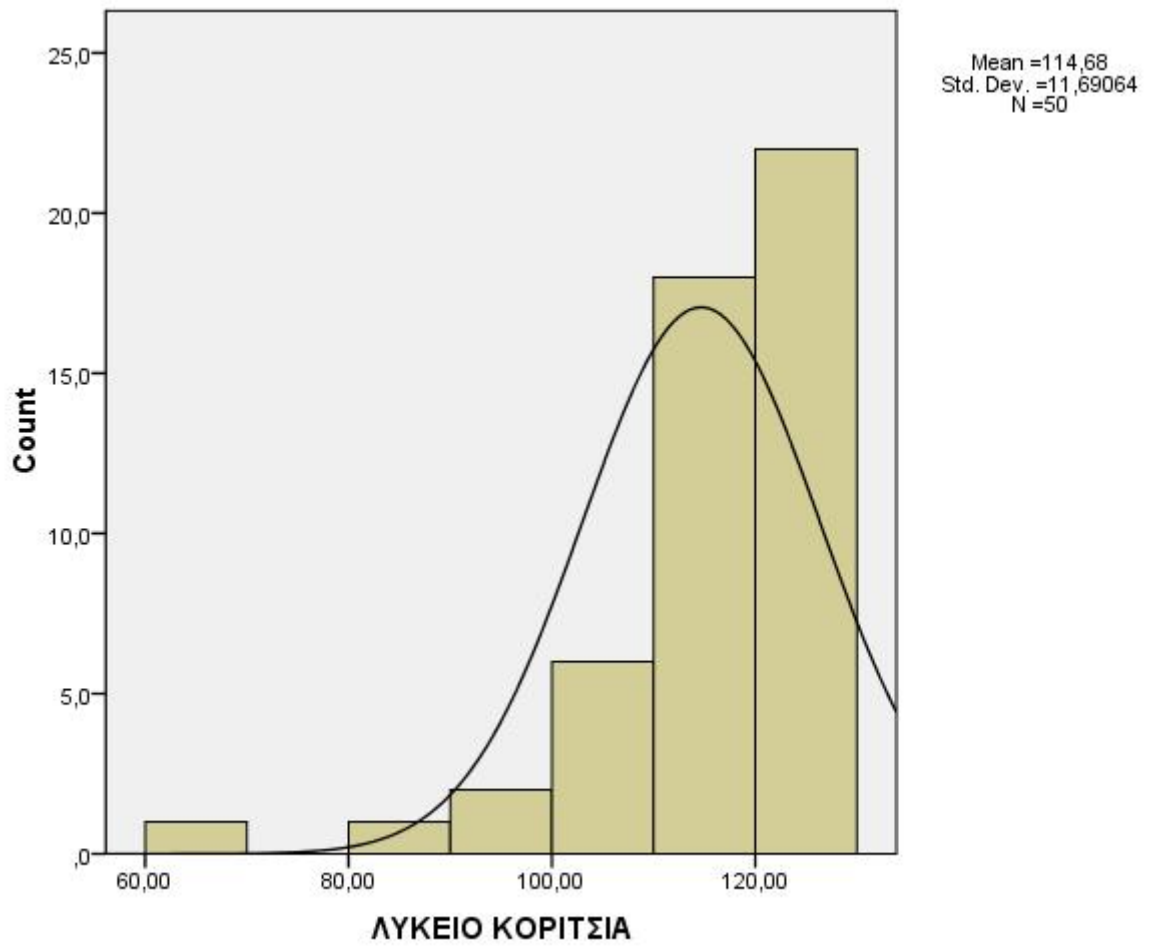

ΣΧΗΜΑ 2: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Στη συνέχεια έγινε σύγκριση μεταξύ **κοριτσιών και αγοριών Λυκείου**. Ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια λυκείου είναι 85,58% και για τα αγόρια λυκείου είναι 83,23%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στα κορίτσια λυκείου είναι 95,52% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 44,78%. Αντίστοιχα στα αγόρια λυκείου είναι 97,76% και 55,22%. Προκύπτει λοιπόν ότι και οι δύο ομάδες αυτού του πληθυσμού τοποθετούνται στην περιοχή «υψηλής απόδοσης» στην κλίμακα ταξινόμησης, άρα κατέχουν σε ικανοποιητικό βαθμό την ερμηνεία των λέξεων - φράσεων της αργό. Και σε αυτή τη σύγκριση, το ποσοστό απόδοσης των κοριτσιών συγκριτικά με αυτό των αγοριών είναι υψηλότερο (85,58% > 83,23%).

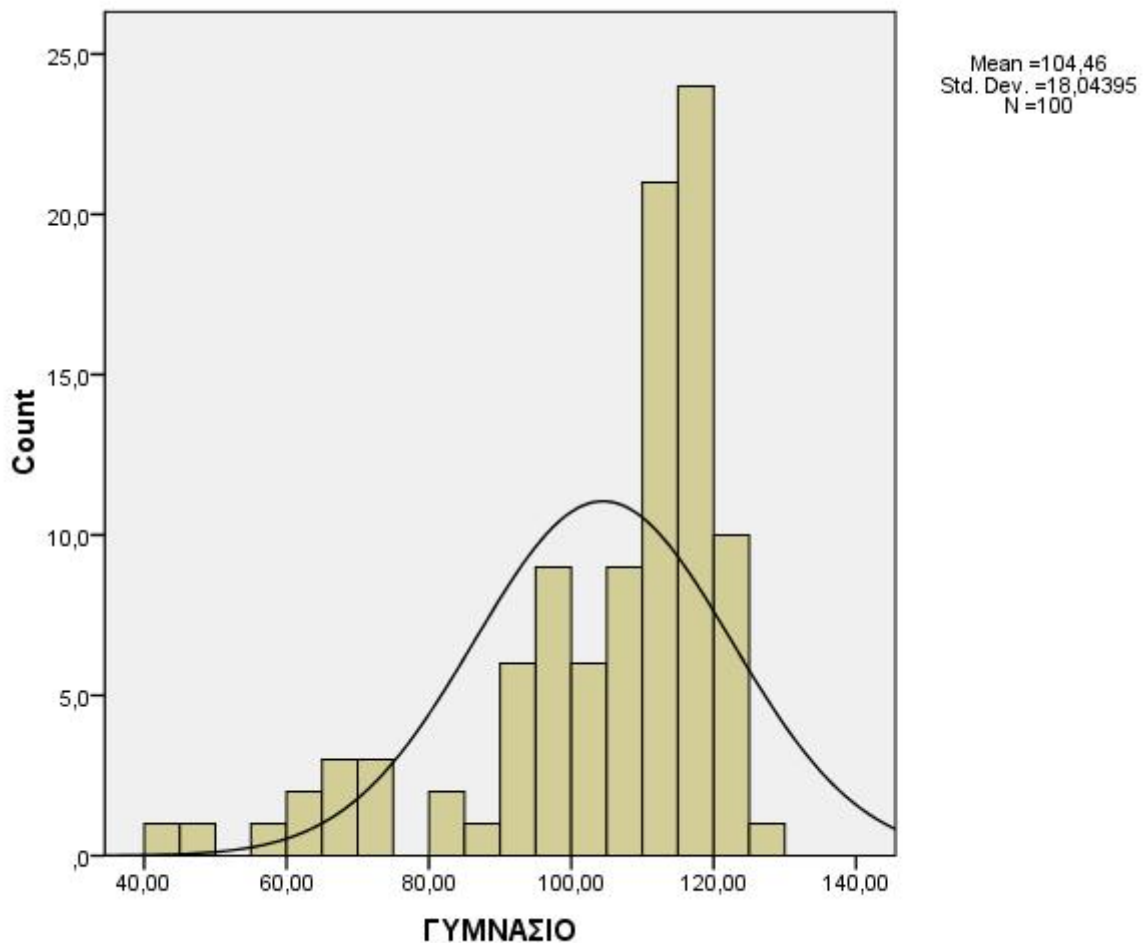

ΣΧΗΜΑ 3: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

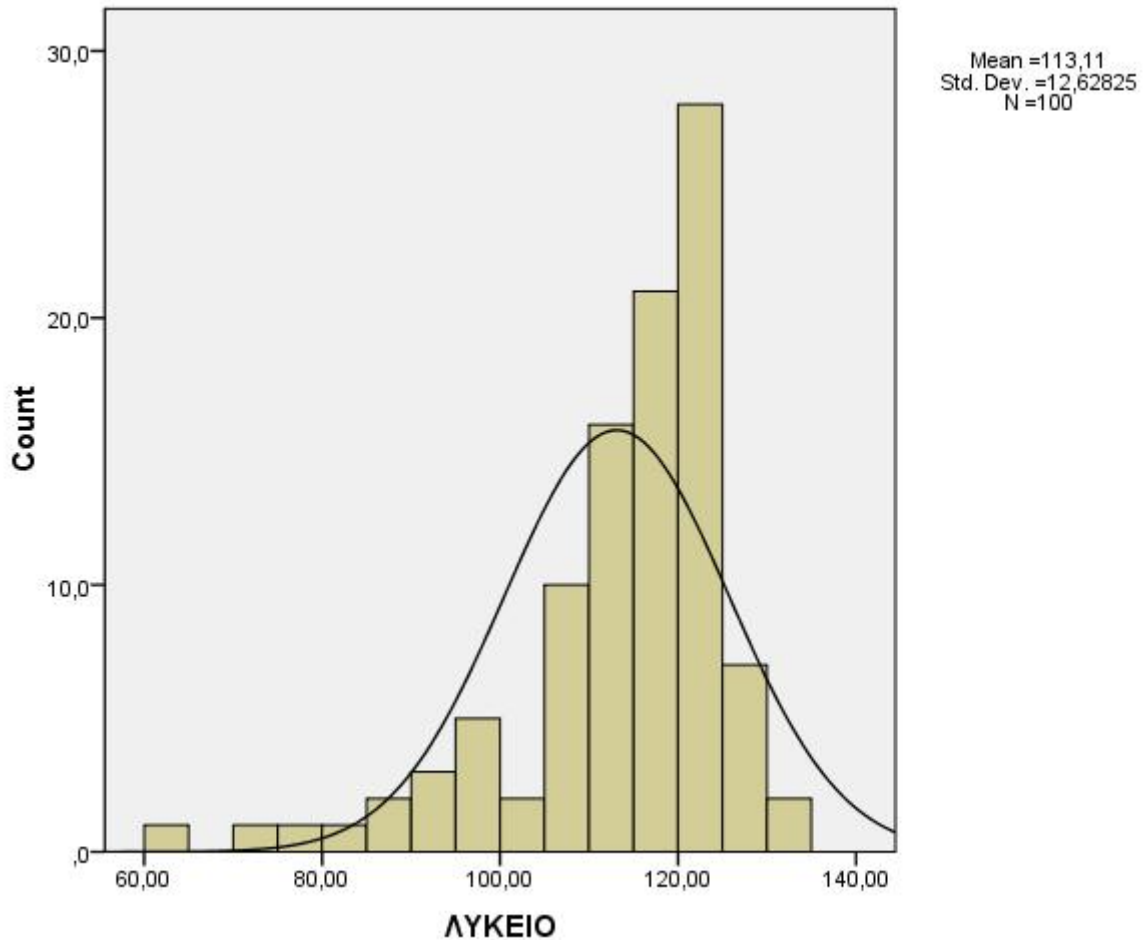

ΣΧΗΜΑ 4: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

Συγκρίνοντας τους μαθητές Γυμνασίου και τους μαθητές Λυκείου προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τους μαθητές γυμνασίου είναι 77,96% και για τους μαθητές λυκείου είναι 84,41%. Τα ποσοστά επιτυχίας των μαθητών γυμνασίου κυμαίνονται μεταξύ 94,03% και 32,09%. Αντίστοιχα στους μαθητές λυκείου το εύρος είναι από 97,76% έως και 44,78%. Η σύγκριση των μέσων όρων των δύο πληθυσμών επιβεβαιώνει τα προηγούμενα αποτελέσματα που κατατάσσουν τα παιδιά του γυμνασίου στην περιοχή «μέτριας απόδοσης» και αυτά του λυκείου στην περιοχή «υψηλής απόδοσης».

ΣΧΗΜΑ 5: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

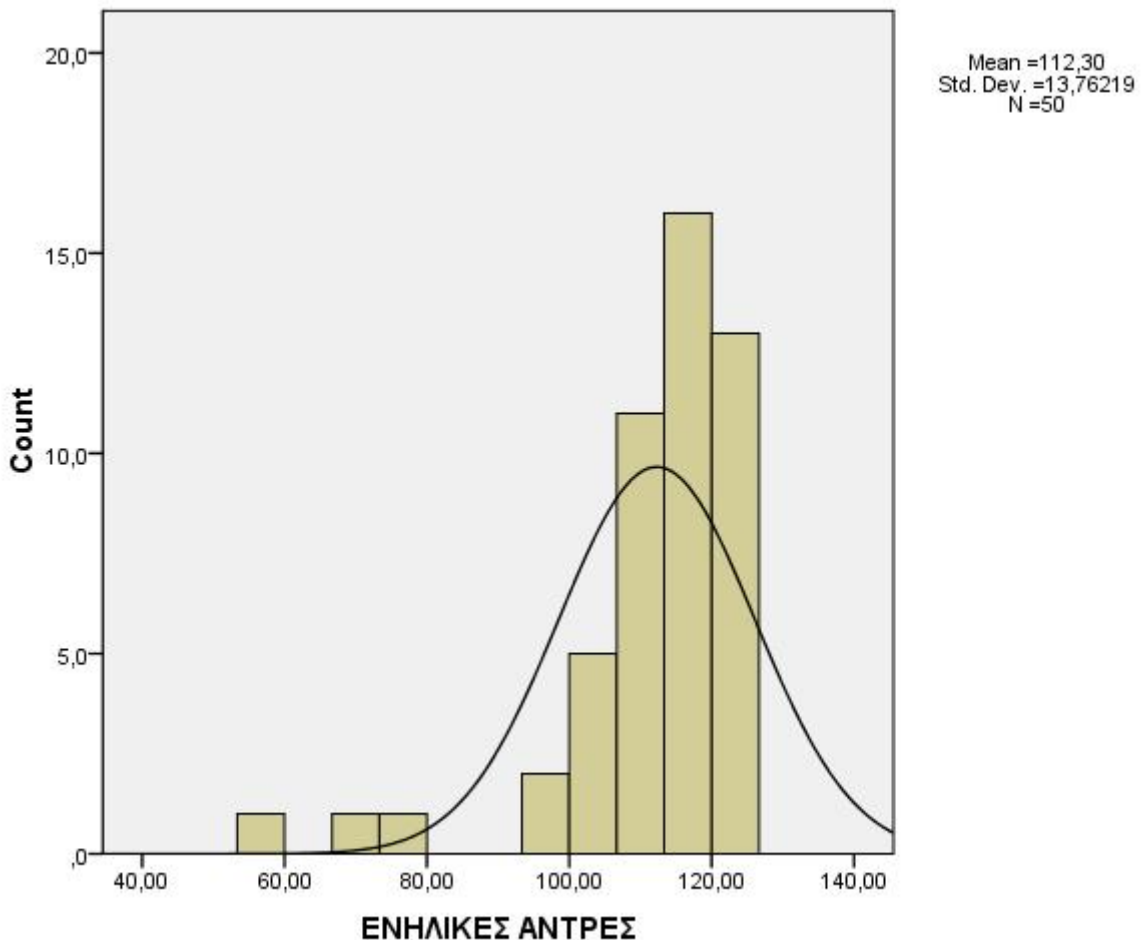

ΣΧΗΜΑ 6: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

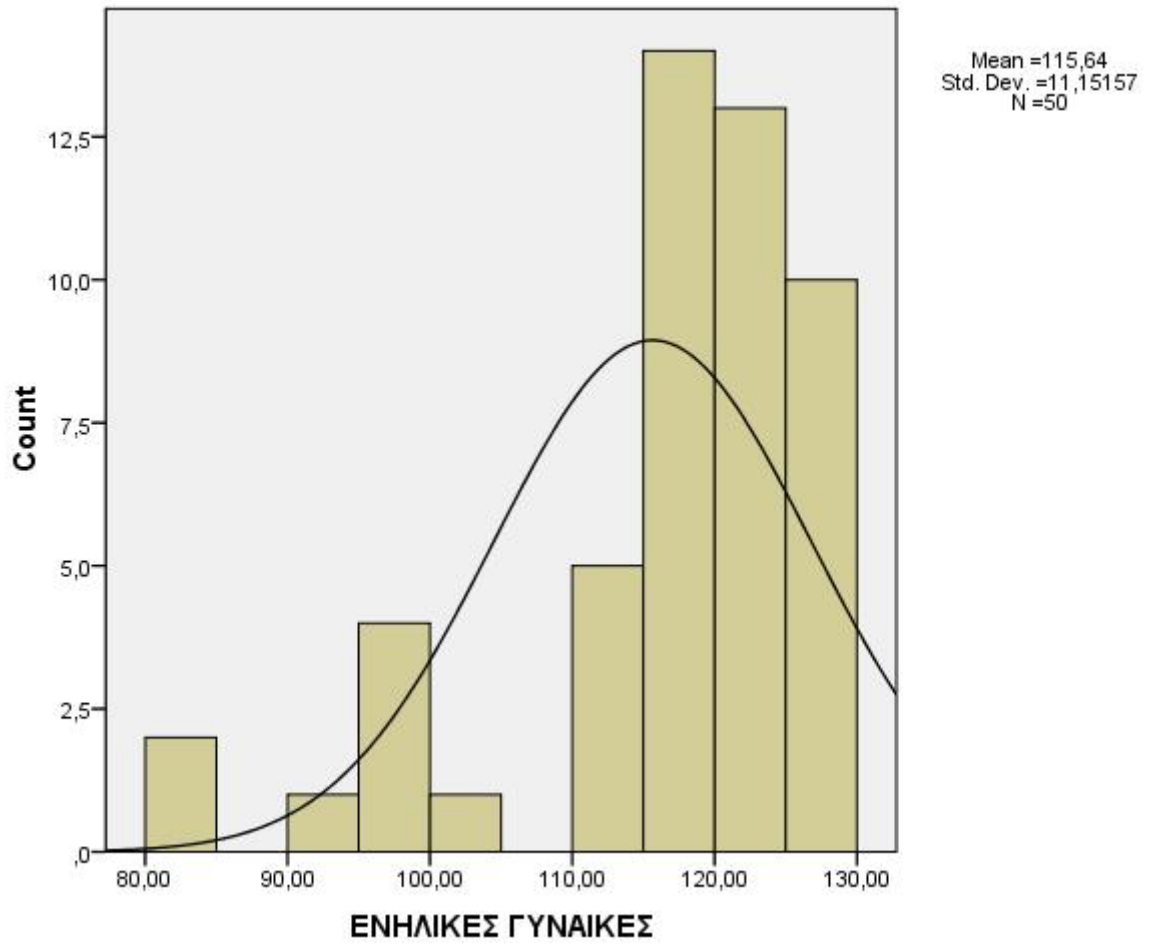
Από τη σύγκριση **των κοριτσιών Γυμνασίου με τα κορίτσια Λυκείου** προκύπτει ο μέσος όρος σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια γυμνασίου είναι 81,50% και για τα κορίτσια λυκείου είναι 85,58%. Άρα λοιπόν, *τα κορίτσια του λυκείου κατέχουν σε υψηλότερο ποσοστό την ερμηνεία της αργο συγκριτικά με τα κορίτσια του γυμνασίου.*

Η αντίστοιχη σύγκριση μεταξύ **των αγοριών Γυμνασίου με τα αγόρια Λυκείου** δείχνει ότι τα αγόρια του λυκείου υπερτερούν σε απόδοση (83,23%) σε σχέση με αυτά του γυμνασίου (74,86%).

Επίσης, πραγματοποιήθηκε σύγκριση μεταξύ των γυναικών και των αντρών (ενήλικες). Από αυτή την εξέταση προκύπτει ότι ο μέσος όρος των επιτυχών απαντήσεων για τις γυναίκες είναι 86,30% και για τους άντρες είναι 83,81%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στις γυναίκες είναι 94,78% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 60,45%. Αντίστοιχα στους άντρες είναι 94,03% και 40,03%. Επίσης από το συνολικό δείγμα των ενηλίκων υπολογίστηκε το συνολικό ποσοστό επιτυχίας εκείνων με παιδιά στο σχολείο και είναι 87,08% και των ενηλίκων που δεν έχουν παιδί στο σχολείο και είναι 83,10%. Παρατηρείται πως σε κάθε περίπτωση (άντρες-γυναίκες, με παιδιά-χωρίς παιδιά) το ποσοστό επιτυχίας χαρακτηρίζεται ως «υψηλής απόδοσης». Κατά συνέπεια η γνώση που κατέχουν στην ερμηνεία των λέξεων - φράσεων της αργό είναι ικανοποιητική. Όμως και σε αυτή την περίπτωση το μέσο ποσοστό επιτυχίας των γυναικών υπερτερεί συγκριτικά με αυτό των αντρών (86,30% > 83,81%).

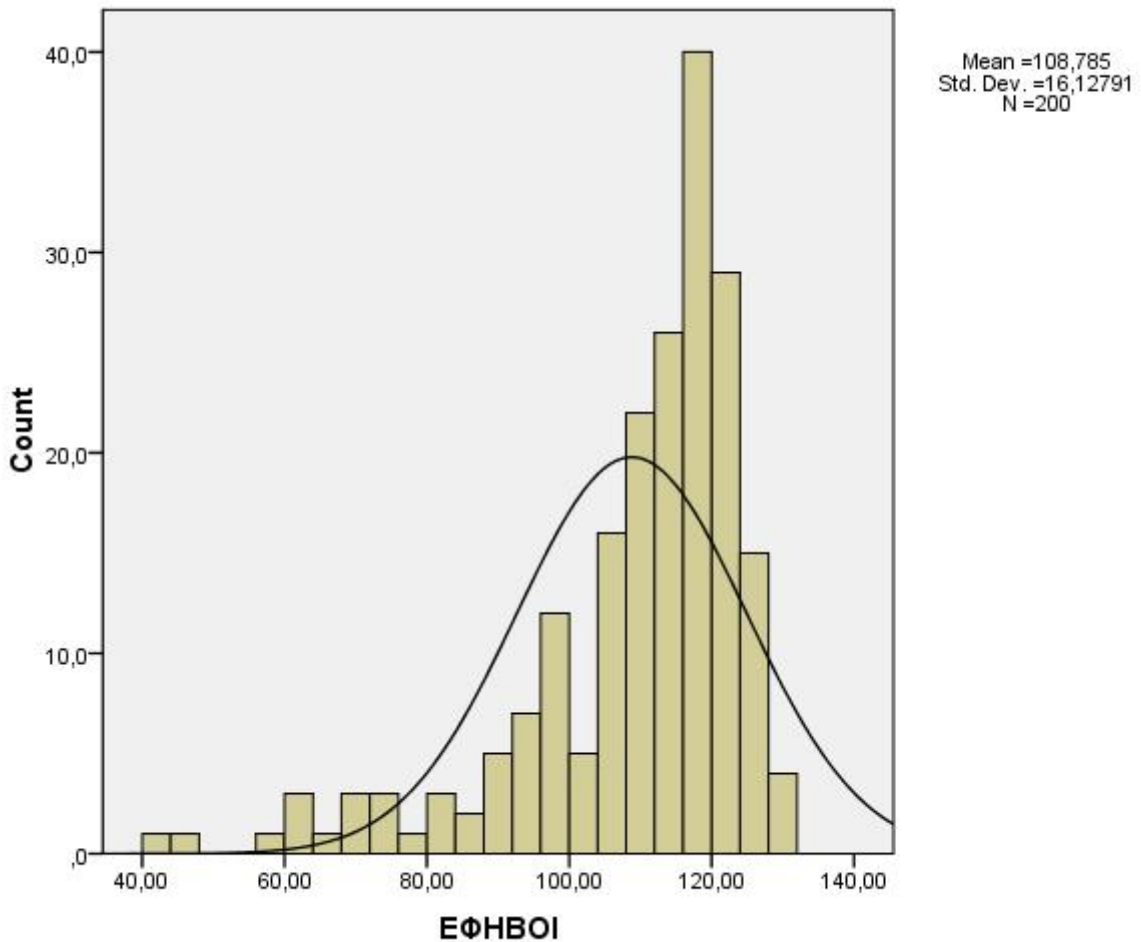

ΣΧΗΜΑ 7: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΝΤΡΩΝ

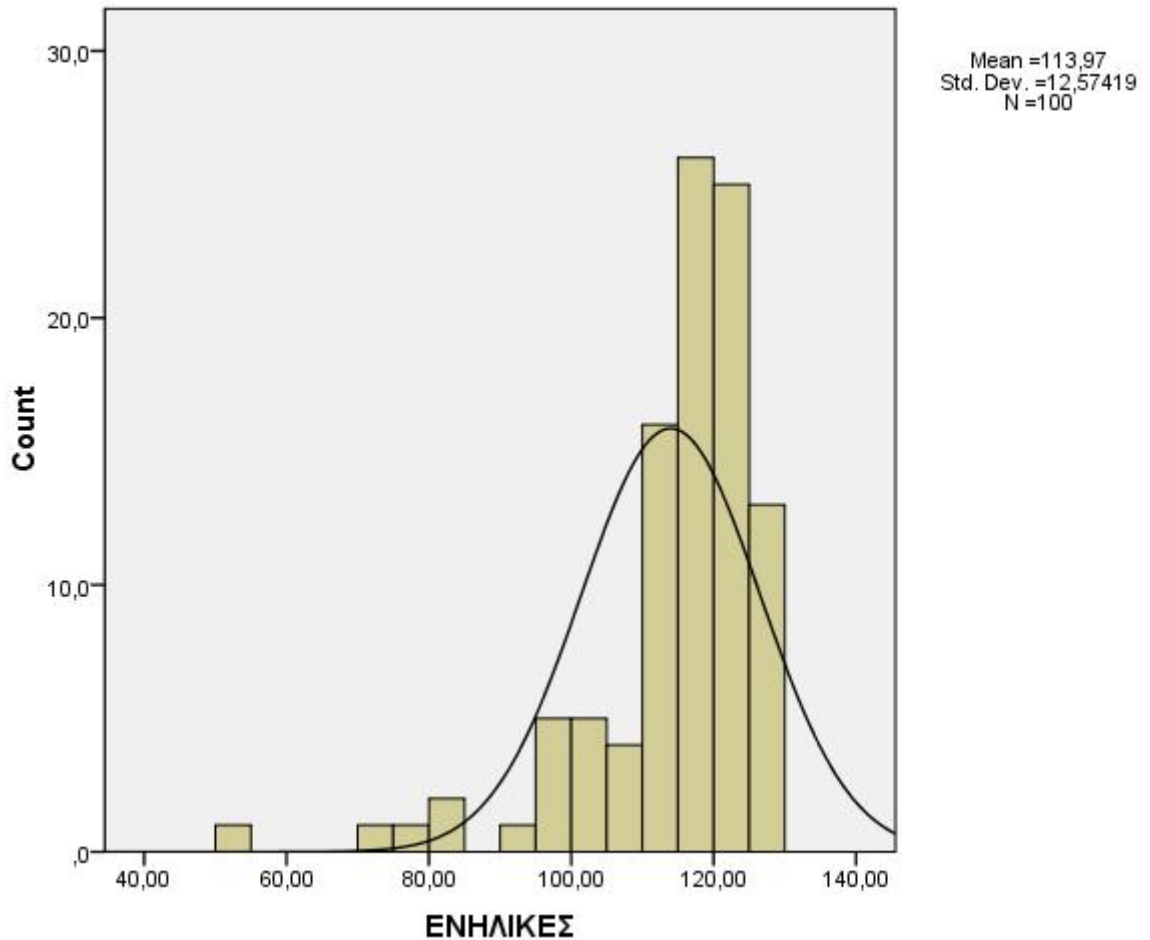

ΣΧΗΜΑ 8: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τέλος, έγινε σύγκριση μεταξύ του συνολικού πληθυσμού των **ενηλίκων και των μαθητών (Γυμνασίου και Λυκείου)**. Όπως προκύπτει από την εξέταση του παραπάνω πίνακα (πίνακας 2), ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τους εφήβους είναι 81,18% και για τους ενήλικες είναι 85,05%. *Επιβεβαιώνεται λοιπόν, ότι το ποσοστό επιτυχίας των ενηλίκων σε σχέση με αυτό των εφήβων είναι υψηλότερο.*

ΣΧΗΜΑ 9: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΦΗΒΩΝ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ)

ΣΧΗΜΑ 10: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

▼ 4.3.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ-2

Για το Υποερώτημα 2 (μέρος του λόγου) τα αποτελέσματα των βασικών στατιστικών μεγεθών για όλο το δείγμα ήταν τα παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΤΙΣ ΣΩΣΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΟΛΟ 134 ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ – ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-2

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	105,00	14,00	119,00	72,4600	22,71582	516,009	-,257	,337	-,267	,662
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	102,00	18,00	120,00	85,7600	26,34664	694,145	-,884	,337	-,254	,662
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	100	106,00	14,00	120,00	79,1100	25,36995	643,634	-,459	,241	-,642	,478
ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	106,00	19,00	125,00	88,6000	25,20771	635,429	-1,094	,337	,826	,662
ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	99,00	23,00	122,00	98,0800	21,48549	461,626	-2,109	,337	4,512	,662
ΛΥΚΕΙΟ	100	106,00	19,00	125,00	93,3400	23,78405	565,681	-1,478	,241	1,797	,478
ΕΦΗΒΟΙ-ΑΓΟΡΙΑ	100	111,00	14,00	125,00	80,5300	25,21281	635,686	-,530	,241	-,316	,478
ΕΦΗΒΟΙ-ΚΟΡΙΤΣΙΑ	100	104,00	18,00	122,00	91,9200	24,70582	610,377	-1,336	,241	,943	,478
ΕΦΗΒΟΙ	200	111,00	14,00	125,00	86,2250	25,54402	652,497	-,859	,172	-,088	,342
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΑΝΤΡΕΣ	50	79,00	42,00	121,00	89,8600	21,39522	457,756	-,775	,337	-,488	,662
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50	79,00	44,00	123,00	97,6200	14,81848	219,587	-1,298	,337	2,777	,662
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	49	77,00	46,00	123,00	98,3469	17,77586	315,981	-1,534	,340	2,066	,668
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ	51	76,00	42,00	118,00	89,3137	18,70240	349,780	-,867	,333	,264	,656
ΕΝΗΛΙΚΕΣ	100	81,00	42,00	123,00	93,7400	18,72050	350,457	-1,086	,241	,623	,478
ΟΛΟΙ	300	111,00	14,00	125,00	88,7300	23,72552	562,900	-,998	,141	,311	,281

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

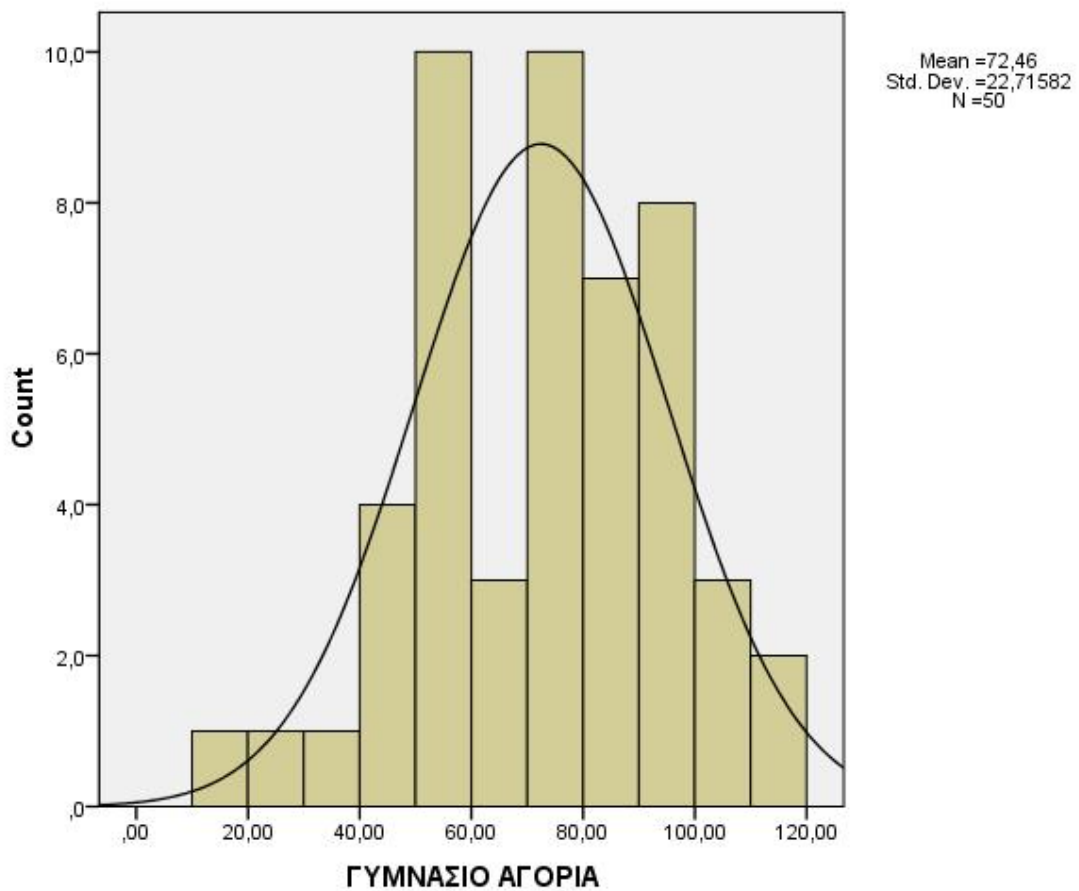
ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΣΤΑ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΠΙΤΥΧΙΩΝ (%) ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ-3

	N	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	78,36	10,45	88,81	54,0746	16,95211
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	76,12	13,43	89,55	64,0000	19,66167
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	100	79,10	10,45	89,55	59,0373	18,93280
ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΟΡΙΑ	50	79,10	14,18	93,28	66,1194	18,81172
ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΡΙΤΣΙΑ	50	73,88	17,16	91,04	73,1940	16,03395
ΛΥΚΕΙΟ	100	79,10	14,18	93,28	69,6567	17,74929
ΕΦΗΒΟΙ-ΑΓΟΡΙΑ	100	82,84	10,45	93,28	60,0970	18,81553
ΕΦΗΒΟΙ-ΚΟΡΙΤΣΙΑ	100	77,61	13,43	91,04	68,5970	18,43718
ΕΦΗΒΟΙ	200	82,84	10,45	93,28	64,3470	19,06270
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΑΝΤΡΕΣ	50	58,96	31,34	90,30	67,0597	15,96658
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ	50	58,96	32,84	91,79	72,8507	11,05857
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ	49	57,46	34,33	91,79	73,3932	13,26557
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΧΩΡΙΣ ΠΑΙΔΙΑ	51	56,72	31,34	88,06	66,6520	13,95701
ΕΝΗΛΙΚΕΣ	100	60,45	31,34	91,79	69,9552	13,97052
ΟΛΟΙ	300	82,84	10,45	93,28	66,2164	17,70561

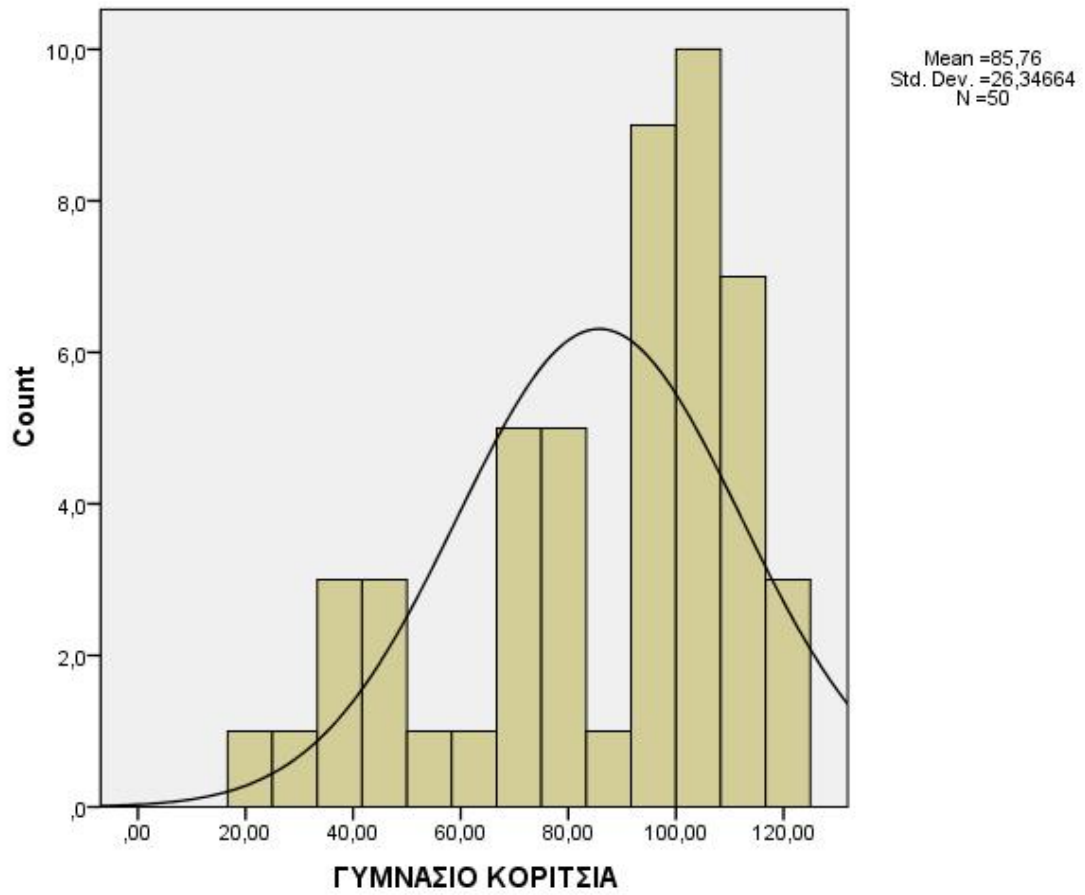
ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Από τους πίνακες 3,4 εξάγουμε σε πρώτη προσέγγιση το συμπέρασμα ότι η απόδοση όλων των πληθυσμών στο 2^ο υποερώτημα είναι σαφέστατα χαμηλότερη από την αντίστοιχη απόδοσή τους στο 1^ο υποερώτημα. Επίσης και σε αυτή τη περίπτωση εμφανίζονται αρνητικά αποτελέσματα στο δείκτη ασυμμετρίας, ενδεικτικά της ύπαρξης τιμών – αποτελεσμάτων ιδιαίτερα χαμηλότερων από τη μέση τιμή του αντίστοιχου πληθυσμού.

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε σύγκριση μεταξύ **κοριτσιών και αγοριών Γυμνασίου**. Όπως προκύπτει από την εξέταση του παραπάνω πίνακα (πίνακας 4), ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια γυμνασίου είναι 64% και για τα αγόρια γυμνασίου είναι 54,07%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στα κορίτσια γυμνασίου είναι 89,55% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 13,43%. Αντίστοιχα στα αγόρια γυμνασίου είναι 88,81% και 10,45%. Παρατηρείται πως το μέσο ποσοστό επιτυχίας των κοριτσιών χαρακτηρίζεται ως «μέτριας απόδοσης», ενώ αυτό των αγοριών ταξινομείται ως «χαμηλής απόδοσης», με βάση την κλίμακα ταξινόμησης.

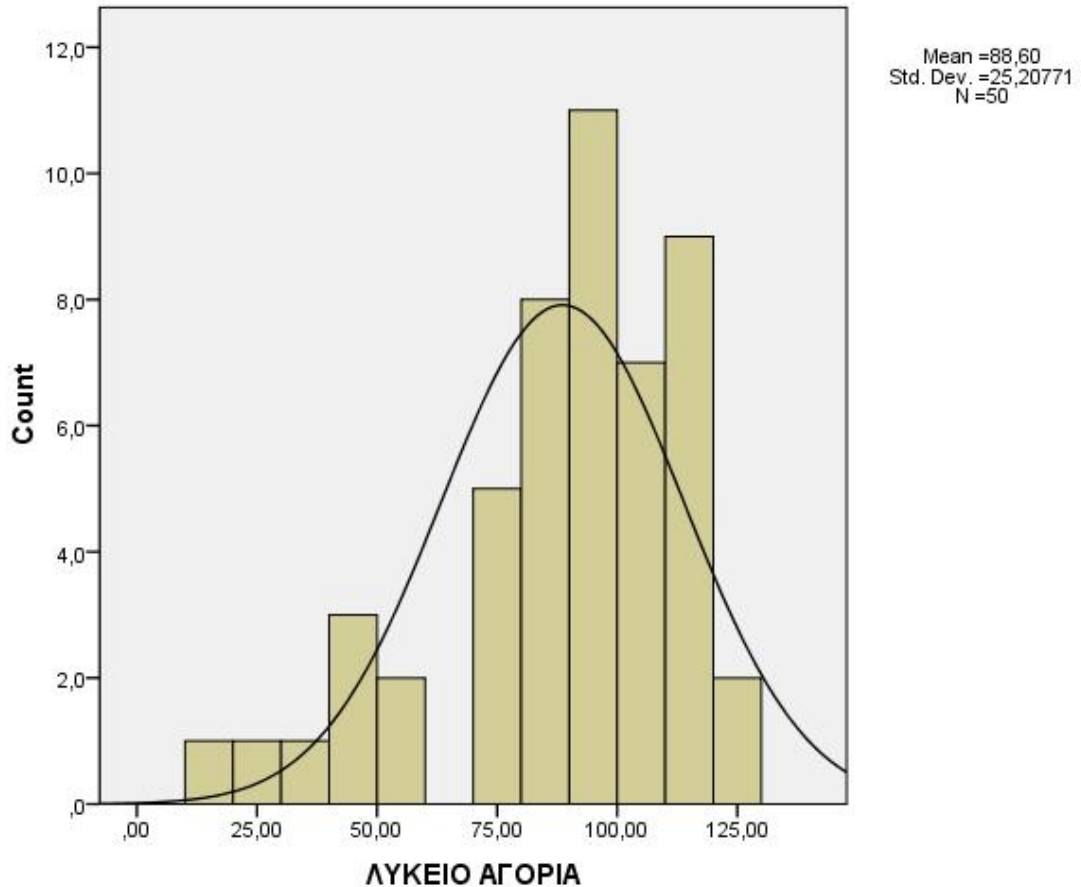

ΣΧΗΜΑ 11: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

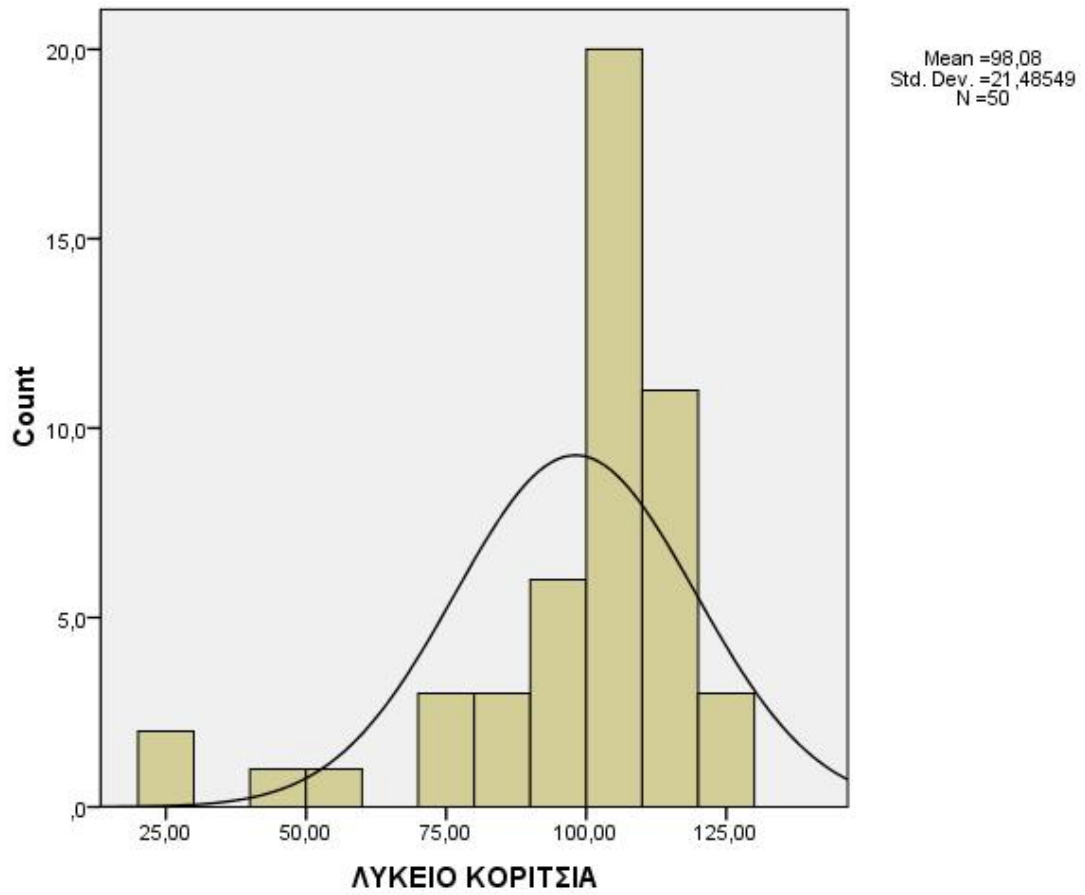

ΣΧΗΜΑ 12: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Έπειτα, συγκρίθηκαν **τα κορίτσια και τα αγόρια Λυκείου**. Ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια λυκείου είναι 73,19% και για τα αγόρια λυκείου είναι 66,12%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στα κορίτσια λυκείου είναι 91,04% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 17,16%. Αντίστοιχα στα αγόρια λυκείου είναι 93,28% και 14,18%. Προκύπτει λοιπόν ότι τα κορίτσια λυκείου τοποθετούνται στην περιοχή «υψηλής απόδοσης» στην κλίμακα ταξινόμησης, ενώ τα αγόρια λυκείου τοποθετούνται οριακά στην περιοχή «μέτριας απόδοσης». Και σε αυτή τη σύγκριση, το ποσοστό απόδοσης των κοριτσιών συγκριτικά με αυτό των αγοριών είναι υψηλότερο.

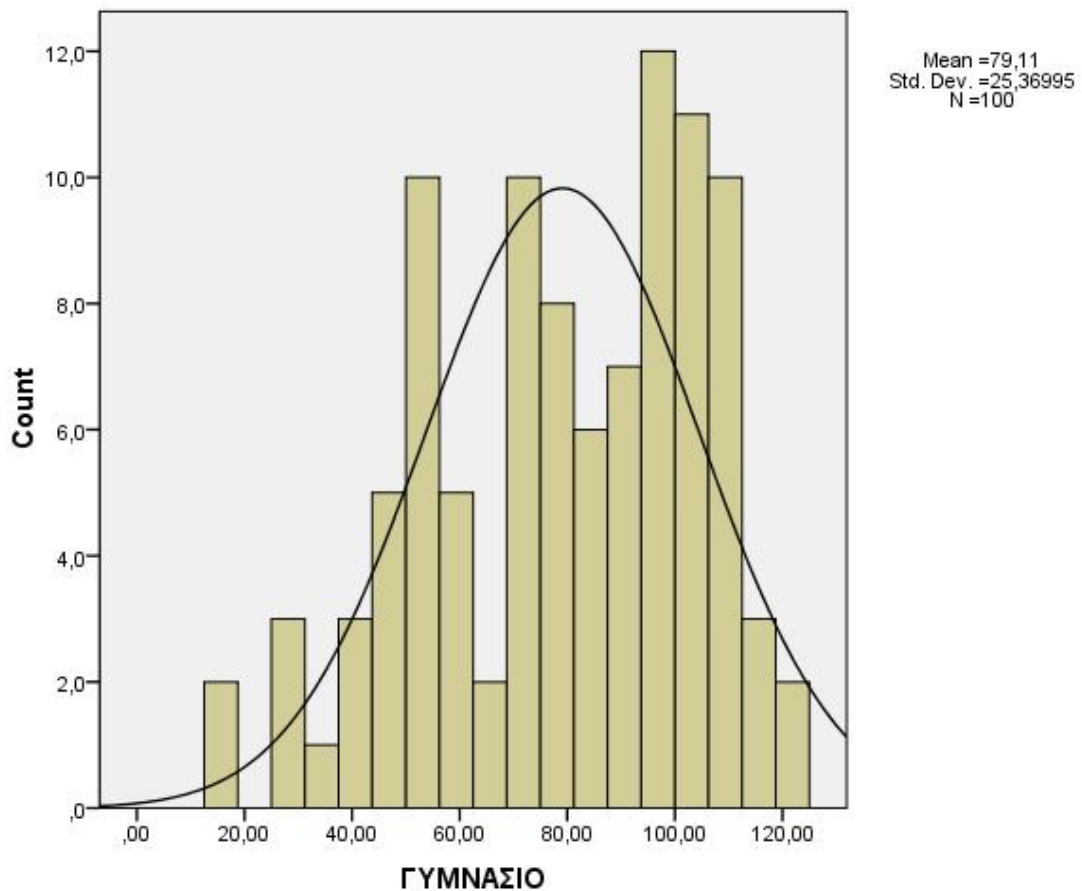

ΣΧΗΜΑ 13: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΑΓΟΡΙΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

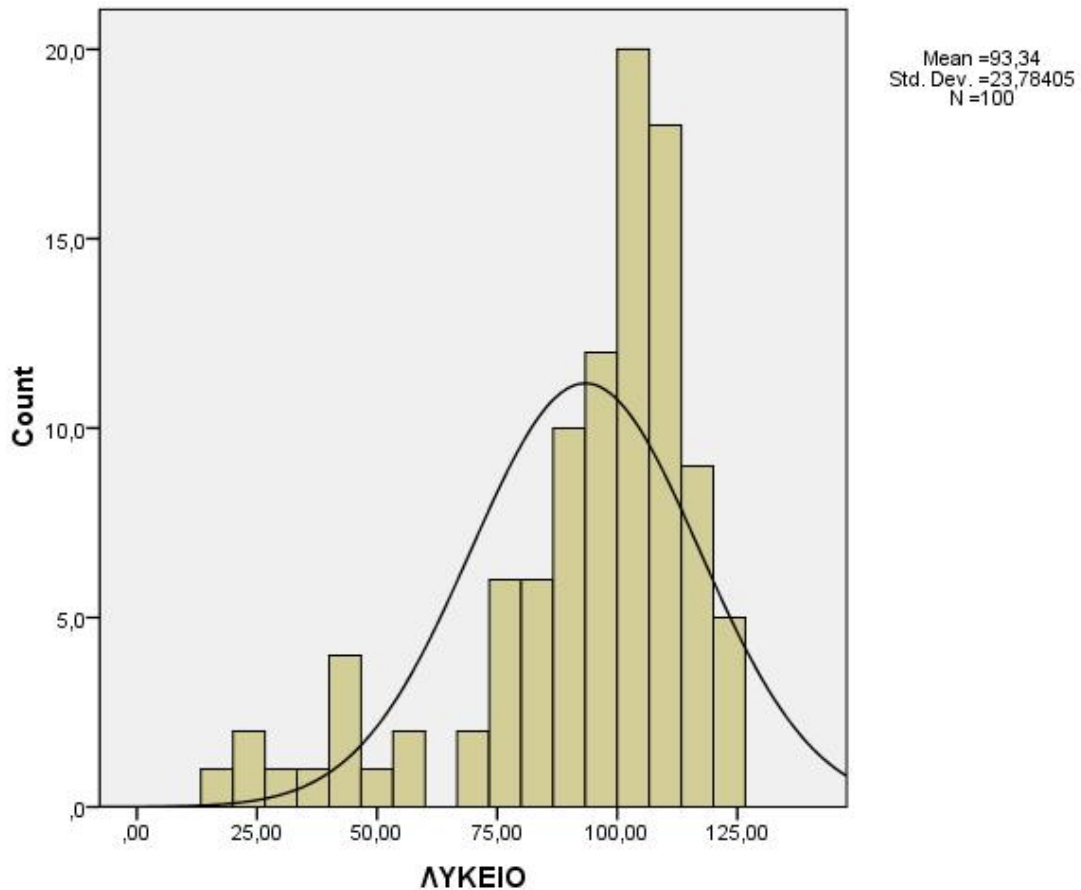

ΣΧΗΜΑ 14: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

Συγκρίνοντας τους μαθητές Γυμνασίου και τους μαθητές Λυκείου προκύπτει ότι ο συνολικός μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τους μαθητές γυμνασίου είναι 59,04% και για τους μαθητές λυκείου είναι 69,66%. Τα ποσοστά επιτυχίας των μαθητών γυμνασίου κυμαίνονται μεταξύ 89,55% και 10,45%. Αντίστοιχα στους μαθητές λυκείου το εύρος είναι από 93,28% έως και 14,18%. Η σύγκριση των μέσων όρων των δύο πληθυσμών επιβεβαιώνει τα προηγούμενα αποτελέσματα που κατατάσσουν τα παιδιά του γυμνασίου στην περιοχή «μέτριας απόδοσης» και αυτά του λυκείου στην περιοχή «υψηλής απόδοσης».

ΣΧΗΜΑ 15: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

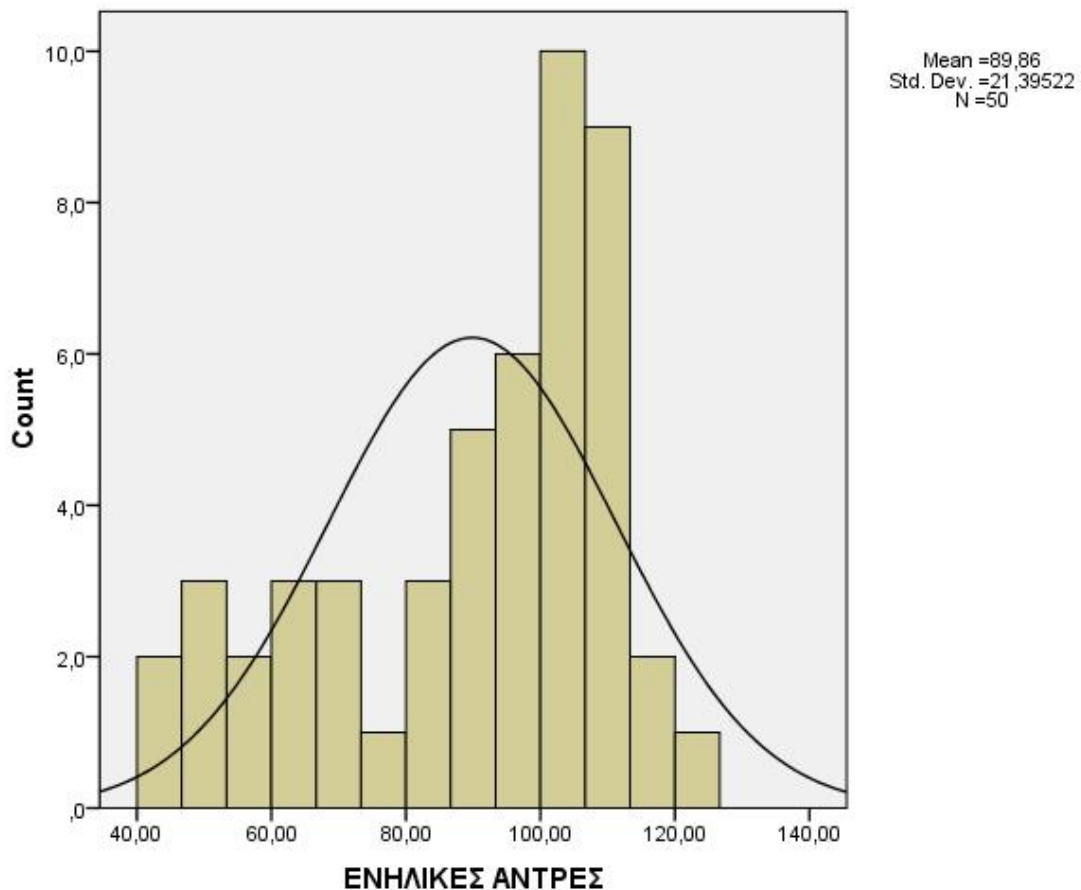

ΣΧΗΜΑ 16: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΥΚΕΙΟΥ

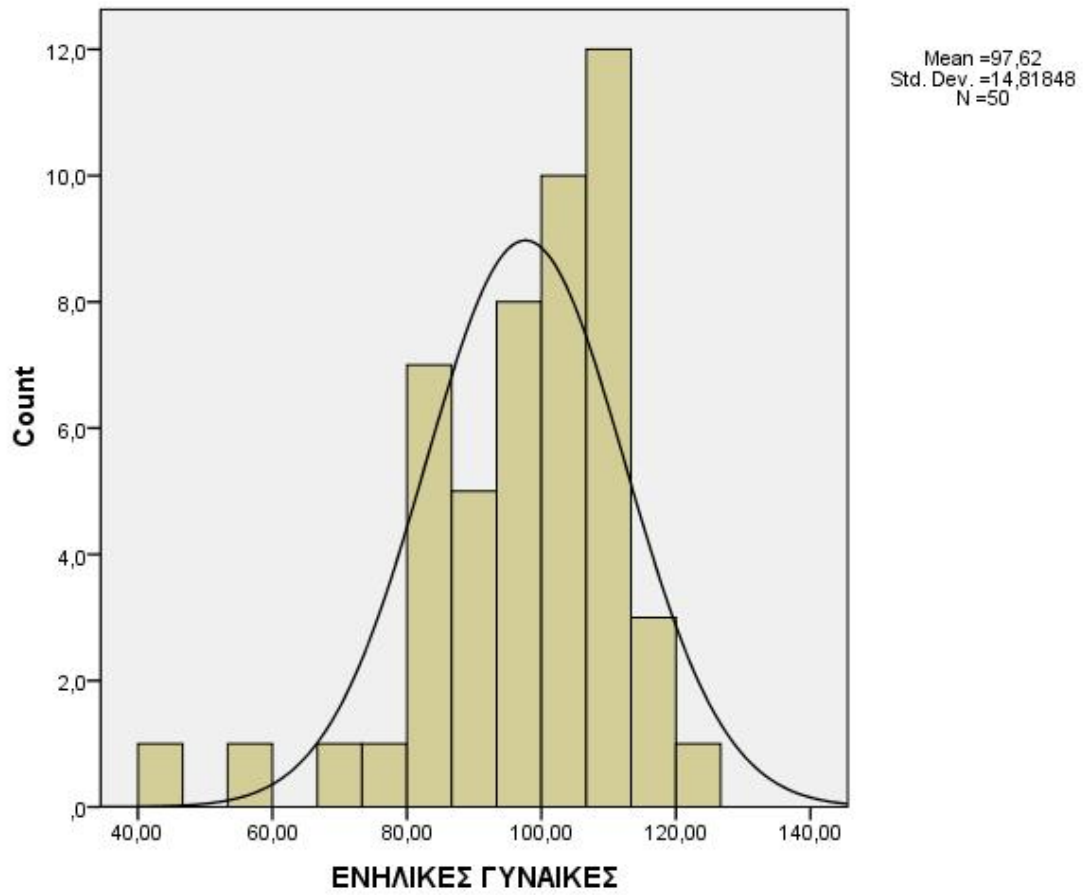
Από τη σύγκριση **των κοριτσιών Γυμνασίου με τα κορίτσια Λυκείου** προκύπτει ο μέσος όρος σωστών απαντήσεων για τα κορίτσια γυμνασίου είναι 64% και για τα κορίτσια λυκείου είναι 73,19%. *Άρα λοιπόν, τα κορίτσια του λυκείου κατέχουν σε υψηλότερο ποσοστό την κατανόηση των μερών του λόγου στις λέξεις – φράσεις της αργο συγκριτικά με τα κορίτσια του γυμνασίου.*

Αντίστοιχα, η σύγκριση μεταξύ **των αγοριών Γυμνασίου με τα αγόρια Λυκείου** δείχνει ότι τα αγόρια του λυκείου υπερτερούν σε απόδοση (66,12%) σε σχέση με αυτά του γυμνασίου (54,07%).

Επίσης, πραγματοποιήθηκε σύγκριση μεταξύ **των γυναικών και των αντρών (ενήλικες)**. Από αυτή την εξέταση προκύπτει ότι ο μέσος όρος των επιτυχών απαντήσεων για τις γυναίκες είναι 72,85% και για τους άντρες είναι 67,06%. Το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας στις γυναίκες είναι 91,79% και το χαμηλότερο ποσοστό επιτυχίας είναι 32,84%. Αντίστοιχα στους άντρες είναι 90,30% και 31,34%. Επίσης από το συνολικό δείγμα των ενηλίκων υπολογίστηκε το συνολικό ποσοστό επιτυχίας εκείνων με παιδιά στο σχολείο και είναι 73,39% και των ενηλίκων που δεν έχουν παιδιά στο σχολείο και είναι 66,65%. Παρατηρείται πως σε κάθε περίπτωση (άντρες-γυναίκες, με παιδιά-χωρίς παιδιά) το ποσοστό επιτυχίας χαρακτηρίζεται ως «υψηλής απόδοσης». Κατά συνέπεια η γνώση που κατέχουν αναφορικά με την γραμματολογική κατάταξη των λέξεων - φράσεων της αργό είναι ικανοποιητική. Για άλλη μία φορά, το μέσο ποσοστό επιτυχίας των γυναικών υπερτερεί συγκριτικά με αυτό των αντρών.

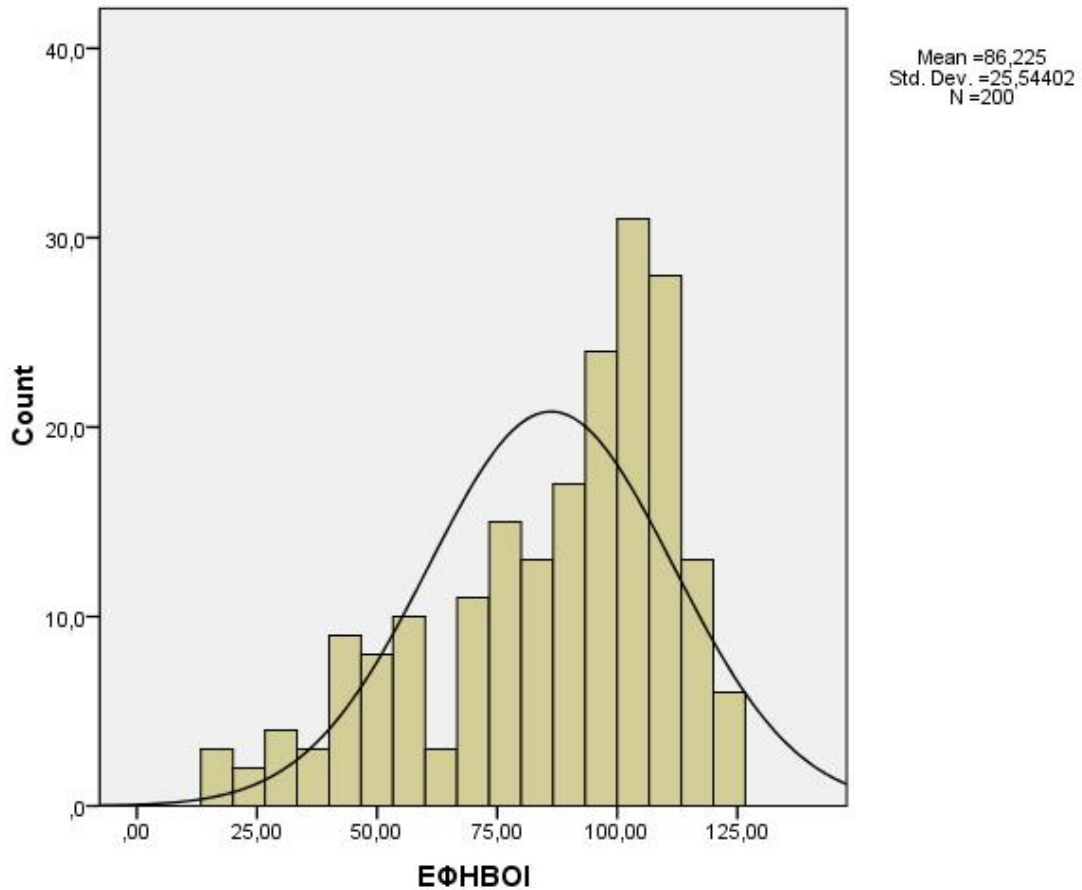

ΣΧΗΜΑ 17: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΑΝΤΡΩΝ

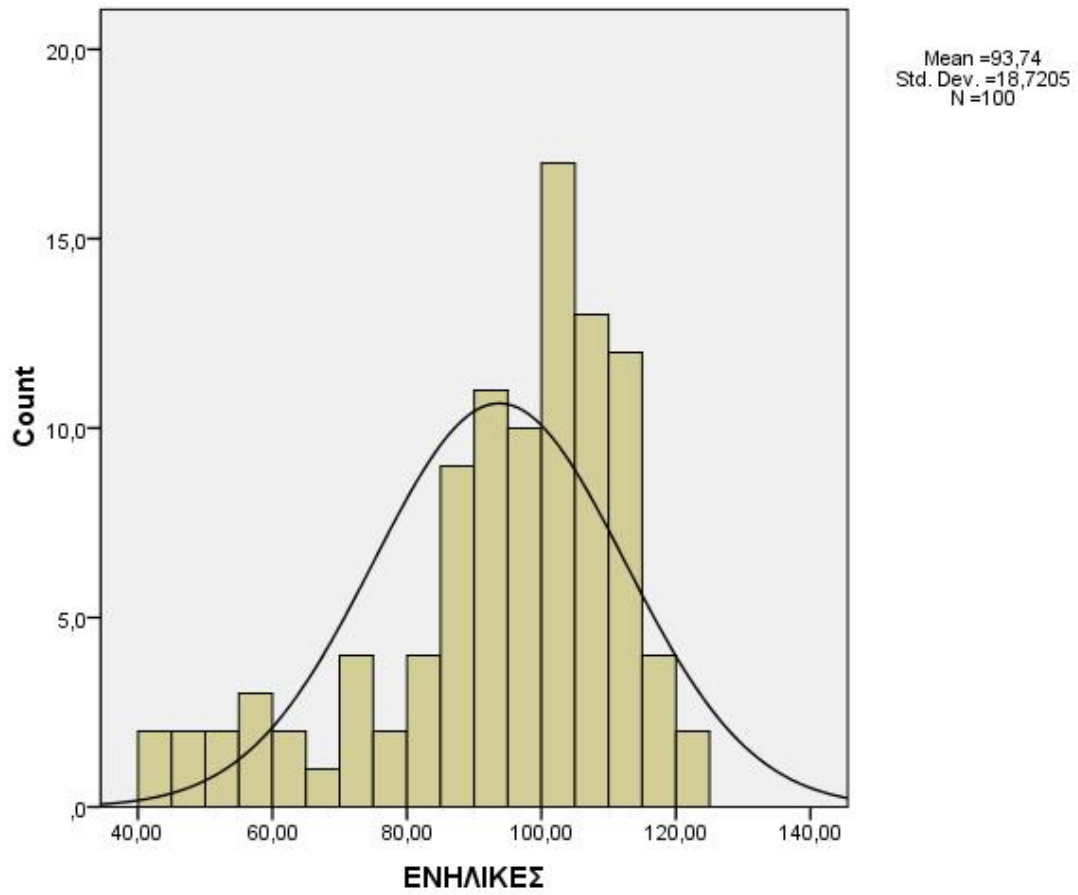

ΣΧΗΜΑ 18: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Τέλος, έγινε σύγκριση μεταξύ του συνολικού πληθυσμού **των ενηλίκων και των μαθητών (Γυμνασίου και Λυκείου)**. Όπως προκύπτει από την εξέταση του παραπάνω πίνακα (πίνακας 4), ο μέσος όρος των σωστών απαντήσεων για τους εφήβους είναι 64,34% και για τους ενήλικες είναι 69,96%. *Επιβεβαιώνεται λοιπόν, ότι το ποσοστό επιτυχίας των ενηλίκων σε σχέση με αυτό των εφήβων είναι υψηλότερο.*

ΣΧΗΜΑ 19: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΦΗΒΩΝ (ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΟ)

ΣΧΗΜΑ 20: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΩΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

✓ 5.1 ΑΝΑΛΥΣΗ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Για την παρούσα έρευνα επιλέξαμε ως κατάλληλο δείγμα τρεις διαφορετικούς πληθυσμούς, μαθητές Γυμνασίου, μαθητές Λυκείου και ενήλικες, στην προσπάθειά μας να απαντήσουμε στα εξής δύο ερωτήματα:

1. **πόσο καλά γνωρίζουν τις λέξεις – φράσεις της argo,**
2. **πόσο κατανοούν τα μέρη του λόγου στις λέξεις - φράσεις της argo;**

Αξιοσημείωτο είναι πως η εικόνα του επιπέδου γνώσης της argo (Υποερώτημα-1) εμφανίζεται σαφώς ενισχυμένη με υψηλότερα ποσοστά, σε σχέση με την κατανόηση των μερών του λόγου των λέξεων – φράσεων της argo (Υποερώτημα-2). Γιατί, όμως, συμβαίνει αυτό; Δίνουν άραγε μεγαλύτερη σημασία οι μαθητές σε οτιδήποτε καινούριο και πιο ενδιαφέρον από την πρότυπη γλώσσα και τους κανόνες της; Μήπως βιώνουν την argo οι νέοι ως απόκλιση από την πρότυπη γλώσσα, θεωρώντας αυτή ως «πιο σωστή» και «πιο περιγραφική» και ξεχνώντας-αδιαφορώντας ακόμα και για τους γραμματικούς κανόνες; Η άποψη πως ως μοναδική «θεραπεία» κρίνεται η συστηματική διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής στο γυμνάσιο και λύκειο, είναι σωστή και ως εκ τούτου θα πρέπει να εφαρμόζεται;

Ο Μπαμπινιώτης (2000) αναφέρει πως η γλώσσα των νέων ως ένα όργανο έκφρασης μίας διαφορετικής, κατά κανόνα, στάσεως απέναντι στον κόσμο, είναι φυσικό και αναμενόμενο να διαφέρει, και από την πρότυπη κοινή γλώσσα, και από τους κώδικες άλλων ομάδων με διαφορετικό τρόπο σκέψης και άλλες ανάγκες επικοινωνίας. Η argo δεν είναι μία άλλη γλώσσα, ούτε καν μία συνθηματική γλώσσα, αλλά πρόκειται για την κοινή γλώσσα με λιγότερο ή περισσότερο έντονες αποκλίσεις τόσο στο λεξιλόγιο όσο και στο γραμματικό (μορφοσυντακτικό) επίπεδο.

✓ 5.1.1 ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι επιδόσεις των συμμετεχόντων για το Υποερώτημα-1 (ερμηνεία) ήταν ιδιαίτερα ικανοποιητικές και τα ποσοστά επιτυχίας υψηλά, να κυμαίνονται από 74,87% ως 86,30%. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι οι ενήλικες, γυναίκες και άντρες κατέχουν το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας, με καλύτερη επίδοση στις γυναίκες από τους άντρες. Κατά σειρά ακολουθούν οι μαθητές λυκείου, με τα κορίτσια να έχουν καλύτερη απόδοση από τα αγόρια, και

τέλος, οι μαθητές γυμνασίου με αντίστοιχα καλύτερα αποτελέσματα για τα κορίτσια σε σχέση με τα αγόρια.

5.1.1.1 Διαφοροποίηση γενεών: Έφηβοι - Ενήλικες

Συμπερασματικά προκύπτει: ποσοστό ενηλίκων > ποσοστό μαθητών λυκείου > ποσοστό μαθητών γυμνασίου. Παρατηρήθηκε - και από τα γραφήματα είναι εμφανές - πως η απόδοση μερικών κοριτσιών λυκείου, καθώς και μερικών ενηλίκων αντρών ήταν εξαιρετικά χαμηλή επηρεάζοντας αρνητικά τις αντίστοιχες κατανομές των πληθυσμών στους οποίους ανήκουν. Σε ποιους παράγοντες μπορεί να οφείλεται η παραπάνω παρατήρηση; Πιθανόν το συγκεκριμένο φαινόμενο να οφείλεται είτε σε εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό λανθασμένων απαντήσεων, είτε στην πιθανότητα οι απαντήσεις τους να ήταν τυχαίες.

Ο διδάκτωρ Γλωσσολογίας Γιάννης Ανδρουτσόπουλος (2001) αναφέρει για την ΓτΝ: τα κοινωνικά δίκτυα των νέων είναι στενότερα από αυτά των ενηλίκων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Έτσι, διαμορφώνουν τη δική τους ταυτότητα, και επιχειρούν να διαφοροποιηθούν από τους ενηλίκους και μέσω της γλώσσας. Από την άλλη, οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και απόστασης που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη πλήρως κατά την εφηβεία. Έτσι εξηγείται το ότι η συχνότητα μη πρότυπης γλώσσας είναι μεγαλύτερη στη νεότητα από ότι στην ενήλικη ζωή. Με την ιδιαίτερη γλώσσα τους οι νέοι συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μία ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια. Οι απόψεις των ενηλίκων για την γλώσσα των νέων δίστανται. Η ατυχία της σημερινής νεολαίας είναι ότι οι ενήλικοι αρπάζουν τη γλώσσα της και τη χρησιμοποιούν ευρύτατα. Και αντίθετα υπάρχουν και οι ενήλικες που επικρίνουν και δυσκολεύονται να ορίσουν τη ΓτΝ-αργό και να την κατατάξουν. Τη θεωρούν χαοτική και σχιζοφρενική γλώσσα, ακατανόητη, που δεν αποτελεί ποικιλία των ελληνικών.

Επίσης αναλύσεις συνεντεύξεων για τις γλωσσικές στάσεις δείχνουν ένα διαφοροποιημένο επίπεδο σκέψης σε ό,τι αφορά το γλωσσικό στυλ των νέων από αυτό των ενηλίκων. Οι ίδιοι οι νέοι θεωρούν την ΓτΝ να μην ως έναν αυτονόητο τρόπο έκφρασης της νεανικής ομάδας, αλλά όχι ως το μοναδικό γλωσσικό μέσο επικοινωνίας. Το νεανικό στυλ ομιλίας σπάνια χρησιμοποιείται ρητά ως μέσο διαφοροποίησης από τους ενηλίκους. Αντίθετα οι νέοι εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που τους παρέχονται για δημιουργική γλωσσική χρήση και γλωσσικό πειραματισμό. Η εικόνα που έχουν οι νέοι για την γλώσσα των ενηλίκων είναι πλατιά. Πολλοί μαθητές προσάπτουν στη γλώσσα των μεγάλων ιδιότητες όπως κανονική, ευγενική και σωστή, καθορίζοντας την έτσι ως την κανονική γλώσσα της ευρύτερης κοινωνίας. Έτσι δεν ξενίζει το ότι μερικοί νέοι δεν διαπιστώνουν και τόσο μεγάλες διαφορές ανάμεσα στην δική τους γλώσσα και αυτή των ενηλίκων παρόλο

που τονίζουν πως κάποιες φορές οι εκφράσεις που χρησιμοποιούν είναι ακατανόητες για τους γονείς. (*Schlobinski, P., G. Kohl & I. Ludewigt, 1993*).

Σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν, δημιουργείται το εξής ερώτημα: ποια είναι τελικά η στάση που τηρούν οι ενήλικες απέναντι στην ΓτN-argο; Την χρησιμοποιούν και εκείνοι στον καθημερινό προφορικό τους λόγο; Μην ξεχνάμε πως κι εκείνοι ήταν κάποτε νέοι, και πολύ πιθανό να την γνωρίζουν, καθώς τα πρώτα δείγματά της εμφανίζονται στην δεκαετία του '80. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας έδειξαν πως το ποσοστό των ενηλίκων που γνωρίζει την argο είναι υψηλότερο συγκριτικά με το αντίστοιχο ποσοστό των μαθητών. Είναι εμφανές λόγω του υψηλού ποσοστού πως γνωρίζουν την ερμηνεία των λέξεων – φράσεων της argο. Γενικότερα, στα κύρια στρωματικά επίπεδα (γυμνάσιο – λύκειο – ενήλικες) παρατηρείται μία σαφή αναλογία ανάμεσα στην ηλικία και την κατανόηση της argο. Η γνώση της argο είναι σαφώς μια «εμπειρική» γνώση. Τα αποτελέσματα της έρευνάς μας καταδεικνύουν αυτό ακριβώς το δεδομένο. Όσο μεγαλύτερο ηλικιακά είναι το δείγμα, τόσο καλύτερη κατανόηση των όρων επιδεικνύει.

Επίσης παρατηρήσαμε πως το ποσοστό των ενηλίκων με τουλάχιστον ένα παιδί στο σχολείο, ήταν υψηλότερο από το ποσοστό των ενηλίκων χωρίς παιδί στο σχολείο. Ήταν τυχαίο ή ο παράγοντας «παιδί στο σχολείο» έπαιξε σημαντικό ρόλο στην έκβαση των αποτελεσμάτων;

5.1.1.2 Διαφοροποίηση φύλων

Εκτός από την ταξική, την υφολογική και τις άλλες διαφοροποιήσεις υπάρχει και γλωσσική διαφοροποίηση ανάλογα με το φύλο. Στα τέλη της δεκαετίας του '60, κοινωνιογλωσσικές μελέτες επισημαίνουν τη σπουδαιότητα του φύλου στην επιλογή της φωνητικής ποικιλίας, χωρίς όμως να αμφισβητούν το κοινωνικό status των αντρών και των γυναικών. Τα τελευταία χρόνια εξετάζεται όλο και περισσότερο η σχέση γλώσσας και φύλου, η αντανάκλαση των κοινωνικών δομών εξουσίας, τόσο στο γλωσσικό σύστημα, όσο και στη γλωσσική επικοινωνία. Συνήθως τα μικρά κορίτσια μεγαλώνοντας μαθαίνουν να μιλούν σαν «κυρίες», πιο ωραία, πιο σωστά, με μεγαλύτερη ευχέρεια και στην χρήση και στην κατανόηση της γλώσσας. Η θηλυκότητα συνδέεται με την κοινωνικότητα, την εκφραστικότητα και τη συντροφικότητα. Συνήθως προτιμούν τους κοινωνικά αναγνωρισμένους τύπους, κυρίως σε προτάσεις που απαιτούν επίσημο και προσεγμένο ύφος. Τα μικρά αγόρια από την άλλη, μαθαίνουν να μιλούν «άγρια» και πιο πολύ. Η αρρενωπότητα από την άλλη συνδέεται με την τραχύτητα, την εργατικότητα, την υπεροχή και τον έλεγχο. Συνήθως προτιμούν τους αποκλίνοντες από τη νόρμα (πρότυπο) τύπους. Το συμπέρασμα είναι ότι οι άνδρες και οι γυναίκες μιλούν διαφορετικά και έχουν διαφορετικούς κανόνες συζήτησης. Αξίζει να σημειωθεί πως ερμηνείες που έχουν διατυπωθεί για το γιατί οι γυναίκες μιλούν «σωστά», σύμφωνα δηλαδή με το επίσημο κοινωνικό πρότυπο,

αναφέρονται στη δειλία και στο συντηρητισμό τους και αυτό σε αντίθεση με τους άντρες, που υποτίθεται πως τολμούν να αμφισβητήσουν το κοινωνικό κατεστημένο, μέσα από χρήσεις της γλώσσας, όπως η *argo*. (Μπέκα Αποστολία, 2008).

Όσα αναφέρθηκαν παραπάνω προσδίδουν μία επιπλέον προοπτική στα αποτελέσματα της έρευνάς μας, καθώς προκύπτουν μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας στα κορίτσια γυμνασίου και λυκείου, και στις γυναίκες συγκριτικά με τα αγόρια γυμνασίου και λυκείου, και στους άντρες. Βέβαια η καλύτερη γνώση δεν συνεπάγεται-κατά αναλογία-και ευρύτερη χρήση στον προφορικό λόγο. Όμως με τα αποτελέσματα ισχυροποιείται το προφίλ του θηλυκού φύλου ως καλές γνώστριες της *argo* σε σχέση με το αρσενικό φύλο. Σίγουρα όμως, το αναμενόμενο θα ήταν το αρσενικό φύλο να είχε τις καλύτερες επιδόσεις. Συμπερασματικά προκύπτει: ποσοστό θηλυκού φύλου > ποσοστό αρσενικού φύλου. Και ανάμεσα στο ίδιο φύλο προκύπτει: γυναίκες > κορίτσια λυκείου > κορίτσια γυμνασίου και άντρες > αγόρια λυκείου > αγόρια γυμνασίου.

✓ 5.1.2 ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η γλώσσα λοιπόν, αλλάζει και δεν κινείται σε γραμμικό επίπεδο ανάλυσης -όπως αυτή της γραμματικής, παρακολουθεί τις κοινωνικές κι επιστημονικές αλλαγές της ομιλούσας ομάδας. Μια γλώσσα διαμορφώνεται μέσα σε ένα συγκεκριμένο και δομημένο κοινωνικό σύνολο με ομοιογένεια. Από την άλλη, είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι η γλώσσα των νέων έχει έναν καθαρά συνθηματικό χαρακτήρα. Οι νέοι θέλουν να μιλούν έτσι για να μη γίνονται κατανοητοί από τους γύρω τους, και δεν αγνοούν τους γραμματικούς κανόνες. Οι κανόνες είναι γνωστοί, αλλά μέσα στην ανάγκη διάκρισης στη σχολική και ευρύτερη νεανική κοινότητα αδιαφορούν άμεσα. Αλλά είναι γεγονός ότι υπάρχει κακή γλωσσική εκπαίδευση που επηρεάζει σε αυτή την κατεύθυνση. (Ανδρουτσόπουλος, 2001).

Ομοίως, οι επιδόσεις των συμμετεχόντων για το Υποερώτημα-2 (μέρος του λόγου) δεν ήταν ικανοποιητικές και τα ποσοστά επιτυχίας χαμηλά-μέτρια, να κυμαίνονται από 54,07% ως 73,19%. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι οι ενήλικες, γυναίκες και άντρες κατέχουν το υψηλότερο ποσοστό επιτυχίας, με καλύτερη απόδοση στις γυναίκες από τους άντρες. Κατά σειρά ακολουθούν οι μαθητές λυκείου, με καλύτερη απόδοση τα κορίτσια από τα αγόρια, και τέλος, οι μαθητές γυμνασίου με αντίστοιχα καλύτερα αποτελέσματα τα κορίτσια από τα αγόρια.

5.1.2.1 Διαφοροποίηση γενεών: Έφηβοι - Ενήλικες

Συμπερασματικά προκύπτει: ποσοστό ενηλίκων > ποσοστό μαθητών λυκείου > ποσοστό μαθητών γυμνασίου. Από τα γραφήματα είναι εμφανές πως η απόδοση μερικών κοριτσιών λυκείου, καθώς και μερικών ενηλίκων γυναικών ήταν εξαιρετικά χαμηλή. Σε ποιους παράγοντες μπορεί να οφείλεται η παραπάνω παρατήρηση; Ίσως, το συγκεκριμένο φαινόμενο να οφείλεται είτε σε εξαιρετικά μεγάλο ποσοστό λανθασμένων απαντήσεων, είτε στην πιθανότητα οι απαντήσεις τους να ήταν τυχαίες. Γιατί τα ποσοστά στο δεύτερο υποερώτημα συγκριτικά με το πρώτο είναι τόσο χαμηλά, και η εικόνα του πρώτου υποερωτήματος εμφανίζεται ενισχυμένη; Μήπως το δεύτερο υποερώτημα ήταν πιο δύσκολο και όχι τόσο ευχάριστο και «διασκεδαστικό» όσο το πρώτο; Ή πλέον οι νέοι δεν ενδιαφέρονται για την κατανόηση των μερών του λόγου κατά τη χρήση της αργό, παρά μόνο να την χρησιμοποιούν στον προφορικό λόγο; Δεν κρίθηκε απαραίτητο στο δεύτερο υποερώτημα να παρατηρηθεί το αποτέλεσμα των ενηλίκων με τουλάχιστον ένα παιδί στο σχολείο.

Είναι αξιοσημείωτη η κατάταξη του ποσοστού επιτυχίας ανάμεσα στα τρία στρώματα, όπου οι ενήλικες εμφανίζονται να κατανοούν καλύτερα την έννοια μέρος του λόγου σε σχέση με τους έφηβους. Μία πρώτη προσέγγιση θα απέδιδε αυτό το αποτέλεσμα στην ελλειπή εκπαίδευση των εφήβων σε σχέση με τις προηγούμενες γενιές. Ισχύει, όμως, πράγματι αυτό; Μήπως υπήρξε σύγχυση στο τι ακριβώς έπρεπε να χαρακτηρίσουν (έκφραση αργό-νόημα);

5.1.2.2 Διαφοροποίηση φύλων

Σύμφωνα με τα όσα έχουν ήδη αναφερθεί για την διαφοροποίηση των δύο φύλων, καθώς και με την άποψη πως οι γυναίκες μιλούν με μεγαλύτερη ευχέρεια και χρησιμοποιούν και κατανοούν την γλώσσα καλύτερα, προκύπτουν αναμενόμενα αποτελέσματα, δηλαδή το θηλυκό φύλο είχε καλύτερη απόδοση από το αρσενικό. Συμπερασματικά προκύπτει: ποσοστό θηλυκού φύλου > ποσοστό αρσενικού φύλου. Και ανάμεσα στο ίδιο φύλο προκύπτει: κορίτσια λυκείου > γυναίκες > κορίτσια γυμνασίου (μικρή διαφορά στα κορίτσια λυκείου και στις γυναίκες) και άντρες > αγόρια λυκείου > αγόρια γυμνασίου.

▼ 5.1.3 ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΥΚΟΛΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Διευρύνοντας τα πλαίσια της έρευνας παρατηρήσαμε ανάλογα με τους τρεις πληθυσμούς (γυμνάσιο, λύκειο, ενήλικες), ποιες ήταν οι ερωτήσεις με τις καλύτερες και ποιες με τις χειρότερες επιδόσεις. Για το Υποερώτημα-1 παρατηρήθηκε πως οι καλύτερες και οι χειρότερες απαντήσεις ήταν περίπου κοινές για τους εφήβους (γυμνάσιο και λύκειο). Μερικές ενδεικτικές

ερωτήσεις με τις χειρότερες επιδόσεις ήταν π.χ. «ζοχάδας, κομμάτι, σπαρίλες, μ' έφτιαξες, θα πήξεις». Αντίστοιχα με τις καλύτερες επιδόσεις ήταν π.χ. «τα σπάει, trendy, τι ζόρι τραβάς, έφαγα πίκρα, κλικ, τ' ακούμπησα χοντρά». Ομοίως για τους ενήλικες οι χειρότερες επιδόσεις ήταν στις ερωτήσεις π.χ. «νετάρεις, κομμάτι, ξενέρωσα, έσκασε το παραμύθι», και οι καλύτερες π.χ. «καθαρίζεις, τον πάω, πάω να την πέσω, φάγαμε πόρτα».

Γενικότερα φαίνεται ότι οι ενήλικες τα πήγαν καλύτερα στις εκφράσεις argo που δεν είναι σχετικά πρόσφατες, ενώ αντίθετα οι έφηβοι στις ίδιες εκφράσεις δεν απέδωσαν τα ίδια αποτελέσματα. Αντίστοιχα οι έφηβοι είχαν υψηλή απόδοση σε σχετικά νέες λέξεις – φράσεις της argo, κάτι μάλλον λογικό.

Ακολουθώντας για το Υποερώτημα-2 οι καλύτερες επιδόσεις δόθηκαν και από τους τρεις πληθυσμούς σε ερωτήσεις που έδιναν ως σωστή απάντηση την (γ)-ρήμα, π.χ. «μ' έγγραψε, κοζάρει, τα είδα όλα, δεν ψήνεται, δεν την παλεύω». Αντίστοιχα με τις χειρότερες επιδόσεις είναι εμφανές πως συνολικά οι έφηβοι δυσκολεύτηκαν με τις ερωτήσεις που έδιναν ως σωστή απάντηση τη (β)-επίθετο, π.χ. «μουράτο, τσίτα, μούφες, ρόμπα», ενώ οι ενήλικες με τις ερωτήσεις που έδιναν σωστή απάντηση τη (δ)-επίρρημα π.χ. «καβάτζα, καλή φάση, όχι άλλο κάρβουνο, ρέκλα».

Η χαμηλή απόδοση των ενηλίκων στις απαντήσεις (δ)-επίρρημα πιθανόν να οφείλεται στο ότι αυτός ο πληθυσμός «έχει φύγει από τα θρανία» εδώ και πάρα πολλά χρόνια, με αποτέλεσμα να συγχέει την έννοια και τον ορισμό του επιρρήματος με άλλα μέρη του λόγου. Αντίστοιχα τα λάθη των εφήβων πιθανόν να οφείλονται στην απροσεξία ή/και στον αντανακλαστικό τρόπο με τον οποίο έχουν μάθει να απαντούν σε ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους.

▼ 5.1.4 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συνεπώς και για τα δύο υποερωτήματα υπερίσχυσε το θηλυκό φύλο από το αρσενικό, και καλύτερα αποτελέσματα οι ενήλικες έναντι των μαθητών. Και οι τρεις πληθυσμοί φάνηκε να γνωρίζουν την argo, όχι όμως και να κατανοούν τι μέρος του λόγου είναι οι λέξεις – φράσεις της. Έτσι οι νέοι έχουν πλέον την δική τους γλώσσα με τους δικούς της κανόνες και στόχο την μεταξύ τους επικοινωνία. Τούτος ο συνθηματικός χαρακτήρας εντοπίζεται σε όλο τον κόσμο και κάθε εποχή. Με τον καιρό και την ενηλικίωση και την παράλληλα ενσωμάτωση στην κοινωνία η γλωσσική τους επιλογή εγκαταλείπεται και ακολουθούν τους κανονικούς γλωσσικούς κανόνες.

5.1.4.1 Η συσχέτιση της παρούσας έρευνας με τον κλάδο της Λογοθεραπείας

Αξίζει να διευκρινιστεί πως το αντικείμενο της συγκεκριμένης έρευνας είναι άμεσα συνδεδεμένο με τον κλάδο της Λογοθεραπείας, καθώς το βασικό χαρακτηριστικό των λέξεων – φράσεων της αργό είναι ο μεταφορικός λόγος, διαταραχή του οποίου συναντάμε σε πραγματολογικές – σημασιολογικές διαταραχές. Συνεπώς, όταν οι ασθενείς δυσκολεύονται να κατανοήσουν τους όρους ή το νόημα μιας πρότασης, καθώς και να κατανοήσουν ή να χρησιμοποιήσουν ορθά τη γλώσσα, έργο του Λογοθεραπευτή είναι να συμβάλει στην αποκατάσταση των διαταραχών επικοινωνίας. Ο Λογοθεραπευτής, λοιπόν, παρεμβαίνει σε πρόσωπα κάθε ηλικίας με προβλήματα που αναφέρονται στα τρία επίπεδα του λόγου (δομή, χρήση και περιεχόμενο).

Οι Πραγματολογικές δυσκολίες σε λεκτικό επίπεδο αφορούν την ουσία της επικοινωνίας. Επιπλέον, οι Σημασιολογικές διαταραχές είναι η δυσκολία στην μετάφραση ή στην μετατροπή σε γλώσσα και γλωσσικές έννοιες των εμπειριών που συλλέγονται από την καθημερινότητα. (*Παπαντωνίου Μ. και Καμπούρογλου Μ.*).

Υπάρχουν διαταραχές, οι οποίες αναφέρονται και σε παιδιά και σε ενήλικες, οι οποίοι εκτός από τα άλλα χαρακτηριστικά που παρουσιάζουν, όταν μιλούν δεν έχουν πλούσιο λεξιλόγιο ή/και σαν ακροατές δεν κατανοούν έννοιες. Σε αυτές τις διαταραχές ανήκουν:

Γλωσσική διαταραχή ή Γλωσσική καθυστέρηση. Η Γλωσσική διαταραχή δηλώνει την ύπαρξη προβλημάτων στην κατανόηση ή/και έκφραση του λόγου και την δυσκολία εκμάθησης της γλώσσας, ενώ ο όρος γλωσσική καθυστέρηση αναφέρεται σε παιδιά που ναι μεν παρουσιάζουν εξελικτική ανάπτυξη του λόγου αλλά το γλωσσικό τους επίπεδο είναι κατώτερο από αυτό των συνομηλίκων τους. (*Παπαθανασίου Η.*).

Ο **Αυτισμός** είναι νευροαναπτυξιακή διαταραχή που εμφανίζεται στα πρώτα χρόνια ζωής του παιδιού. Χαρακτηρίζεται από αποκλίσεις και καθυστερήσεις στην ανάπτυξη των κοινωνικών, επικοινωνιακών και γνωστικών δεξιοτήτων, καθώς και από επαναλαμβανόμενες, περιορισμένες και στερεότυπες συμπεριφορές και ενδιαφέροντα. Τα άτομα με αυτισμό διαφέρουν μεταξύ τους και ως προς τα συμπτώματα και ως προς τη σοβαρότητα αυτών. Η κατανόηση της γλώσσας συχνά καθυστερεί και τα περισσότερα παιδιά δεν μπορούν να καταλάβουν μια απλή ερώτηση. Επίσης δεν μπορούν να καταλάβουν ή να μάθουν πλήρως την κοινωνική χρήση της γλώσσας, να ενσωματώσουν χειρονομίες μέσα στη συζήτηση, να κατανοήσουν το χιούμορ ή το υπαινικτικό νόημα μιας συνομιλίας. (*Παπαντωνίου Μ. και Καμπούρογλου Μ.*).

Τα άτομα με **Σύνδρομο Asperger** έχουν σημαντικά προβλήματα σε

πολλούς τομείς της ανάπτυξής τους, όπως είναι η κοινωνικοποίηση, η επικοινωνία, η συμπεριφορά, η σκέψη και οι δραστηριότητες. Ερμηνεύουν τα πράγματα κυριολεκτικά, δεν καταλαβαίνουν τα σχήματα λόγου και τις μεταφορές. (*Susan Asheley, 2008*).

Ο λόγος των παιδιών με **Σημασιολογική - Πραγματολογική διαταραχή** είναι καλά δομημένος και χαρακτηρίζεται από ηχολαλία (επανάληψη λέξεων – προτάσεων που ακούει). Έχει δυσκολία να κατανοήσει το μήνυμα μιας πρότασης και το αντιλαμβάνεται κυριολεκτικά. Χρησιμοποιεί στερεοτυπικές φράσεις και έχει την τάση να μιλάει για ένα θέμα «γενικά και αόριστα» χωρίς συγκεκριμένο περιεχόμενο. (*Παπαθανασίου Η.*).

Η Νοητική Υστέρηση (NY) αναφέρεται σε μια παθολογική κατάσταση. Εμφανίζεται σε διάφορους βαθμούς. Τα άτομα με NY έχουν ανικανότητα στην αφηρημένη σκέψη και δυσκολεύονται να γενικεύσουν τις εμπειρίες τους. Δεν αποτελεί συγκεκριμένη διαταραχή, αλλά εμφανίζεται ως κυρίαρχο ή δευτερεύον σύμπτωμα πολλών διαφορετικών διαταραχών και συνδρόμων. D2 Down Syndrome). Ένα τέτοιο σύνδρομο είναι το **Σύνδρομο Down**, το οποίο είναι ίσως η πιο γνωστή χρωμοσωμιακή ανωμαλία. Επιπλέον, η εκφραστική ικανότητα είναι συνήθως χαμηλότερου επιπέδου από την αντιληπτική ικανότητα. Στις γλωσσικές δυσκολίες αυτών των παιδιών περιλαμβάνεται το φτωχό λεξιλόγιο. Τέλος, τα παιδιά αυτά παρουσιάζουν δυσκολία στη σημασιολογία και πραγματολογία του λόγου. (*Πολυμεροπούλου Β.*).

Ο **Δυσγραμματισμός** ανήκει κυρίως στις μορφοσυντακτικές διαταραχές. Δηλαδή το παιδί χρησιμοποιεί λανθασμένα τους κανόνες που ορίζουν την μορφή των λέξεων και τη θέση αυτών στην πρόταση, στην προσπάθεια του να σχηματίσει μικρές προτάσεις. Βέβαια ο δυσγραμματισμός δεν εμφανίζεται ποτέ μεμονωμένος, αλλά ως μέρος μιας ευρύτερης γλωσσικής εξέλιξης, σε συνδυασμό δηλ. με διαταραχές στην άρθρωση και με ελλείψεις στο λεξιλόγιο (σημασιολογικές διαταραχές). (*Κέντρο Λογοθεραπείας*).

Η **Άνοια** συνιστά "πολύπλευρη" απώλεια των νοητικών ικανοτήτων, όπως της μνήμης, της κρίσης, της αφηρημένης σκέψης και άλλων ανώτερων εγκεφαλικών λειτουργιών, αλλά επιφέρει και αλλαγές στην προσωπικότητα και στη συμπεριφορά. (*Τσολάκη Μ., 1997*). Συγκεκριμένα είδη σημασιολογικής άνοιας (Νόσος Alzheimer), μπορούν να προκαλέσουν εντυπωσιακές μορφές διαταραχής της σημασιολογικής μνήμης. Δηλαδή, ενώ στην αρχή οι ασθενείς μπορούν να κατονομάσουν τα αντικείμενα μιας εικόνας, καθώς η ασθένεια προχωρά διστάζουν να κατονομάσουν το αντικείμενο και επιλέγουν να πουν κάποιο λανθασμένο. Πάντως οι ασθενείς με Νόσο Alzheimer, δε δείχνουν ισόποση βλάβη σε όλες τις μορφές γλωσσικής ικανότητας. Τα σημασιολογικά και πραγματολογικά συστήματα της γλώσσας φαίνεται να πλήττονται περισσότερο από ό,τι το συντακτικό και η φωνολογία. (*Ibro Brain Campaign*).

Η **Αφασία Wernicke** χαρακτηρίζεται κυρίως από σημαντική ελάττωση της κατανόησης. Ωστόσο, οι ασθενείς με αυτόν τον τύπο αφασίας εμφανίζουν ομιλία, φυσιολογική ως προς τον ρυθμό και τη μουσικότητα. Το κατεξοχήν σύμπτωμα της αφασίας αυτής θεωρείται ο παραγραμματισμός κατά τον οποίο παρουσιάζονται ταυτολογίες, ασάφειες, συχνές επαναλήψεις λέξεων και τμήματα προτάσεων που δε συνδέονται ούτε σημασιολογικά ούτε συντακτικά μεταξύ τους. Παρά το γεγονός ότι οι ασθενείς αυτοί δεν μπορούν να κατανοήσουν τα λόγια των άλλων και συχνά αναγκάζονται να μαντέψουν το νόημα τους, εξακολουθούν να διατηρούν την ικανότητα διεξαγωγής διαλόγου καθώς κατανοούν τότε τους απευθύνεται μια ερώτηση και τότε πρέπει να ζητήσουν το λόγο. (*Δερμιτζάκης Ε.*)

Μια μεγάλη ομάδα ασθενών με εγκεφαλικό είναι και οι ασθενείς με **Βλάβη του Δεξιού Ημισφαιρίου (ΒΔΗ)**. Οι ασθενείς με ΒΔΗ παρουσιάζουν διαταραχές επικοινωνίας, οι οποίες διακρίνονται σε μη γλωσσικές, γλωσσικές και μεταγλωσσικές. Στις γλωσσικές βλάβες οι ασθενείς παρουσιάζουν συχνά προβλήματα διεργασίας λεξικό-σημασιολογικών χαρακτηριστικών του λόγου. Συγκεκριμένα εμφανίζονται να έχουν χαμηλές επιδόσεις σε δοκιμασίες αξιολόγησης σημασιολογικού περιεχομένου, μεταφορικού (ιδιώματα, μεταφορές, έμμεσες παρακλήσεις), καθώς και συναισθηματικού. Ακόμα παρουσιάζουν γλωσσικά ελλείμματα στην επεξεργασία και κατανόηση του προφορικού λόγου, όπως αυτός απαντάται στις μεταφορές, στους ιδιωματισμούς και στο λεκτικό χιούμορ. Όσον αφορά τις μεταγλωσσικές βλάβες οι ασθενείς με ΒΔΗ παρουσιάζουν διαταραχή λόγου στο χώρο της πραγματολογίας. (*Παπαθανασίου Η., 2006*).

5.2 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η εμβέλεια της παρούσας έρευνας είναι περιορισμένη και τα αποτελέσματά της δεν μπορούν να γενικευτούν στο συνολικό πληθυσμό. Για να δοθούν απαντήσεις στα παραπάνω ερωτήματα, θα πρέπει η έρευνα να γίνει :

- Σε μεγαλύτερο αριθμό μαθητών (γυμνασίου και λυκείου) και ενηλίκων, ώστε να ενισχυθεί η αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.
- Σε μαθητές από διάφορα σχολεία , όχι μόνο μεγάλων αστικών πόλεων αλλά και σε σχολεία που βρίσκονται σε κωμοπόλεις και χωριά, όπως και στον αντίστοιχο ενήλικο πληθυσμό αυτών των περιοχών.
- Σε μεγαλύτερο πληθυσμό ενηλίκων που να έχουν ένα τουλάχιστον παιδί στο σχολείο συγκριτικά με τους ενήλικες χωρίς παιδί στο σχολείο.
- Ενδιαφέρον θα ήταν να γνωρίζαμε ειδικά για τους ενήλικες τον τρόπο με τον οποίο έφτασε η γνώση σε αυτούς, ειδικά για τις εκφράσεις αργό που θεωρούνται πρόσφατες.
- Σε πληθυσμό ενηλίκων ηλικίας 30-50 ετών.
- Επιπλέον, θα μπορούσε να εφαρμοστεί το Υποερώτημα-1 (ερμηνεία) του ερωτηματολογίου σε εφήβους και ενήλικες με πραγματολογικές και σημασιολογικές διαταραχές, είτε για την εξακρίβωση της απόδοσής τους, είτε για την εκμάθηση της καλύτερης χρήσης του μεταφορικού λόγου.
- Να διεξαχθεί η παρούσα έρευνα (Υποερώτημα-1) σε εφήβους και ενήλικες με πραγματολογικές και σημασιολογικές διαταραχές, ώστε να γίνει σύγκριση των αποτελεσμάτων με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων «φυσιολογικών» πληθυσμών της συγκεκριμένης έρευνας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Ανδρουτσόπουλος, Ι. (2001). *Η γλώσσα των νέων*. Στο: www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_b9/THEMA_PDF.pdf
Αναρτήθηκε: 10-8-2009. (Πηγή: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: <http://www.greek-language.gr>).
- ✓ Ανδρουτσόπουλος, Ι. (1999) *Η γλώσσα δε γυρίζει πίσω*. Στο: <http://www.tovima.gr/default.asp?pid=2&artid=108126&ct=34&dt=14/02/1999>. Αναρτήθηκε: 13/02/2010. (Πηγή: το Βήμα on line).
- ✓ Ανδρουτσόπουλος, Ι. *Διδακτικές χρήσεις της γλώσσας των νέων*. Στο: http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko2nd/thematikes/new_print/1/2.htm. (Πηγή: www.komvos.edu.gr).
- ✓ Androutsopoulos, J. K. (1998). *Deutsche Jugendsprache: Untersuchungen zu ihren Strukturen und Funktionen*, Frankfurt a.M., Peter Lang, σελ. 45-47.
- ✓ Androutsopoulos, J. K. 1998. *Deutsche Jugendsprache: Untersuchungen zu ihren Strukturen und Funktionen*, Frankfurt a.M., Peter Lang, σελ. 578-581.
- ✓ Αντωνιάδης, Χρ. Ι. (1987). Γιατί τόσο δέος για τα αρχαία, Επιμ. Πρασά, Χ., *Η «Γλώσσα των Νέων» από την σκοπιά των ενηλίκων* (σελ. 5).
- ✓ Γιάννης Η. Χάρης (2003). *Η γλώσσα, τα λάθη και τα πάθη*. Αθήνα, Εκδόσεις Πόλις.
- ✓ Δερμιτζάκης, Ε. *Διαταραχές λόγου: τα είδη των αφασιών. Μια σύνθετη νευρολογική και νευροψυχολογική προσέγγιση*. Στο: http://neurology.dermitzaki.gr/articles_details.php?article_id=18.
- ✓ Διαμιανού, Χ. (1992). *Μεθοδολογία Δειγματοληψίας, Τεχνικές και Εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σοφία.
- ✓ D2 Down Syndrome. *Σύνδρομο Down*. Στο: http://4dim-ampel.thess.sch.gr/amea/down_syndrom.pdf.
- ✓ Eble, C. (1996). *Slang & Socability*. In-group Language among College Students. Τσάπελ Χιλ & Λονδίνο: The University of North Carolina Press, σελ. 49-50. (Επιμ. Ανδρουτσόπουλος, 2001).

- ✓ Ειρήνη Φιλιππάκη – Warburton. (1992). *Εισαγωγή στη θεωρητική Γλωσσολογία*. Αθήνα, Εκδόσεις Νεφέλη.
- ✓ Ibro Brain Campaign. *Άλλα μνημονικά Συστήματα*. Στο: <http://www.braincampaign.org/Common/Docs/Files/2776/cchap11pt2.pdf>. (Πηγή: http://www.exploratorium.edu/brain_explorer/memory.html).
- ✓ Iordanidou A. & I. Androutsopoulos. (1997). *Γλωσσική διαφοροποίηση: Η γλώσσα των νέων*. (Teenage Slang in Modern Greek). Στο: G. Drachman et al. (Eds). *Greek Linguistics '95. Proceedings of the 2nd International Conference on Greek Linguistics*. (pp. 1-2). Graz: Neugebauer.
- ✓ Κέντρο Λογοθεραπείας. *Δυσγραμματισμός*. Στο: <http://www.logotherapy.gr/disgramatismos.htm>.
- ✓ Kotsinas, U.-B. (1997). Young people's language. Norm, variation and language change. Στο: *Stockholm Studies in Modern Philology*, N.S. 11, 109-132. Stockholm: Almqvist & Wiksell, σελ. 128-129. (Επιμ. Ανδρουτσόπουλος, 2001).
- ✓ Μπαμπινιώτης, Γ. (2000). *ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον*. Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.
- ✓ Μπέκα, Α. *Η γλώσσα των δύο φύλων*. Στο: <http://www.eduportal.gr/modules.php?name=News&file=article&sid=278>. Αναρτήθηκε: 22/09/2008. (Πηγή: Ελληνική Πύλη Παιδείας: www.eduportal.gr/modules.php).
- ✓ Nave-Herz. (1989, 629). *Σύνοψη της κοινωνικής λειτουργίας της ΓτΝ*. (Επιμ. Ανδρουτσόπουλος, 2001).
- ✓ Νίκος Μακρόδημος-Χρήστος Ακριτίδης. (2007). *Λεξικό της Αργό*. Αθήνα,, Εκδόσεις Δρόμων.
- ✓ Nowotnick (1989, 314). *Η γλωσσική χρήση της ΓτΝ στο νεανικό ραδιόφωνο*. Γερμανία. (Επίμ. Ανδρουτσόπουλος, 2001).
- ✓ Πανάγου, Κ. *Η Ελληνική γλώσσα στο χρόνο*. Στο: <http://www.abnet.agrino.org/htmls/D/D013.html>. (Πηγή: από την εφημερίδα "Καθημερινή (Επτά Ημέρες)": <http://www.abnet.agrino.org>).
- ✓ Παπαθανασίου, Η. (2006). *Αφασίες και Συναφείς Διαταραχές Επικοινωνίας*. Σημειώσεις του μαθήματος.

- ✓ Παπαθανασίου, Η. *Αναπτυξιακές Γλωσσικές Διαταραχές*. Στο: http://speechtherapyinstitute.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=105.
- ✓ Παπαντωνίου, Μ. και Καμπούρογλου, Μ. *Ανάπτυξη και διαταραχές της επικοινωνίας και του λόγου στον αυτισμό*. Στο: http://www.epsyme.gr/admin/files/2_Epikoinonia_Epimorfosi.pdf.
- ✓ Πολυμεροπούλου, Β. *Νοητική Υστέρηση*. Στο: www.doyk.gr/vivliothiki/pdf/.../noitiki_sterisi_ergotherapia.pdf.
- ✓ Πρασά, Χ. (2005). *Η «Γλώσσα των Νέων» από την σκοπιά των ενηλίκων*. Στο: www.media.uoa.gr/lectures/linguistic.../05_prassa.pdf (Πανεπιστήμιο Αθηνών: www.media.uoa.gr).
- ✓ Σταυρίδη-Πατρικίου, Ρ. *Η ιστορία του γλωσσικού ζητήματος*. Στο: <http://www.abnet.agrino.org/htmls/Z/Z001.html>. (Πηγή: η-κόμβος για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελλ. Γλώσσα: <http://www.abnet.agrino.org>).
- ✓ Schlobinski, P., Kohl, G. & I. Ludewigt (1993). *Jugendsprache. Fiktion und Wirklichkeit*. Opladen: Westdeutscher Verlag, σελ. 204-205. (Επιμ. Ανδρουτσόπουλος, 2001).
- ✓ Susan Ashley. (2008). *275 Απαντήσεις για το Σύνδρομο Άσπεργκερ*. Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη.
- ✓ Τσάνταλη, Ε., Τσολάκη, Μ., Ευκλείδη Α., Κιοσέογλου, Γ., Πήτα, Γ. (1997). *Η Εφαρμογή του Boston Diagnostic Aphasia Examination σε ασθενείς με νόσο Alzheimer*. Στο: <http://www.encephalos.gr/full/38-3-05g.htm>. (Πηγή: Encephalos Journal).
- ✓ Τερζή, Α. (2005). *Γλωσσολογία*. Σημειώσεις του μαθήματος
- ✓ Χριστίδης Α.Φ. *Κινδυνεύει η ελληνική γλώσσα; Μία συζήτηση*. Από <http://www.ardin.gr/node/1103>. Αναρτήθηκε: 16/01/2001. (Πηγή: τα Νέα).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-1

Ερευνητικό εργαλείο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αγαπητοί/ές ενήλικοι και μαθητές/τριες,

Στα πλαίσια της πτυχιακής μας πραγματοποιούμε μία έρευνα για την γλώσσα των νέων (ΓτΝ)-αργό. Το αντικείμενο της παρούσας έρευνας είναι: «*Χορήγηση ερωτηματολογίου νεοελληνικής γλώσσας – αργό σε μαθητές γυμνασίου, λυκείου και σε ενήλικες*». Για τους σκοπούς της έρευνάς μας έχουμε ετοιμάσει το παρόν ερωτηματολόγιο, το οποίο έχει ως στόχο να διερευνήσει το ποσοστό επιτυχίας για την κατάκτηση της αργό και το ποσοστό επιτυχίας αναφορικά με την κατανόηση των μερών του λόγου κατά την χρήση της αργό στις λέξεις – φράσεις, σε μαθητές γυμνασίου, λυκείου και σε ενήλικες, όπως και η διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο φύλα.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για ερευνητικούς σκοπούς. Οι απαντήσεις είναι πολλαπλής επιλογής και η σωστή απάντηση είναι μόνο μία.

Ζητούμε από εσάς να απαντήσετε με προσοχή σε όλες τις ερωτήσεις, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στις ερευνητικές μας αναζητήσεις. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας και για το χρόνο που θα αφιερώσετε στην έρευνά μας. Ελπίζουμε ότι η συμμετοχή σας σε αυτήν την έρευνα θα είναι μία ευχάριστη και ενδιαφέρουσα εμπειρία για σας.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Αρχικά ονοματεπώνυμου:

Φύλο:

Ηλικία:

Επάγγελμα:

* Έχετε ή όχι παιδιά, που να πηγαίνουν σχολείο (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο ή/και λύκειο);

Αν ναι, πόσα, ποια είναι η ηλικία τους και σε ποια τάξη παγαίνουν;

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΑΘΗΤΩΝ

Αρχικά ονοματεπώνυμο:

Φύλο:

Ηλικία:

Τάξη:

Σημείωση:

1) Κυκλώστε την **ερμηνεία** της κάθε λέξης-φράσης, που κατά την γνώμη σας θεωρείτε σωστή.

2) Κυκλώστε τι **μέρος του λόγου** είναι η υπογραμμισμένη λέξη.

Π.Χ. «Αυτός είναι αστέρι!»

- 1) α. είναι πολύ καλός σε κάτι που κάνει
β. έχει καβαλήσει το καλάμι
γ. τίποτα από τα παραπάνω

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

1 «Δεν είπε τίποτα, την έκανε γαργάρα.»

- 1) α. έφυγε γρήγορα
β. έκανε γαργάρα
γ. συγκάλυψε με την σιωπή

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

2 «Οι δικαιολογίες σου είναι κλάιν-μáιν.»

- 1) α. κάτι που είναι πολύ πιστευτό/αληθινό
β. κάτι που είναι πολύ σημαντικό
γ. κάτι που δεν είναι σημαντικό/δεν αξίζει να ασχοληθείς μαζί του

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

3 «Σήμερα στη δουλεία τα είδα όλα.»

- 1) α. είδα πολύ κόσμο
β. κουράστηκα
γ. πέρασα ωραία

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

- 4 «Του είπα για τον χορό και μου έκανε μανούρα στην αρχή.»
- 1) α. μου θύμωσε
β. μου γκρίνιαξε/διαμαρτυρήθηκε
γ. με ζάλισε
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 5 «Δύο χιλιάδες... τα ακούμπησα χοντρά.»
- 1) α. δίνω πολλά χρήματα
β. τα ακούμπησα κάπου και λερώθηκαν
γ. χτύπησα κάποιον
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 6 «Ο Γιώργος είναι ζογάδας.»
- 1) α. είναι γενναιόδωρος
β. είναι ευκολόπιστος
γ. εκνευρίζεται εύκολα
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 7 «Τις πρώτες μέρες στην δουλειά έφαγα πίκρα.»
- 1) α. απογοητεύτηκα
β. φοβήθηκα
γ. έφαγα κάτι πικρό
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 8 «Έχω δύο-τρεις σοκολάτες στην καβάτζα.»
- 1) α. έχω κρατήσει κάτι για να το χρησιμοποιήσω αργότερα
β. έχω κρατήσει κάτι στην αυλή
γ. έχω κρατήσει κάτι στην ντουλάπα μου
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 9 «Αυτό το παιδί είναι αφασίας.»
- 1) α. είναι τρελός
β. είναι αστείος
γ. είναι καχύποπτος

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

10 «Ο Κώστας είναι πολύ ματσό.»

- 1) α. είναι ιδιόρρυθμος
β. είναι πλούσιος
γ. είναι εγωιστής
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

11 «Αυτό το μάθημα είναι αγγούρι.»

- 1) α. είναι πολύ δύσκολο
β. έχει σχέση με τη μαγειρική
γ. είναι πολύ εύκολο
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

12 «Δεν μιλήσαμε, γιατί έφαγα χυλόπιτα.»

- 1) α. έφαγα χυλοπίτες
β. θύμωσα
γ. δέχτηκα ερωτική απογοήτευση
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

13 «Στις διακοπές ήμουν πολύ ρέκλα.»

- 1) α. ήμουν πολύ τεμπέλης
β. ήμουν ηλιοκαμένος
γ. έκανα πολλά μπάνια
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

14 «Το μαγαζί είναι trendy.»

- 1) α. ακολουθεί τη μόδα
β. είναι μεγάλο
γ. έχει πολύ κόσμο
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

15 «Δεν την παλεύω άλλο μέσα στο σπίτι μαζί της.»

- 1) α. δεν την φοβάμαι
β. δεν τα καταφέρνω

γ. δεν θέλω να μαλώσω μαζί της

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

16 «Έφαγα το μεσημέρι και στάνιαρα.»

- 1) α. ανακατεύτηκα
β. ξαναβρήκα τις δυνάμεις μου
γ. δεν χόρτασα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

17 «Καλά... αυτό το φόρεμα δεν υπάρχει!»

- 1) α. δεν το βρήκα πουθενά
β. δεν μου άρεσε καθόλου
γ. είναι το πιο ωραίο που έχω δει

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

18 «Τον Κώστα τον πάω με 1000.»

- 1) α. τον πάω βόλτα
β. τον συμπαθώ
γ. τον κοροϊδεύω

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

19 «Δεν παίζει αυτό που μου ζητάς!»

- 1) α. δεν του αρέσει να παίζει αυτό το παιχνίδι
β. είναι απίθανο να συμβεί κάτι τέτοιο
γ. δεν επιθυμεί κάτι τέτοιο

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

20 «Μου κόλλησαν τη ρετσινιά.»

- 1) α. λερώθηκα με ρετσίνι
β. αρρώστησα
γ. με συκοφαντούν για κάτι

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

21 «Χτες στην γιορτή του ήταν σένιος.»

- 1) α. περιποιημένος
β. απεριποίητος
γ. τσιγκούνης
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

22 «Η Μαρισόφη είναι στόκος.»

- 1) α. είναι εξαρτημένη από τις φίλες της
β. είναι πολύ ανόητη
γ. είναι κακόγουστη
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

23 «Τι να κάνω... δεν άντεξα και τον έδωσα.»

- 1) α. τον νευρίασα
β. τον πρόδωσα
γ. τον παράτησα
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

24 «Την βλέπω την φάση με τον αγώνα... ισοπαλία!»

- 1) α. παρακολουθώ στην τηλεόραση τη φάση του αγώνα
β. έχω πολύ καλή όραση
γ. προβλέπω τι θα γίνει
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

25 «Έγραψε η απάντηση που έδωσες.»

- 1) α. κάποιος έγραψε κάτι
β. για κάτι που θα μείνει αξέχαστο
γ. για κάποιον που αδιαφορεί γι' αυτόν
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

26 «Έχασα την μπάλα με όσα έγιναν.»

- 1) α. δεν κατάλαβα τι έγινε
β. έπαιζα ποδόσφαιρο με τους φίλους μου και χάθηκε η μπάλα
γ. έκρυψα τη μπάλα για να μην την βρουν
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

- 27 «Έφαγα Χ από την Μαρία στο σχολείο!»
- 1) α. έφαγα κάτι πολύ νόστιμο
β. πήρα άσχημο βαθμό στο διαγώνισμα
γ. απορρίφθηκα από κάποιον
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 28 «Τσάγια... φεύγω για το σπίτι μου.»
- 1) α. μου ετοίμασαν τσάι και πρέπει να φύγω
β. νύσταξα, φεύγω για το σπίτι μου
γ. αντίο, φεύγω για το σπίτι μου
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 29 «Οι τηλεοπτικές σειρές φέτος είναι όλα τα λεφτά!»
- 1) α. είναι πολύ ακριβές
β. οι καλύτερες από κάθε άλλη φορά
γ. οι πιο αστείες από κάθε άλλη φορά
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 30 «Την άκουσα με το νέο cd...»
- 1) α. το άκουσα με την φίλη μου
β. κρύωσα
γ. εντυπωσιάστηκα
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 31 «Ο Θανάσης είναι και πολύ φραγκοκίλερ.»
- 1) α. τσιγκούνης
β. γενναιόδωρος
γ. θαρραλέος
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 32 «Η Αντιγόνη δεν ψήνεται για το πάρτυ.»
- 1) α. δεν θα μαγειρέψει τίποτα
β. δεν μπορώ να την πείσω
γ. δεν θα δώσει χρήματα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

33 «Αυτό το τραγούδι τα σπάει.»

- 1) α. η μουσική είναι πολύ δυνατά και ενοχλεί
β. το τραγούδι είναι τέλειο
γ. αυτό το τραγούδι με εκνευρίζει
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

34 «Έκοψα λάσπη, πριν ανακαλύψουν τι έκανα.»

- 1) α. τους έριξα λάσπη για να αμυνθώ
β. τους αποκάλυψα το μυστικό μου
γ. έφυγα/εξαφανίστηκα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

35 «Τα πήρα στο κρανίο με τη συμπεριφορά του.»

- 1) α. έχω πονοκέφαλο
β. θύμωσα/εκνευρίστηκα πολύ
γ. γέλασα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

36 «Πέρασα μέγκλα το Σαββατοκύριακο.»

- 1) α. πέρασα βαρετά
β. πέρασα πολύ ωραία
γ. κουράστηκα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

37 «Την σούταρα την Μαρίνα.»

- 1) α. την έδιωξα
β. έπαιξα μαζί της μπάλα
γ. μάλωσα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

38 «Με πούλησε σήμερα που τον χρειαζόμουν.»

- 1) α. με ξέχασε
β. με αντάλλαξε με χρήματα

γ. με πρόδωσε

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

39 «Σήμερα δώσε μου, έμεινα στον άσσο!»

- 1) α. έμεινα μόνος μου
β. έμεινα άφωνος
γ. χρεοκόπησα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

40 «Καλό παιδί, αλλά έπεσε στην λούμπα.»

- 1) α. έπεσε μέσα στη λακκούβα
β. ξαφνιάστηκε
γ. έπεσε στην παγίδα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

41 «Έγινε μια στραβή με τις διακοπές.»

- 1) α. κάτι δεν πήγε καλά
β. κάτι συναρπαστικό
γ. κάτι απρόβλεπτο
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

42 «Ο Θάνος μ' έφτυσε.»

- 1) α. με έβρισε
β. αρνήθηκε την παρέα μου
γ. με λέρωσε με το σάλιο του
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

43 «Όταν την είδα στο τραπέζι, έπαθα κολούμπρα με το βλέμμα της»

- 1) α. τρόμαξα
β. απογοητεύτηκα
γ. ταραχτήκα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

44 «Βάρεσε μπιέλα ο Η/Υ μου.»

- 1) α. χάλασε
β. έσπασε
γ. δούλεψε σωστά
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

45 «Ενώ μιλούσα με την Γιώτα μου την βγήκε με κόκκινο.»

- 1) α. με προσπέρασε στο δρόμο
β. ήρθε σε αντιπαράθεση μαζί μου απροσδόκητα
γ. πέρασε τη διάβαση με κόκκινο φανάρι
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

46 «Η κατάσταση είναι πακέτο.»

- 1) α. είναι ευχάριστη
β. είναι ξαφνική
γ. είναι δύσκολη
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

47 - Πέτρο νετάρεις;

- Σου μιλάω!

- 1) α. έχεις διαβάσει;
β. είσαι συγκεντρωμένος;
γ. είσαι στο internet;
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

48 «Εκεί που καθόμουν μου 'ρθε φλασιά.»

- 1) α. είχα ξαφνικά μία ιδέα
β. είδα κάποιον να έρχεται
γ. είδα κάτι πολύ φωτεινό
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

49 «Σήμερα το φαγητό ήταν κόλαση.»

- 1) α. πολύ αλμυρό
β. πολύ νόστιμο
γ. πολύ πικάντικο

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

50 «Την βρήκα με το play station.»

- 1) α. βρήκα ένα εξάρτημα που είχα χάσει
β. μου άρεσε πάρα πολύ
γ. βαρέθηκα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

51 «Ο Γιάννης είναι φυτό.»

- 1) α. υπερβολικά ευγενικός
β. υπερβολικά επιμελής
γ. υπερβολικά τεμπέλης

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

52 «Άσε μην συνεχίζεις... το 'χω.»

- 1) α. καταλαβαίνω τι θες να πεις προτού το ολοκληρώσεις
β. μου ήρθε μία ιδέα
γ. βρήκα κάτι που είχα δανειστεί από σένα πριν καιρό

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

53 «Τι ζόρι τραβάς που θα 'ρθω στην εκδρομή;»

- 1) α. τι πρόβλημα έχεις;
β. τι καλός που είσαι;
γ. τι φταίει και έχεις νεύρα;

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

54 «Μου την είπε η Άννα για χτες.»

- 1) α. μου είπε ένα μυστικό
β. μου έκανε παρατήρηση
γ. μου είπε ψέματα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

55 «Πόσα καθαρίζεις το μήνα;»

- 1) α. πόσα δωμάτια καθαρίζεις το μήνα;
β. πόσα χρήματα κερδίζεις το μήνα;

γ. πόσο διαβάζεις το μήνα;

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

56 «Καλή φάση χτες στη συναυλία.»

- 1) α. ήταν πολύ ακριβή η συναυλία
β. ήταν πολύ βαρετή η συναυλία
γ. ήταν πολύ ενδιαφέρουσα η συναυλία

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

57 «Πήγα για διακοπές εκεί που μου είπες, αλλά έφαγα φόλα.»

- 1) α. δεν μου άρεσε
β. δοκίμασα ένα απαίσιο φαγητό
γ. θύμωσα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

58 «Το ξέρω ότι είναι πολύ όμορφη, αλλά μην καρφώνεσαι!»

- 1) α. μην την κοιτάξεις έντονα
β. μην ελπίζεις ότι θα γίνει κάτι
γ. μην την ενοχλείς

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

59 «Εκεί που συζητούσαμε... μου πέταξε ένα καρφί.»

- 1) α. ενώ κάρφωνε τον τοίχο, κατά λάθος έπεσε το καρφί πάνω μου
β. μου είπε κάτι με σκοπό να με ενοχλήσει
γ. είπε κάτι ανακριβές για μένα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

60 «Με κοζάρει εδώ και ώρα, αλλά δεν του δίνω σημασία.»

- 1) α. μου μιλάει
β. με κοροϊδεύει
γ. με κοιτάει έντονα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

61 «Ωραία κοπέλα η Τάνια, αλλά δεν μου κάνει κλικ.»

- 1) α. δεν μου κάνει χάρες
β. δεν μου προκαλεί το ενδιαφέρον
γ. δεν μου δίνει σημασία
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

62 «Θα φλιπάρω σε λίγο από την πολύ δουλειά.»

- 1) α. δεν θα μπορώ να αντεπεξέλθω
β. θα σχολάσω σε λίγο
γ. θα παραιτηθώ
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

63 «Πως τον έκοψες τον ανιψιό μου;»

- 1) α. πως τον γνώρισες
β. πως τον τραυμάτισες
γ. τι γνώμη έχεις για αυτόν
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

64 «Πολύ κομμάτι ο Γιάννης.»

- 1) α. καλός
β. άτακτος
γ. όμορφος
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

65 «Το αυτοκίνητο πάει κομμάτια.»

- 1) α. έχει δυνατά τη μουσική
β. τρέχει με μεγάλη ταχύτητα
γ. φρενάρει απότομα
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

66 «Τι παιδί είναι αυτό; Παιδί κουμπί!»

- 1) α. αγαπητό
β. ανόητο
γ. δραστήριο

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

67 «Το μεσημέρι άκουσα κάτι νέα και νταουνιάστηκα!»

- 1) α. στενοχωρήθηκα
β. χάρηκα
γ. απογοητεύτηκα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

68 -Πάμε για καφέ;
-Χαλαροúτα!

- 1) α. όχι
β. αργότερα
γ. ευχαρίστως
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

69 -Σου αρέσουν τα ρούχα μου;
-Τζαμάτα!

- 1) α. πολύ ωραία
β. πολύ κακόγουστα
γ. πολύ φανταχτερά
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

70 «Χθες έτρεχα γρήγορα και σαβουριάστηκα!»

- 1) α. κουράστηκα
β. έπεσα
γ. χαλάρωσα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

71 «Ο γυμναστής μας είναι πολύ τούμπανο!»

- 1) α. αυστηρός
β. ψηλός
γ. γυμνασμένος
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

72 «Βγήκε βρώμα για τον δάσκαλο μας.»

- 1) α. ακούστηκε κάτι ανακριβές
β. ακούστηκε κάτι αληθινό
γ. ακούστηκε κάτι άσχημο

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

73 «Έφαγε τη σκόνη μου στο επιτραπέζιο!»

- 1) α. τον απογοήτευσα
β. τον νευρίασα
γ. τον νίκησα

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

74 «Πάω να σερφάρω και να ακούσω μουσική.»

- 1) α. να διασκεδάσω με τον Η/Υ
β. να φτιάξω τον Η/Υ
γ. να κάνω σερφ

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

75 «Τι μούφες είναι αυτές που μου λες;»

- 1) α. ενδιαφέροντα
β. ψέματα
γ. προσβλητικά

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

76 «Τι πρόβλημα έχει μαζί μου ο Μιχάλης και μου την μπαίνει συνέχεια;»

- 1) α. με εκμεταλλεύεται
β. έχει προκλητική συμπεριφορά απέναντι μου
γ. με ζηλεύει

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

77 «Άσε τις μπηχτές και πες μου στα ίσια αυτό που θέλεις.»

- 1) α. άσε τα ψέματα
β. άσε τις δικαιολογίες
γ. μην μιλάς με υπονοούμενα

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

78 «Ξεκόλλα επιτέλους με αυτά που έμαθες!»

- 1) α. σταμάτα να κάνεις ότι τα ξέρεις όλα
β. σταμάτα να σκέφτεσαι κάτι συνεχώς
γ. σταμάτα να αμφιβάλεις για κάτι συνεχώς
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

79 «Το πρώτο επεισόδιο της σειράς ήταν φανταστικό, αλλά στο δεύτερο ξενέρωσα.»

- 1) α. απογοητεύτηκα
β. ενθουσιάστηκα
γ. βαρέθηκα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

80 «Δεν είναι καθόλου καλά... έχει ξεφύγει τελείως αυτός!»

- 1) α. σκέφτεται παράξενα
β. έχει χαθεί
γ. έχει δραπετεύσει
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

81 «Ο Σπύρος δεν είναι καλά μ' αυτά που κάνει παίρνει ληγμένα!»

- 1) α. έπαθε τροφική δηλητηρίαση
β. δε συμπεριφέρεται λογικά
γ. παίρνει φάρμακα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

82 «Τρώω κάτι και λέω να την πέσω.»

- 1) α. θα βγω ραντεβού
β. πάω βόλτα
γ. πάω να κοιμηθώ
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

83 «Κακομοίρη μου θα πήξεις στον στρατό!»

- 1) α. θα κάνεις συνέχεια βαρετά πράγματα
β. θα κουραστείς
γ. θα καλοπεράσεις
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

84 «Ουφ! Σήμερα κλάταρα από το διάβασμα!»

- 1) α. συγκεντρώθηκα
β. κουράστηκα
γ. απογοητεύτηκα
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

85 «Ξέχασέ τα όλα τα παλιά... η Μαρία και η Ντίνα τα έκαναν πλακάκια!»

- 1) α. έκαναν κάτι λάθος
β. μάλωσαν
γ. συμμάχησαν
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

86 «Έγινα ρόμπα χθες με τους φίλους μου.»

- 1) α. τσακωθήκαμε
β. ρεζιλευτήκαμε
γ. διασκεδάσαμε
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

87 «Και ενώ τρώγαμε μου έσκασε το παραμύθι.»

- 1) α. μου είπε κάτι που δεν ήταν αλήθεια
β. προσπάθησε να δικαιολογηθεί
γ. μου είπε κάτι που δεν μου άρεσε
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

88 «Έχασες σκηνικό στο πάρτι της Ιωάννας.»

- 1) α. μια κατάσταση που προκαλεί ενδιαφέρον
β. μια κατάσταση που είναι αδιάφορη
γ. μια κατάσταση που προκαλεί φόβο
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

- 89 «Το σκότωσα όσο -όσο!»
- 1) α. το χάρισα
β. το αγόρασα πολύ φθηνά
γ. το πούλησα πολύ φθηνά
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 90 «Σηκώθηκα το πρωί με κάτι σπαρίλες!»
- 1) α. με ζαλάδες
β. βαριόμουν
γ. με νεύρα
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 91 «Σπάστηκα μόλις κατάλαβα πως δεν με πρόσεχε όταν μιλούσα.»
- 1) α. ξαφνιάστηκα
β. απογοητεύτηκα
γ. εκνευρίστηκα
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 92 «Μιλούσε τόσο καλά ελληνικά που μ' έστειλε όταν μου είπε ότι είναι Ουγγαρέζα.»
- 1) α. με έστειλε να πάω κάπου
β. με απογοήτευσε
γ. με ξάφνιασε
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 93 «Με τάπωσε ο Βαγγέλης με την απάντηση που μου έδωσε!»
- 1) α. με απογοήτευσε
β. μου εξήγησε
γ. με έθεσε σε μειονεκτική θέση
 - 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα
- 94 «Είσαι να κάνουμε τράμπα τις μηχανές μας για το Σ-Κ;»
- 1) α. να τις πάμε στο συνεργείο
β. να τις ανταλλάξουμε
γ. να τις καθαρίσουμε

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
 γ. ρήμα δ. επίρρημα

95 «Περιμένω ένα σημαντικό τηλεφώνημα και είμαι στην τσιτά.»

- 1) α. είμαι σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση
 β. νυστάζω
 γ. είμαι σε ετοιμότητα, σε υπερένταση
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
 γ. ρήμα δ. επίρρημα

96 «Φτιάξε μια φραπεδιά να πιω.»

- 1) α. ωραίος, περιποιημένος καφές
 β. πρόχειρος, γρήγορος καφές
 γ. το γνωστό φαγητό
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
 γ. ρήμα δ. επίρρημα

97 «Μ' έφτιαξες τώρα με αυτά που μου είπες για τους φίλους... φύγε δεν θέλω άλλα να πεις.»

- 1) α. με βοήθησες να τους μάθω
 β. μου ανέβασες την διάθεση
 γ. με νευρίασες
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
 γ. ρήμα δ. επίρρημα

98 «Τι θα γλαπακιάσουμε σήμερα;»

- 1) α. τι θα κανονίσουμε για σήμερα;
 β. τι ταινία θα δούμε σήμερα;
 γ. τι θα φάμε σήμερα;
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
 γ. ρήμα δ. επίρρημα

99 «Είσαι να χτυπήσουμε μια πίτσα;»

- 1) α. να πάρουμε
 β. να φτιάξουμε
 γ. να δώσουμε

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

100 «Σήμερα την κοπανήσαμε και πήγαμε για καφέ»

- 1) α. φύγαμε πιο νωρίς ή δεν πήγαμε καθόλου
β. τελειώσαμε πρώτα κάτι που είχαμε να κάνουμε και μετά πήγαμε για καφέ
γ. ειδοποίησα μια φίλη μου και πήγαμε για καφέ
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

101 «Καλά ε! Πολύ γκλαμουράτο το καινούριο εστιατόριο»

- 1) α. πολύ ακριβό
β. πολύ φανταχτερό, εντυπωσιακό
γ. πολύ κακόγουστο
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

102 «Του το εξηγώ μία ώρα και δεν καταλαβαίνει! Μιλάμε είναι τελείως ακατοίκητο!»

- 1) α. δεν είναι συγκεντρωμένος
β. είναι ανόητος
γ. κάνει πως δεν καταλαβαίνει
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

103 «Καλά τα είδες τα ρούχα της; Τι αμερικανιά ήταν αυτή;»

- 1) α. φοβερά κακόγουστα ρούχα
β. πολύ ακριβά ρούχα
γ. ρούχα αμερικάνικης προέλευσης
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

104 «Μην μου μιλάς γι' αυτήν γιατί ανεβάζω θερμοκρασία.»

- 1) α. δεν αισθάνομαι καλά, έχω πυρετό
β. αρχίζω και νευριάζω
γ. μεγαλώνει το ενδιαφέρον μου
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

105 «Πάω να αράξω τα κυβικά μου και κανονίζουμε κάτι πιο μετά.»

- 1) α. πάω να κοιμηθώ
β. πάω να χαλαρώσω
γ. πάω να φάω κάτι
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

106 «Δεν έκλεισα μάτι χθες το βράδυ! Ένας γαρδέλης έκοβε βόλτες όλο το τετράγωνο!»

- 1) α. ένας μεθυσμένος
β. ένας μηχανόβιος
γ. ένας κλέφτης
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

107 «Φέρε κάτι να πιούμε! Γκαγκανιάσαμε!»

- 1) α. διψάσαμε
β. ζεσταθήκαμε
γ. πνιγήκαμε
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

108 «Πολύ ζαμανφού ο καινούριος καθηγητής!»

- 1) α. αδιάφορος
β. ενδιαφέρον
γ. με πολλές γνώσεις
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

109 «Όχι άλλο κάρβουνο... εγώ φεύγω τώρα!»

- 1) α. δηλώνει απογοήτευση
β. δηλώνει αγανάκτηση
γ. δηλώνει ενθουσιασμό
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

110 «Πολύ γεια σου άτομο ο Βασίλης, είναι ότι πρέπει για dj στο club.»

- 1) α. αυτός που είναι μοντέρνος, ανέμελος, με ιδιαίτερη εμφάνιση και συμπεριφορά

- β. αυτός που δεν μπορεί να προσαρμοστεί
γ. αυτός που χαιρετάει συνέχεια

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

111 «Το σπίτι σου είναι πολύ μουράτο!»

- 1) α. κακόγουστο
β. έχει πολύ ωραία εμφάνιση
γ. ακριβό
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

112 «Πολύ μπάνικο το καινούριο σου κινητό.»

- 1) α. ακριβό
β. ψεύτικο
γ. εντυπωσιακό
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

113 «Μετράει πολύ η καινούρια ταινία! Να πας να την δεις.»

- 1) α. είναι φθηνό το εισιτήριο για την ταινία
β. αξίζει
γ. είναι μεγάλης διάρκειας
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

114 «Ο Αντρέας τραβάει κουπί στη δουλειά του.»

- 1) α. η δουλειά του έχει σχέση με την θάλασσα
β. κερδίζει πολλά χρήματα
γ. δουλεύει σκληρά και αποδοτικά
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

115 «Δεν σε γάλασε, που σε έστειλα στη Ρώμη μία βδομάδα για δουλειά.»

- 1) α. σου άρεσε
β. δεν ξόδεψες πολλά χρήματα
γ. δεν σου άξιζε
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

116 «Η Γιώτα είναι πολύ γατόνι στα αρχαία.»

- 1) α. πονηρή

β. άτακτη
γ. έξυπνη

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

117 «Άσε έφαγα μεγάλη ήττα με την Λέτα.»

- 1) α. φάγαμε σε ένα ακριβό εστιατόριο
β. απέτυχα, δεν έγινε αυτό που περίμενα
γ. μου είπε ψέματα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

118 «Εσύ κάνε μόκο.»

- 1) α. κάνε μπάνιο
β. κάνε καμιά δουλειά
γ. μη μιλάς
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

119 «Έσπασε η πόρτα! Τώρα την βάψαμε!»

- 1) α. βάψαμε την πόρτα
β. βρήκαμε τον μπελά μας
γ. φτιάξαμε την πόρτα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

120 «Μίλα στον διευθυντή τώρα που γυρίζει για την αύξηση.»

- 1) α. να του μιλήσεις πριν να είναι αργά και χάσεις την ευκαιρία
β. να του μιλήσεις μόλις γυρίσει από το ταξίδι
γ. να του μιλήσεις πιο μετά γιατί τώρα έχει νεύρα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

121 «Με τον υπολογιστή μπορεί να κάνει παπάδες ο γραφίστας.»

- 1) α. να κάνει φάρσες
β. να κάνει κάτι με εντυπωσιακό τρόπο
γ. να κάνει λάθη
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

122 «Πο πο τι κάνει σήμερα η Μαρία... κεντάει!»

- 1) α. έχει κακή απόδοση
β. φτιάχνει κεντήματα
γ. κάνει κάτι με εντυπωσιακά όμορφο τρόπο
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

123 «Σου είπε ότι φεύγει κι εσύ την πίστεψες... μην τσιμπάς ρε!»

- 1) α. μην την πιστεύεις
β. μην την καλοπιάνεις
γ. μην ασχολείσαι μαζί της
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

124 «Όταν γυρνάω από την δουλειά είμαι χώρα.»

- 1) α. είμαι ενθουσιασμένος
β. είμαι άρρωστος
γ. είμαι κουρασμένος
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

125 «Θα κάνω ένα μπάνιο στο πατ-κιουτ και μετά θα έρθω από το σπίτι σου.»

- 1) α. θα κάνω γρήγορα
β. θα καθυστερήσω
γ. θα κάνω μπάνιο πρόχειρα
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

126 «Χάνει λάδια αυτός, γι' αυτό δεν τον κάνει κανείς παρέα.»

- 1) α. δεν είναι καθαρός
β. δεν σκέφτεται λογικά
γ. δεν είναι κοινωνικός
- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

127 «Αντε τζάσε τώρα, προτού έρθει η Βέτα.»

- 1) α. ηρέμησε
β. έλα
γ. φύγε

- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

128 «Άκουσα τα νέα από την δουλειά και φρίκαρα.»

- 1) α. εκνευρίστηκα
β. ενθουσιάστηκα
γ. άλλαξα γνώμη
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

129 «Μαρία που θα την βγάλουμε το βράδυ;»

- 1) α. που θα πάμε
β. που θα φάμε
γ. που θα πάμε την Μαρία για τα γενέθλιά της
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

130 «Δεν το κόβω να έρχεται απόψε μαζί μας.»

- 1) α. δεν θυμάμαι
β. δεν πιστεύω
γ. δεν θέλω
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

131 «Χθες του είπα να βγούμε και μ' έγραψε.»

- 1) α. με ειρωνεύτηκε
β. αδιαφόρησε
γ. δεν ήθελε
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

132 «Πήγαμε να μπούμε στο εστιατόριο, αλλά φάγαμε πόρτα.»

- 1) α. φάγαμε κάτι που δεν μας άρεσε
β. δεν μας άφησαν να μπούμε
γ. χτυπήσαμε την πόρτα
- 2) α. ουσιαστικό β. επίθετο
γ. ρήμα δ. επίρρημα

133 «Ο Η/Υ μου κάνει νερά.»

- 1) α. δεν λειτουργεί καλά
β. είναι ακριβός
γ. κάνει θόρυβο

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

134 «Αν περιμένετε να πάρετε αποζημίωση από το κράτος, την κάνετε από κούπες.»

- 1) α. θα αρπάξετε την ευκαιρία
β. θα πάρετε τα διπλά από αυτά που περιμένετε
γ. δεν υπάρχει περίπτωση να πάρετε αυτά που περιμένετε

- 2) α. ουσιαστικό
β. επίθετο
γ. ρήμα
δ. επίρρημα

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΑΣ!!!

ΣΩΣΤΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ερώτη ση	Υποερ/ μα 1	Υποερ/ μα 2	Ερώτη ση	Υποερ/ μα 1	Υποερ/ μα 2	Ερώτη ση	Υποερ/ μα 1	Υποερ/ μα 2
1	γ	α	45	β	γ	89	γ	γ
2	γ	β	46	γ	β	90	β	α
3	β	γ	47	β	γ	91	γ	γ
4	β	α	48	α	γ	92	γ	γ
5	α	γ	49	β	β	93	γ	γ
6	γ	β	50	β	γ	94	β	γ
7	α	γ	51	β	β	95	γ	δ
8	α	δ	52	α	γ	96	α	α
9	β	β	53	α	γ	97	γ	γ
10	β	β	54	β	γ	98	γ	γ
11	α	α	55	β	γ	99	α	γ
12	γ	γ	56	γ	δ	100	α	γ
13	α	δ	57	α	γ	101	β	β
14	α	β	58	α	γ	102	β	β
15	β	γ	59	β	γ	103	α	β
16	β	γ	60	γ	γ	104	β	γ
17	γ	γ	61	β	α	105	β	γ
18	β	γ	62	α	γ	106	β	β
19	β	γ	63	γ	γ	107	α	γ
20	γ	α	64	α	β	108	α	β
21	α	β	65	β	δ	109	β	δ
22	β	β	66	γ	β	110	α	β
23	β	γ	67	α	γ	111	β	β
24	γ	γ	68	γ	δ	112	γ	β
25	β	γ	69	α	δ	113	β	γ
26	α	γ	70	β	γ	114	γ	γ
27	γ	γ	71	γ	β	115	α	γ
28	γ	δ	72	γ	γ	116	γ	β
29	β	β	73	γ	γ	117	β	γ
30	γ	γ	74	α	γ	118	γ	α
31	α	β	75	β	β	119	β	γ
32	β	γ	76	β	γ	120	α	γ
33	β	γ	77	γ	α	121	β	γ
34	γ	γ	78	β	γ	122	γ	γ
35	β	γ	79	α	γ	123	α	γ
36	β	δ	80	α	γ	124	γ	β
37	α	γ	81	β	γ	125	α	δ
38	γ	γ	82	γ	γ	126	β	γ
39	γ	γ	83	α	γ	127	α	γ
40	γ	γ	84	β	γ	128	α	γ
41	α	γ	85	γ	γ	129	α	γ
42	β	γ	86	β	β	130	β	γ
43	γ	γ	87	γ	γ	131	β	γ
44	α	γ	88	α	α	132	β	γ
						133	α	γ
						134	γ	γ

ΥΠΕΡΩΤΗΜΑ-1 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 1/3)

A/A	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
1	F	108	80,60%	M	120	89,55%	F	NO	122	91,04%
2	F	61	45,52%	M	101	75,37%	M	YES	124	92,54%
3	M	73	54,48%	M	109	81,34%	M	NO	122	91,04%
4	M	85	63,43%	F	106	79,10%	M	NO	101	75,37%
5	F	111	82,84%	F	121	90,30%	M	NO	78	58,21%
6	M	97	72,39%	M	116	86,57%	F	NO	98	73,13%
7	F	96	71,64%	M	118	88,06%	M	NO	126	94,03%
8	M	93	69,40%	F	121	90,30%	F	YES	96	71,64%
9	M	104	77,61%	M	111	82,84%	M	NO	112	83,58%
10	F	112	83,58%	F	105	78,36%	M	NO	105	78,36%
11	F	73	54,48%	F	124	92,54%	M	NO	115	85,82%
12	F	70	52,24%	F	114	85,07%	M	NO	118	88,06%
13	F	98	73,13%	F	112	83,58%	M	YES	115	85,82%
14	F	119	88,81%	F	122	91,04%	M	NO	100	74,63%
15	M	69	51,49%	F	121	90,30%	M	YES	107	79,85%
16	M	97	72,39%	F	121	90,30%	M	NO	70	52,24%
17	M	104	77,61%	M	111	82,84%	M	NO	112	83,58%
18	F	117	87,31%	M	87	64,93%	M	NO	121	90,30%
19	F	123	91,79%	M	111	82,84%	M	YES	96	71,64%
20	M	68	50,75%	M	97	72,39%	F	YES	126	94,03%
21	M	46	34,33%	F	126	94,03%	F	NO	112	83,58%
22	F	91	67,91%	M	95	70,90%	F	NO	115	85,82%
23	F	96	71,64%	F	60	44,78%	F	NO	95	70,90%
24	M	99	73,88%	F	97	72,39%	F	YES	120	89,55%
25	F	115	85,82%	F	112	83,58%	F	NO	81	60,45%
26	M	102	76,12%	M	122	91,04%	F	YES	125	93,28%
27	F	110	82,09%	F	120	89,55%	F	YES	113	84,33%
28	M	116	86,57%	M	99	73,88%	F	NO	126	94,03%
29	M	110	82,09%	M	124	92,54%	F	YES	101	75,37%
30	M	61	45,52%	F	120	89,55%	F	NO	117	87,31%
31	F	109	81,34%	M	120	89,55%	F	NO	99	73,88%
32	F	117	87,31%	F	124	92,54%	F	NO	91	67,91%
33	F	105	78,36%	M	120	89,55%	M	NO	126	94,03%

ΥΠΕΡΩΤΗΜΑ-1 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 2/3)

Α/Α	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
34	F	115	85,82%	F	111	82,84%	F	YES	84	62,69%
35	F	95	70,90%	F	116	86,57%	F	YES	120	89,55%
36	M	91	67,91%	M	94	70,15%	F	NO	116	86,57%
37	F	121	90,30%	M	117	87,31%	M	YES	106	79,10%
38	F	119	88,81%	M	119	88,81%	F	NO	122	91,04%
39	F	111	82,84%	F	125	93,28%	F	YES	126	94,03%
40	M	111	82,84%	M	119	88,81%	M	NO	54	40,30%
41	M	67	50,00%	F	125	93,28%	F	NO	125	93,28%
42	F	117	87,31%	F	116	86,57%	F	NO	116	86,57%
43	F	112	83,58%	F	128	95,52%	M	YES	119	88,81%
44	M	113	84,33%	F	113	84,33%	M	YES	124	92,54%
45	M	90	67,16%	M	120	89,55%	F	YES	124	92,54%
46	M	81	60,45%	M	111	82,84%	F	NO	121	90,30%
47	M	80	59,70%	M	116	86,57%	M	NO	108	80,60%
48	M	43	32,09%	F	117	87,31%	M	NO	101	75,37%
49	M	56	41,79%	M	120	89,55%	M	NO	114	85,07%
50	M	94	70,15%	M	117	87,31%	M	NO	112	83,58%
51	M	110	82,09%	M	112	83,58%	M	NO	120	89,55%
52	F	119	88,81%	M	116	86,57%	M	NO	115	85,82%
53	F	116	86,57%	M	124	92,54%	M	YES	112	83,58%
54	M	112	83,58%	M	114	85,07%	M	YES	104	77,61%
55	M	123	91,79%	M	125	93,28%	M	YES	117	87,31%
56	M	119	88,81%	M	77	57,46%	M	NO	120	89,55%
57	M	120	89,55%	M	105	78,36%	M	NO	116	86,57%
58	F	121	90,30%	M	98	73,13%	M	NO	114	85,07%
59	F	118	88,06%	M	129	96,27%	M	YES	112	83,58%
60	M	113	84,33%	M	105	78,36%	M	NO	119	88,81%
61	F	119	88,81%	M	124	92,54%	M	YES	124	92,54%
62	M	111	82,84%	M	107	79,85%	M	YES	122	91,04%
63	F	111	82,84%	M	93	69,40%	M	YES	117	87,31%
64	M	113	84,33%	M	74	55,22%	M	NO	113	84,33%
65	F	117	87,31%	M	131	97,76%	M	YES	113	84,33%
66	M	123	91,79%	M	131	97,76%	M	NO	125	93,28%

ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-1 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 3/3)

Α/Α	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
67	M	106	79,10%	M	108	80,60%	M	YES	119	88,81%
68	F	109	81,34%	M	112	83,58%	M	NO	116	86,57%
69	M	120	89,55%	M	118	88,06%	M	NO	124	92,54%
70	M	112	83,58%	M	125	93,28%	M	YES	121	90,30%
71	M	104	77,61%	M	80	59,70%	M	NO	113	84,33%
72	M	106	79,10%	M	115	85,82%	M	YES	111	82,84%
73	M	99	73,88%	M	124	92,54%	M	NO	118	88,06%
74	M	122	91,04%	M	117	87,31%	M	YES	121	90,30%
75	M	111	82,84%	F	121	90,30%	M	YES	123	91,79%
76	M	118	88,06%	F	116	86,57%	F	YES	121	90,30%
77	M	103	76,87%	F	105	78,36%	F	YES	123	91,79%
78	M	114	85,07%	F	124	92,54%	F	YES	119	88,81%
79	M	126	94,03%	F	118	88,06%	F	YES	122	91,04%
80	M	100	74,63%	F	121	90,30%	F	YES	124	92,54%
81	M	114	85,07%	F	107	79,85%	F	NO	126	94,03%
82	M	118	88,06%	F	113	84,33%	F	YES	118	88,06%
83	F	116	86,57%	F	112	83,58%	F	YES	125	93,28%
84	F	122	91,04%	F	121	90,30%	F	NO	126	94,03%
85	F	111	82,84%	F	124	92,54%	F	YES	127	94,78%
86	F	119	88,81%	M	119	88,81%	F	YES	120	89,55%
87	F	123	91,79%	F	123	91,79%	F	NO	117	87,31%
88	F	99	73,88%	F	101	75,37%	F	YES	117	87,31%
89	F	108	80,60%	F	105	78,36%	F	YES	117	87,31%
90	F	114	85,07%	F	114	85,07%	F	YES	125	93,28%
91	F	119	88,81%	F	122	91,04%	F	YES	124	92,54%
92	F	91	67,91%	F	92	68,66%	F	YES	120	89,55%
93	F	107	79,85%	F	114	85,07%	F	NO	119	88,81%
94	F	118	88,06%	F	119	88,81%	F	YES	118	88,06%
95	F	115	85,82%	F	115	85,82%	F	YES	111	82,84%
96	M	118	88,06%	F	124	92,54%	F	YES	110	82,09%
97	F	116	86,57%	F	118	88,06%	F	NO	115	85,82%
98	F	116	86,57%	F	89	66,42%	F	NO	112	83,58%
99	F	110	82,09%	F	122	91,04%	F	YES	117	87,31%
100	F	106	79,10%	F	117	87,31%	F	YES	118	88,06%

ΥΠΕΡΩΤΗΜΑ-2 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 1/3)

A/A	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
1	F	104	77,61%	M	79	58,96%	F	NO	107	79,85%
2	F	31	23,13%	M	19	14,18%	M	YES	101	75,37%
3	M	56	41,79%	M	104	77,61%	M	NO	89	66,42%
4	M	28	20,90%	F	23	17,16%	M	NO	112	83,58%
5	F	50	37,31%	F	105	78,36%	M	NO	79	58,96%
6	M	50	37,31%	M	97	72,39%	F	NO	82	61,19%
7	F	18	13,43%	M	101	75,37%	M	NO	105	78,36%
8	M	101	75,37%	F	120	89,55%	F	YES	111	82,84%
9	M	89	66,42%	M	91	67,91%	M	NO	86	64,18%
10	F	105	78,36%	F	116	86,57%	M	NO	94	70,15%
11	F	37	27,61%	F	105	78,36%	M	NO	85	63,43%
12	F	54	40,30%	F	122	91,04%	M	NO	111	82,84%
13	F	114	85,07%	F	79	58,96%	M	YES	94	70,15%
14	F	111	82,84%	F	95	70,90%	M	NO	94	70,15%
15	M	53	39,55%	F	100	74,63%	M	YES	50	37,31%
16	M	94	70,15%	F	99	73,88%	M	NO	93	69,40%
17	M	72	53,73%	M	112	83,58%	M	NO	107	79,85%
18	F	110	82,09%	M	58	43,28%	M	NO	95	70,90%
19	F	120	89,55%	M	93	69,40%	M	YES	109	81,34%
20	M	46	34,33%	M	81	60,45%	F	YES	116	86,57%
21	M	47	35,07%	F	102	76,12%	F	NO	93	69,40%
22	F	90	67,16%	M	81	60,45%	F	NO	85	63,43%
23	F	111	82,84%	F	29	21,64%	F	NO	84	62,69%
24	M	105	78,36%	F	101	75,37%	F	YES	85	63,43%
25	F	105	78,36%	F	114	85,07%	F	NO	89	66,42%
26	M	77	57,46%	M	92	68,66%	F	YES	123	91,79%
27	F	78	58,21%	F	102	76,12%	F	YES	91	67,91%
28	M	54	40,30%	M	56	41,79%	F	NO	44	32,84%
29	M	93	69,40%	M	98	73,13%	F	YES	103	76,87%
30	M	61	45,52%	F	102	76,12%	F	NO	86	64,18%
31	F	94	70,15%	M	122	91,04%	F	NO	108	80,60%
32	F	59	44,03%	F	100	74,63%	F	NO	110	82,09%
33	F	109	81,34%	M	106	79,10%	M	NO	80	59,70%

ΥΠΕΡΩΤΗΜΑ-2 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 2/3)

Α/Α	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
34	F	102	76,12%	F	114	85,07%	F	YES	112	83,58%
35	F	102	76,12%	F	106	79,10%	F	YES	104	77,61%
36	M	49	36,57%	M	46	34,33%	F	NO	101	75,37%
37	F	111	82,84%	M	77	57,46%	M	YES	121	90,30%
38	F	117	87,31%	M	89	66,42%	F	NO	118	88,06%
39	F	101	75,37%	F	118	88,06%	F	YES	109	81,34%
40	M	119	88,81%	M	74	55,22%	M	NO	64	47,76%
41	M	53	39,55%	F	111	82,84%	F	NO	95	70,90%
42	F	117	87,31%	F	114	85,07%	F	NO	92	68,66%
43	F	99	73,88%	F	105	78,36%	M	YES	46	34,33%
44	M	94	70,15%	F	101	75,37%	M	YES	59	44,03%
45	M	61	45,52%	M	70	52,24%	F	YES	59	44,03%
46	M	54	40,30%	M	81	60,45%	F	NO	71	52,99%
47	M	92	68,66%	M	92	68,66%	M	NO	48	35,82%
48	M	31	23,13%	F	94	70,15%	M	NO	72	53,73%
49	M	84	62,69%	M	118	88,06%	M	NO	70	52,24%
50	M	70	52,24%	M	105	78,36%	M	NO	66	49,25%
51	M	94	70,15%	M	98	73,13%	M	NO	93	69,40%
52	F	71	52,99%	M	84	62,69%	M	NO	90	67,16%
53	F	40	29,85%	M	107	79,85%	M	YES	100	74,63%
54	M	51	38,06%	M	86	64,18%	M	YES	92	68,66%
55	M	108	80,60%	M	115	85,82%	M	YES	103	76,87%
56	M	57	42,54%	M	37	27,61%	M	NO	42	31,34%
57	M	111	82,84%	M	101	75,37%	M	NO	73	54,48%
58	F	100	74,63%	M	89	66,42%	M	NO	51	38,06%
59	F	110	82,09%	M	116	86,57%	M	YES	57	42,54%
60	M	85	63,43%	M	79	58,96%	M	NO	62	46,27%
61	F	69	51,49%	M	108	80,60%	M	YES	112	83,58%
62	M	96	71,64%	M	92	68,66%	M	YES	117	87,31%
63	F	44	32,84%	M	22	16,42%	M	YES	111	82,84%
64	M	14	10,45%	M	44	32,84%	M	NO	108	80,60%
65	F	80	59,70%	M	117	87,31%	M	YES	118	88,06%
66	M	84	62,69%	M	125	93,28%	M	NO	104	77,61%

ΥΠΟΕΡΩΤΗΜΑ-2 / ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (part 3/3)

Α/Α	ΓΥΜΝΑΣΙΟ			ΛΥΚΕΙΟ			ΕΝΗΛΙΚΕΣ			
	SEX	SUMS	%	SEX	SUMS	%	SEX	WITH CHILDS	SUMS	%
67	M	84	62,69%	M	111	82,84%	M	YES	102	76,12%
68	F	93	69,40%	M	111	82,84%	M	NO	103	76,87%
69	M	74	55,22%	M	97	72,39%	M	NO	100	74,63%
70	M	45	33,58%	M	112	83,58%	M	YES	106	79,10%
71	M	70	52,24%	M	46	34,33%	M	NO	102	76,12%
72	M	85	63,43%	M	87	64,93%	M	YES	99	73,88%
73	M	64	47,76%	M	111	82,84%	M	NO	111	82,84%
74	M	92	68,66%	M	97	72,39%	M	YES	108	80,60%
75	M	58	43,28%	F	112	83,58%	M	YES	99	73,88%
76	M	72	53,73%	F	105	78,36%	F	YES	101	75,37%
77	M	74	55,22%	F	43	32,09%	F	YES	99	73,88%
78	M	88	65,67%	F	107	79,85%	F	YES	106	79,10%
79	M	94	70,15%	F	111	82,84%	F	YES	98	73,13%
80	M	77	57,46%	F	106	79,10%	F	YES	103	76,87%
81	M	79	58,96%	F	51	38,06%	F	NO	102	76,12%
82	M	79	58,96%	F	97	72,39%	F	YES	103	76,87%
83	F	97	72,39%	F	98	73,13%	F	YES	108	80,60%
84	F	107	79,85%	F	107	79,85%	F	NO	114	85,07%
85	F	97	72,39%	F	96	71,64%	F	YES	110	82,09%
86	F	96	71,64%	M	96	71,64%	F	YES	104	77,61%
87	F	102	76,12%	F	102	76,12%	F	NO	98	73,13%
88	F	73	54,48%	F	77	57,46%	F	YES	113	84,33%
89	F	82	61,19%	F	89	66,42%	F	YES	96	71,64%
90	F	78	58,21%	F	89	66,42%	F	YES	107	79,85%
91	F	98	73,13%	F	107	79,85%	F	YES	112	83,58%
92	F	68	50,75%	F	70	52,24%	F	YES	96	71,64%
93	F	77	57,46%	F	103	76,87%	F	NO	108	80,60%
94	F	102	76,12%	F	111	82,84%	F	YES	97	72,39%
95	F	107	79,85%	F	108	80,60%	F	YES	82	61,19%
96	M	55	41,04%	F	113	84,33%	F	YES	78	58,21%
97	F	70	52,24%	F	107	79,85%	F	NO	85	63,43%
98	F	41	30,60%	F	85	63,43%	F	NO	94	70,15%
99	F	43	32,09%	F	120	89,55%	F	YES	101	75,37%
100	F	94	70,15%	F	113	84,33%	F	YES	88	65,67%